

ΙΛΙΣΟΣ

ΕΡΕΥΝΑ-ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ-ΤΕΧΝΗ

Τὴν ψυχὴ τὸ σπαθὶ
δὲν τὴν κόβει,
ἢ φωτιὰ δὲν τὴν καίει,
τὸ νερὸ δὲν τὴν ὑγραίνει,
ὁ ἀέρας δὲν τὴν ξερραίνει

Μπαγκαβάντ - Γκιτὰ

ΕΤΟΣ 22ο

ΤΕΥΧΟΣ 124

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ — ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1977

ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΠΩΛΟΥΜΕΝΩΝ ΕΙΣ ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥ «ΙΛΙΣΟΥ» (Δραγατσάνιου 6)

G. Leadbeater	Σ' εκείνους πού πενθούν	15
Besant - Leadbeater	Ἡ Ἄτραπὸς τοῦ Ἀποκριφισμοῦ	150
N. Sri Ram	Προσέγγισις πρὸς τὴν Πραγματικότητα	30
»	Αἱ βαθύτεραι ὄψεις τῆς Ζωῆς	30
»	Εἰς ἀναζήτησιν τῆς Σοφίας	50
Ed. Arnold	Τὸ Φῶς τῆς Ἀσίας	60
Irving S. Cooper	Ἡ Μετενσάρκωσις	80
Βενετοῦ — Ἰλαρίωνος	Φῶς στὴν Ἄτραπὸ	30
Krishnamurti	Στὰ πόδια τοῦ Διδασκαλοῦ (εκδ. 1966)	30
»	Στοχασμοὶ πάνω στὴ ζωὴ (Α' σειρά)	180
»	Στοχασμοὶ πάνω στὴ ζωὴ (Β' σειρά)	180
»	Ἐλευθερία, ἀρχὴ καὶ τέλος	180
»	Ἐκπαιδεύσι καὶ σημασία ζωῆς α' 80 δεμ.	130
»	Στὴ σιγὴ τοῦ Νοῦ	140
»	Ἡ ἀναγκαιότητα τῆς ἀλλαγῆς	120
Ἄντ. Ἀδριανοπούλου	Ὁ ἄνθρωπος καὶ ἡ Ζωὴ	150
»	Ἀρχαῖοι Ἑλληνας Φιλόσοφοι	200
»	Οἱ Νόμοι τῆς Ζωῆς	100
Ἰω. Βασιλῆ	Τὸ Σημειωματῆριο ἐπὶ τοῦ Μυστικισμοῦ	200
»	Τὰ φυσικὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου	100
Κ. Μιχλισηροπούλου	Ἀποκριφισμὸς καὶ Μυστικισμὸς σ' 40, δεμ.	80
»	Μελετήματα α' 90, δεμ.	140
»	Ἐκλογαὶ ἀπὸ τον Κρισηναμούρτι α' 90, δεμ.	140
»	Εἰσαγωγή στὴ Θεοσοφίαν α' 100, δεμ.	150
»	ΜΗΤΙΣ (Τὸ βιβλίον τῆς σοφίας) δεμ.	150
»	Τὰ βήματα τῆς Φιλοσοφίας Α' α' 100, δεμ.	140
»	Τὰ βήματα τῆς Φιλοσοφίας Β'	120
»	Ὁ Ἰησοῦς	80
»	Ὁ Κομήτης (Θέατρο ἰδεῶν)	40
»	Ἄγνωστω Θεῷ	15
Πίναξ	Αἰώνιος Δεῖπνος	25
«ΙΛΙΣΟΣ». Ἐπιλογή ἐτῶν 1956 - 58 καὶ 1959 - 61, ἐκάστη χρυσόδ.		200
	Διὰ τοὺς συνδρομητὰς ἐσωτερικοῦ τοῦ «ΙΛΙΣΟΥ»	160
Περιοδικὸν «ΙΛΙΣΟΣ», Τόμοι χαρτόδετοι 1971 - 76 ἕκαστος,		130

Ἄποστείλατε τὸ ἀντίτιμον διὰ νὰ τὰ λάβετε ταχυδρομικῶς.

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ «ΙΛΙΣΟΥ» Δρχ. 30

ΣΥΝΔΡΟΜΗ «ΙΛΙΣΟΥ» Δρχ. 150 Ἐξωτερ. \$ 6

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΛΕΥΘΕΡΑΣ ΣΚΕΥΕΩΣ
Δραγατσανίου 6 (Πλ. Κλαυθμώνος), ΑΘΗΝΑΙ - 122

Διευθυντής ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ
Ἐπιμελητής ὕλης ΧΡΙΣΤΟΣ ΡΙΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΤΟΣ 22ον ♦ Σεπτέμβριος - Ὀκτώβριος 1977 ♦ ΤΕΥΧΟΣ 124

ΜΑΚΑΡΙΟΣ

Ἡ μεγάλη του καρδιά δὲν ἄντεξε
στῆς βαρβαρότητας τὰ νύχια
καὶ νικήθηκε στοῦ Χάρου τὰ πέτρινα
πού τόσες φορές ἀγῆγησε ἀλώνια.

Κολώνα ἀλύγιστη ἡ ὑπαρξή του ὀρθώθηκε
στὶς σκοτεινὲς δυνάμεις. Θὰ πνέει
ἐλπιδοφόρο ἄνεμο στὴ γυμνὴ ἀγωνία
τοῦ ὀρίζοντα τῆς Κύπρου καὶ θὰ καρπίσει...

Ὁ ἥλιος γονάτισε μπροστά στοῦ μεγαλεῖο του.
Ὁρθὸς ἔπεσε στὶς ἐπάλξεις
καὶ ἔγινε θρῦλος, κι' ἔγινε Ἱστορία
στον ἀντίλαλο τῶν αἰῶνων...

Ὁ οὐρανός, ἡ γῆ, συθέμελα δονήθηκαν.
Ὁ θρῆνος τοῦ λαοῦ πού ὀρφάνειψε,
πέτρωσε. Ἐγίνεν ὄρκος, κι' ἔγινε βράχος
φοβερός γιὰ τὴν ἐλευθερία!

Τὸ πνεῦμα του θὰ ἐμψυχώνει. Καὶ τ' ἄνθη
τῆς ἐνότητας στήσανε γέφυρα
στοῦ χάσμα πού ἄνοιξε ὁ χαμός.
Μεγάλε Ἀμφικτίονα, ἔγινες ἰδέα
καὶ δρόμος γιὰ τοὺς Λαούς.

Νανὰ Κοντοῦ

Η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΝΟΗΜΑ ΤΗΣ

‘Υπό Σταμέλου ΜΑΚΡΗ
‘Ομιλία στο Περιστύλιο «Σοφία»

1. Οί λαοί ἔχουν τὴν ἱστορία τους καὶ ὑπερφανεύονται γι’ αὐτήν. Κανένας λαὸς ὅμως δὲν ἀντλεῖ ἀπ’ αὐτὴν τόσα διδάγματα, ὅσα ὁ Ἑλληνικός.

Εἶναι λίγοι οἱ λαοὶ ποὺ δημιούργησαν πολιτισμοὺς κι’ ἐπιζήσανε μέχρι σήμερα. Κι’ αὐτὸ χάρις στὸν ἀνθρώπινο ὄγκο τους, στὶς ἀνθρώπινες πλημμυρίδες τους. Ἐνῶ ὁ Ἑλληνικός ἦταν ἀνεκαθεν μικρὸς καὶ δεκατιζόταν. Ἐπέζησε ὅμως, γιατί τὸν καθοδηγοῦσε ἡ ἱστορία καὶ ἡ παράδοση. Εἶναι ἐκτυφλωτικές οἱ ἀναλαμπές του στὶς διαιώνιες χρονικὲς διαδρομές, ποὺ ἀποτελοῦν σταθμοὺς ὄχι μόνο τῆς δικῆς του ἱστορίας, ἀλλὰ καὶ τῆς παγκόσμιας. Σὰν ἀντίλαλοι φθάνουν μέχρι σὲ μᾶς οἱ θρήνοι τῶν νικημένων καὶ οἱ θριαμβευτικὲς ἰαχὲς τῶν νικητῶν Ἑλλήνων, στὶς Σαλαμίνες καὶ στοὺς Μαραθῶνες. Οἱ Ἕλληνες στάθηκαν φράγματα, φράγματα ἀπελπισίας, τοῦ ἀσιατικοῦ κατακλισμοῦ, σ’ ἐποχὲς μάλιστα ποὺ οἱ σημερινοὶ μεγάλοι ἀνάδευαν στὰ σκοτάδια τῆς τότε ἀγελαίας τους ζωῆς. Ἀλλὰ κι’ ἡ Βυζαντινὴ ἐποχὴ, εἶναι ἕνας ἄλλος σταθμὸς πολιτισμοῦ, γιατί χάρις σ’ αὐτὴν γονιμοποιήθηκαν στὴ Δύση τὰ σπέρματα τῆς ἀναγεννήσεως, ποὺ πάνω της θεμελιώθηκαν τὰ βᾶθρα τοῦ σημερινοῦ πολιτισμοῦ.

Τὴν τέτοια ἱστορία καὶ παράδοση, ποὺ ἔζησε ἡ φυλὴ μας, ἀναξωπύρωσαν ὕστερα οἱ ἀρματολοὶ κι’ οἱ κλέφτες, τὸ κρυφὸ Σχολειό, ὁ Ρήγας Φεραῖος, τὸ Φανάρι κι’ οἱ Φιλικοί, τὴν ἐποχὴ ποὺ τὸ ἔθνος ἦταν λυγισμένο κάτω ἀπὸ τὸ ζυγὸ τῶν Τούρκων, κι’ ἔτσι ἀναψε ἡ πυρκαγιὰ τοῦ ’21 ποὺ καὶ γι’ αὐτὴν δίκαια ὑπερφανεύονται οἱ Πανέλληνες· γιατί πάντοτε «σὰν τὴν σπιθα χωμένη στὴ στάχτη, ἐκρυβότανε γιὰ μᾶς λευτεριά». Καὶ ἡ σπιθα ἀέλαμψε καὶ τότε καὶ φώτισε τὸ πᾶν. Καὶ κρότησε τὸ καριοφίλι, κρότησε καὶ ὁ κρότος του βρόντηξε παντοῦ στὸν Κόσμο γιὰ νὰ ξεπροβάλλει, σὰν Θεοφάνια, ὀλόφωτη ἡ ἐλευθερία, βγαλμένη ἀπ’ τὰ κόκκαλα τῶν Ἑλλήνων.

Ἄπ’ τὰ κόκκαλα τῶν Ἑλλήνων καὶ ἀπ’ τὴν ψυχὴ τῆς Ἑλλά

δας βγαλμένη ή ελευθερία περπάτησε πάλι, απ' τών Ψαρρών την όλομαυρη ράχη, στις ψηλόκαρμες κορφές τών Πίνδων στο '40.

Είναι ίδια πάντοτε ή 'Ελευθερία μας, αλαφροσίκωτη, που περπατεί ανάμεσά μας, για να ζωντανεύει τους πόθους μας, πόθους αιώνων, πόθους γενεών αιματοβρεκτωί.

2. 'Ατενίζοντας σήμερα την ελευθερία, όλόφωτη μπροστά μας, σαν μιὰ πραγματικότητα που τη ζούμε, πρέπει οί άνθρωποι, όλοι οί άνθρωποι να συγκεντρώουμε την προσοχή μας και διαρκώς, στην ένατένιση και παραφύλαξή της, γιατί ή βία, έσωτερική κι' έξωτερική, παραμονεύει στην κάθε στιγμή, για να γράψει έναν καινούριο παραλογισμό τής 'Ιστορίας, τής παγκόσμιας ή και τής δικής μας.

'Η ιστορική διαδρομή τών Πανελλήνων για την κατάκτηση τής ελευθερίας τους, δείχνει πώς ή φυλή μας μεγαλούργησε όταν οί άνθρωποι της, όλοι τους μαζί και ό καθένας χωριστά, βίωσαν την ελευθερία π ρ ώ τ α μ έ σ α τ ο υ ς, στις ώρισμένες ιστορικές στιγμές. Τότε μόνον μπόρεσαν να νιώσουν βαθιά τή ζεστασιά του ήλιου και τής αγάπης τών συνανθρώπων τους. Αύτ ή τή ζεστασιά, νιώσανε και οί άνθρωποι του '21, που μεθύστηκαν από τὸ κρασί του και ποδηγετημένοι απ' τις ώρισμένες μορφές του, μαρφές ήθικης ποιότητας και ήθικης αὐτονομίας, ουσίωσανε στην ύπαρξή τους τήν ήθικη νομοτέλεια, τήν όποία μετάρτησαν σε ανθρώπινη δράση για να ξεχυθούν, σπάζοντας τις άλυσίδες μιὰς τετρακοσιόχρονης δουλείας.

Είναι ό λόγος που ή κρυμμένη σπίθα τών Πανελλήνων ἔγινε φλόγα, στο κάθε τους ξεσήκωμα, στις φωτεινές ιστορικές στιγμές τής Πατρίδας μας. Είναι ό λόγος που βρίσκεται μέσα μας. Μέσα στο κάθε Έλληνα, αλλά και στον κάθε άνθρωπο τών ιστορικών στιγμών...

Πιστεύουμε στην ἔμφυτη ήθικη νομοτέλεια τής ανθρώπινης καρδιάς, με συνέπεια τις ἐπιλογές που κάνει ό άνθρωπος στις ιστορικές του στιγμές, βιώνοντας με διαχρονική αντικειμενικότητα τις αξίες που οδηγούν στην ἀρετή, τις ήθικες αξίες, με συσταμένη τους τήν αξία τής ελευθερίας.

Πολλά γράφτηκαν και γράφονται για τήν ελευθερία και τὸ νόημά της, απ' τούς πιδό μεγάλους στοχαστές και φιλοσόφους, μέχρι και τούς ἑορταστικούς ἄμιλητές. 'Αλλά πρέπει τήν ελευθερία γενικά, και τήν πολιτική ελευθερία να ἐξετάζουμε ὄχι σαν κάτι ἔξω από μᾶς, ἔξω απ' τήν ὕπαρξή μας. 'Εξω από μᾶς δὲν μπορούμε και δὲ γίνεται να συλλάβουμε τὸ νόημα τής ελευθερίας. Πρέπει πάντοτε τήν ελευθερία να τή βλέπουμε σαν κάτι που πραγματώνεται πρώτα στην ἔσωτερική μας διάσταση, στο βάθος του ἑαυτού μας, γιατί οί άνθρωποι γίναμε ή γινόμαστε δούλοι ή ἐλεύθεροι ἐξ αἰτίας μας. 'Ο ἑαυτός μας στάθηκε πρώτος ὑπεύθυνος για τήν κάθε δούλωσή μας. 'Ο άνθρωπος. Αὐτὸς εἶναι που χαλκεύει τις

άλυσίδες για τὸν ἴδιο του τὸν εαυτό. Ἀπ' τὴν Ὀμηρική ἐποχή, τὸ «δούλειον ἡμᾶρ», ἦταν ἡ κάθε μέρα τῶν ἀνθρώπων, γιατί οἱ ἄνθρωποι δὲν γεννιῶνται, κι' ἄς λένε, ἐλεύθεροι. Ἀπὸ τότε ποὺ γεννιῶνται μοιάζουν μὲ τοὺς ἀλυσοδεμένους δεσμῶτες τοῦ Πλατωνικοῦ Σπηλαίου, ποὺ βλέπουν μόνο τὶς σκιές τους. "Ὅπου ὅμως ὑπάρχει σκιά ὑπάρχει καὶ φῶς καὶ πρέπει, οἱ ἄνθρωποι δεσμῶτες, νὰ σπάζουν τὶς ἀλυσίδες τους, νὰ ξεχύνονται ἔξω, στὸ φῶς, καὶ νὰ ἀγωνίζονται τὴν κάθε μέρα νὰ κρατηθοῦν σ' αὐτό, στὸ χῶρο τῆς ἐλευθερίας. Γιατί στὴν κάθε μέρα μποροῦν νὰ δουλωθοῦν. Εἶναι ἡ δούλωση στὸν ἑαυτό τους καὶ στὰ πάθη τους. Εἶναι ἡ δούλωση στὰ ἔλπιστικά καὶ τεχνοκρατικά διανοίγματα τῆς σημερινῆς ἐποχῆς. Καὶ ἡ δούλωση αὐτὴ φέρνει σὰν συνέπεια πάντοτε τὴν πολιτικὴ δούλωση, σὲ ἀγωνιστικὲς ἐποχές. Ἡ πολιτικὴ δούλωση καὶ ἡ ἀνελευθερία τῶν κοινωνιῶν καὶ τῶν λαῶν, ἔρχεται σὲ στιγμὲς ποὺ οἱ ἄνθρωποι ἔχουν χάσει τὴ δική τους, τὴν ἐσωτερικὴ ἐλευθερία τους. Ὅπως δὲ ἡ ἐσωτερικὴ ἐλευθερία βιώνεται ἀπ' τὸν ἄνθρωπο, καλλιεργεῖται καὶ κατακτιέται, ἔτσι καὶ ἡ πολιτικὴ ἐλευθερία βιώνεται πρῶτα ἀπ' τοὺς λαούς, καλλιεργεῖται καὶ μετὰ κατακτιέται, δὲ δωρίζεται. Κατακτιέται, στὶς ὠρισμένες στιγμὲς τῆς ἱστορίας, στιγμὲς ἱστορικῆς βίας, γιατί στὶς στιγμὲς αὐτὲς βρίσκεται πάντοτε ἡ ἱστορικὴ συνείδηση ποὺ καθοδηγεῖ τὶς κοινωνίες καὶ τοὺς λαούς, τοὺς ὠριμασμένους ψυχικὰ λαούς, στὴν κατάκτηση τῆς ἐλευθερίας τους. Κι' ὠριμάζουν οἱ λαοί, ὅταν ἡ ἐσωτερικὴ ἐλευθερία, χάρις στὴν ἠθικὴ νομοτέλεια, τὴν ἔμφυτη στὸν ἄνθρωπο, ἐνεργοποιεῖ καὶ ἔμψυχώνει τὴν ἀνθρώπινη δράση.

Τότε δημιουργεῖται μιὰ ἐνιαία κοινωνικὴ βούληση ἐλευθερίας, ἡ ὁποία κατευθύνει τὴν ἀνθρώπινη δράση στὴν κατάκτηση τῆς πολιτικῆς ἐλευθερίας ἢ στὴ διατήρηση ἀλώβητης τῆς κατακτημένης ἤδη ἐλευθερίας.

"Ἔτσι ἔγιναν οἱ Μαραθῶνες καὶ οἱ Σολαμίνες. Ἔτσι καὶ τὰ Μεσαλόγγια καὶ τὰ Ἰπνδοί.

Οἱ Παῆλληνες διασχίσανε τὶς πύλες τῶν πεπρωμένων τους, ποὺ αἰοῖσαν τοὺς ὀρίζοντες τῆς ἐλευθερίας τους, ὅταν ξεκίνησαν ἀπὸ μέσα τους. Ὅταν καὶ ἀφοῦ κατάκτησαν τὴν ἐσωτερικὴ τους, τὴν ὑπαρξιακὴ τους ἐλευθερία, γιατί τότε τοὺς κατάλαβε διάπυρη ἡ δίψα γιὰ τὴν ἐθνικὴ τους ἐλευθερία. Ἡ ἐλευθερία τοῦ ἔθνους, τοῦ κάθε ἔθνους, ἀρχίζει μὲ τὴν ἐσωτερικὴ ἐλευθερία τῶν πολιτῶν του, γιατί μέσα σ' αὐτὴν μόνο εἶναι ἐφικτὴ ἡ ἐθνικὴ ἐλευθερία. Αὐτὸ εἶναι τὸ προγονικὸ δίδαγμα γιὰ μᾶς, ποὺ δίκαια παραδειγματίζει τοὺς Ἕλληνες, καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ ἀληθινὸ νόημα τῆς ἐλευθερίας.

Εἶθε, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι νὰ παραδειγματίζονται ἀπὸ τοὺς Πανῆλληνες τῶν ἱστορικῶν στιγμῶν καὶ νὰ κατακτοῦν τὴν ὑπαρξιακὴ τους ἐλευθερία στὶς ἀγωνιστικὲς, στὶς ἱστορικὲς δικές τους στιγμὲς.

Κι' οἱ ἱστορικὲς στιγμὲς εἶναι καὶ μπροστὰ. Ξανάρχονται. Κι'

ὅταν ξανάρχονται, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι πρέπει νὰ γίνονται Πρωμηθεῖς, Τιτάνες τῆς δικῆς τους ἐλευθερίας καὶ νὰ ἀγωνίζονται στὴν κάθε μέρα γι' αὐτὴν μέχρις ὅτου λυτρωθοῦν ἀπὸ τὰ Πρωμηθεϊκά, τὰ ὑλιστικά τους δεσμά, γιατί ἔτσι μόνον ὀρθώνονται στὰ πόδια τους, στὶς κρίσιμες, στὶς ἀγωνιστὲς στιγμὲς καὶ συναντοῦν τὴ μοῖρα τους, γίνονται ἄνθρωποι. Κι' ὅταν αὐτοὶ γίνονται ἄνθρωποι ὀρθώνεται καὶ τὸ ἔθνος τους, γιατί τὰ πεπρωμένα τῶν ἀνθρώπων συμπίπτουν μὲ τὰ πεπρωμένα τῶν ἐθνῶν καὶ ἡ μοῖρα τους εἶναι καὶ ἡ μοῖρα τῶν πατρίδων τους. Οἱ πατρίδες σώνονται ὅταν καὶ οἱ ἄνθρωποι τους σώνονται. Γίνονται ἄνθρωποι. Ἐπειδὴ δὲ οἱ ἄνθρωποι γίνονται ἄνθρωποι σ' ὅσο βαθμὸ εἶναι ἐλεύθεροι, ἔτσι καὶ οἱ πατρίδες, τὰ ἔθνη καὶ ὁ κόσμος, ὀλόκληρος γίνονται ἐλεύθεροι στὸ βαθμὸ πού καὶ τὰ ἄτομα τῆς πατρίδας, τῆς ἐθνότητος καὶ τοῦ κόσμου εἶναι ἐλεύθερα.

Ὁ τελευταῖος τοῦτος λόγος οὐσιώνει καὶ τὸ ὕψιστο ἠθικὸ αἶτημα τοῦ Τεκτονισμοῦ, ὁ ὁποῖος ἐπιδιώκει σὲ παγκόσμια κλίμακα, ὁ ἄνθρωπος, νὰ ἐξανθρωπισθεῖ, νὰ ἀποκτήσει τὴν ὑπαρξιακὴ του ἐλευθερίαν, πού εἶναι προϋπόθεση τῆς ἐλευθερίας τῶν πατρίδων καὶ τῶν ἐθνῶν. Καὶ πρέπει νὰ γίνῃ πίστη, ὄχι μόνον σὲ μᾶς ἀλλὰ σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι Τεκτονισμὸς θὰ πεῖ μιὰ παγκόσμια βούληση ἐλευθερίας, πού ὅταν ἐπικρατήσῃ, τότε μέσα ἀπὸ τὰ χαλάσματα τοῦ περασμένου κόσμου θὰ ἀναδυθεῖ ἕνας καινούργιος κόσμος, ὁ κόσμος τῆς ἀγάπης, τῆς ἀλήθειας καὶ τῆς εἰρήνης.

ΚΩΣΤΗ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΜΗΤΙΣ

Τὸ βιβλίον τῆς σοφίας

Β' ἔκδοση, ἀναθεωρημένη, ΣΕΛΙΔΕΣ 320

Πωλεῖται δεμένον δρχ. 150

Εἰς τὰ γραφεῖα τοῦ ΙΛΙΣΟΥ

Ἀποστείλατε ταχὴν ἐπιταγὴν διὰ νὰ τὸ λάβετε ταχυδρομικῶς εἰς τὴν διεύθυνσιν πού θὰ ἀναγράψετε εἰς τὴν ἐπιταγὴν.

ΣΥΜΒΟΛΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΥΗΤΙΚΗΝ ΑΓΩΓΗΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Πρόοδος - Έξέλιξις

Ύπο Πέτρου ΓΚΡΑΒΙΓΓΕΡ

Ύπό τότε που ἄρχισαν νὰ ἐπι-
κρατοῦν αἱ ὑλοκρατικαὶ ἀντιλήψεις
καὶ οἱ «φιλόσοφοι» ἐπλάσαν διανο-
ητικὰ κατασκευάσματα καὶ «συστή-
ματα», ἄρχισαν οἱ ἄνθρωποι νὰ ὀ-
μιλοῦν πολὺ περὶ «Πρόοδου», τὴν
ὁποίαν, ἐν τῇ ἀγνοίᾳ των, ἐσύγχυ-
σαν μὲ τὴν «Έξέλιξιν». Έάν δὲν
χαραχθοῦν σαφῆ ὄρια καὶ δὲν δια-
σταλῆ καθαρὰ ἡ διαφορὰ μεταξὺ
τῶν δύο τούτων ὄρων, θὰ πελαγο-
δρομοῦμεν.

Ἡ «Πρόοδος» εἶναι ἀρήκτως
συνυφασμένη μὲ τεχνικὰς κατακτῆ-
σεις μὲ ὑλικὴν εὐμερίαν, γενικῶς
μὲ ὅ,τι καθιστᾷ τὸν ὑλικὸν βίον ἀ-
νετώτερον καὶ πλέον ὑποφερτόν. Οἱ
σιδηρόδρομοι, τὰ ἀεροπλάνα, τὰ
αὐτοκίνητα, τὰ ραδιόφωνα, αἱ τη-
λεοράσεις κ.τ.δ. εἶναι ἀναμφισβήτη-
τα τεκμήρια βιοτικῆς προόδου, εἶναι
ὁμῶς ἀποτέλεσμα διανοητικῶν καὶ
συνήθων (κατωτέρων) πνευματικῶν
κατακτῆσεων τοῦ ἐρευνητοῦ ἀνθρώ-
που. Χωρὶς νὰ θέλωμεν νὰ μειώσω-
μεν τὸν θαυμασμόν μας ἀπέναντι
τῶν τοιούτων ἐπιτευγμάτων, τὰ ὀ-
ποῖα κατῴρθωσαν νὰ μεταβάλουν
ἄρδην τὸ βιοτικὸν ἐπίπεδον τοῦ «πο-
λιτισμένου» ἀνθρώπου, ὀφείλομεν νὰ
περιορίσωμεν κατὰ πολὺ τὰ πρα-
γματικὰ κέρδη τῶν τοιούτων κατα-
κτῆσεων ποὺ μᾶς κάνουν νὰ ὑπερη-
φανευόμεθα τόσοσιν διὰ τὴν τερα-
στίαν πρόοδον τῶν τελευταίων δύο
αἰῶνων καὶ νὰ σκεφθῶμεν ὅτι οἱ ἄν-
θρωποι, παρὰ ταῦτα, ἔγιναν πλέον
πολυάσχολοι, μὴ ἐξευρίσκοντες χρό-
νον γιὰ νὰ ἐπιδοθοῦν εἰς καθαρῶς
πνευματικὰ ζητήματα, πλέον ἐγω-
κεντρικοί, περισσότερον πλεονέκται
καὶ ἀδιάφοροι διὰ τὸν συνάνθρωπόν
των. Ἀποτέλεσμα, ἡ διάκρισις, ἡ

χωριστικότητα, ὁ ἀνταγωνισμός, οἱ
πόλεμοι, οἱ ὁποῖοι, ὅταν δὲν ξεκι-
νοῦν ἀπὸ ἰδεολογικὰ αἷτια καὶ δὲν
ἀποβλέπουν εἰς τὴν ἐγκαθίδρυσιν μι-
ᾶς νέας κοινωνίας πραγματικὰ ἄν-
θρωπίνης, κατανοῦν μάλιστα καὶ
καταστροφεῖς τῆς τόσοσιν ποθητῆς
εἰρήνης καὶ γαλήνης τῶν ἀνθρωπί-
νων ψυχῶν.

Ἀντιθέτως, ἡ «Έξέλιξις» πρέπει
νὰ νοῆται ἀπὸ πνευματικῆς ἀπόψε-
ως, ἀπὸ τὰ ἀνδραγαθήματα ἐκεῖνα
τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος καὶ τοῦ
Νοῦ, εἰς τὰ ὁποῖα ἔφθασαν οἱ προ-
γενέστεροί μας ἐκλεκτοί, ἔστω καὶ
χωρὶς βιβλία, χωρὶς ἠλεκτρικὸν φω-
τισμόν καὶ κεντρικὴν θέρμανσιν. Οἱ
ἄνθρωποι ἐκεῖνοι — τοὺς ὁποῖους
καλοῦμεν σοφοὺς καὶ Ἁγίους —
δὲν διέθετον καμμίαν ἀπὸ τὰς ση-
μερινὰς ἀνέσεις καὶ εὐμάρειαν ἐν
τούτοις, ἀκολουθοῦντες τὴν ἀπλήν
ὁδὸν τοῦ πνεύματος καὶ μὴ ὑπηρε-
τοῦντες συνεχῶς τὰς ἀδυναμίας τοῦ
σώματος καὶ τῆς κατωτέρας ψυχῆς,
μὲ τὰς ὁποῖας ἀποκλειστικὰ σχεδὸν
σήμερον ἀσχολοῦμεθα, κατήγαγον
πνευματικὸς θριάμβους καὶ διὰ τῶν
λόγων των ἐφώτισαν τὴν οἰκουμένην,
τὰ δὲ ἔργα των καὶ αἱ πράξεις των
πρέπει νὰ εἶναι ὑπόδειγμα δι' ἡ-
μᾶς τοὺς νεωτέρους.

Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ δὲν ἠσυχλή-
θησαν μὲ τὴν πρόοδον διὰ νὰ κα-
ταστήσουν τὸν βίον των ἀνετώτερον,
ἀλλ' ἀντιθέτως, περιώρισαν τὰς ὑλι-
κὰς ἀνάγκας των, διὰ νὰ εὗρουν
τὸν χρόνον νὰ ἐξελίξουν τὸ
πνεῦμα των, καὶ τοῦτο, ὄχι διὰ νὰ
ἀποκτήσουν ἀσυνήθεις δυνάμεις ποὺ
νὰ τοὺς καταστήσουν ὑπερτέρους
τῶν ὁμοίων των, οὔτε διὰ νὰ διευ-
ρύνουν τὸ Ἐγὼ των, καὶ μὲ τοῦτο

νά άποχωρισθούν από τούς άλλους ανθρώπους. 'Η μόνη φιλοδοξία των ήτο ή αυτοκαλλιέργεια, ή αυτογνωσία, ή ευδαιμονία και έν συνεχεία ή ανάτασις, διά τής πνευματικής των εξέλιξεως και διά τής άπεραντου άγάπης των, όλων τών συνανθρωπων των εις σφαίρας ευδαιμονίας και μακαριότητος.

'Εκπλήττεται κανείς άναδιφών τὰ έργα τών φωτισμένων αυτών ανδρών και παραβάλλον αυτά με τὰ σημερινά φιλοσοφικά συστήματα. 'Εξ έκεινων άπορρέει ή πνευματική ειρήνη, έκ τών νεωτέρων ή επανάστασις και ό διχασμός. 'Εάν ξεφυλλίσωμεν π.χ. τὸ έργον του 'Ιωάννου τής Κλίμακος, θά διαπιστώσωμεν ότι έκ των 30 βαθμίδων τής πνευματικής του άγωγής αι 29 άσχολούνται με θέματα, τὰ όποία θεωρούμεν σήμεραν πολύ απλά και αυτονόητα, χωρίς να έχωμεν την δύναμιν, έστω και την πρώτην βαθμίδα να έ φ α ρ μ ό σ ω μ ε ν. Μετά την τήρησιν και άσκησιν των 29 τούτων βαθμίδων, έπεται ή 30ή πεύ είναι ή φωτισις και ή ένωσις μετά του θείου.

Θά ήτο θεβαίως ουτόπια και άναχρονισμός τὸ να καταργήσωμεν τὰ σύγχρονα μέσα διαβίωσης και τὰς άνέσεις που μās παρέχει ή Τεχνολογία. 'Ημπορούμεν όμως να περιορίσωμεν τās άναγκας μας εις λογικά όρια και να αφιερώσωμεν μέρος του χρόνου και τής δραστηριότητός μας εις πνευματικώτερας άσχολίας. Ούτε τὸ ραδιόφωνον, ούτε ή τηλεόρασις βλάπτουν. 'Αρκεί να επιτελέωμεν εκείνα τὰ προγράμματα που συντελοϋν εις την ψυχαγωγίαν μας υπό την έποικοδομητικήν έννοιαν και εις την πνευματικήν μας ανώτερουσιν.

Τὸ σώμα μας είναι και αυτό ένα έκ τών συστατικών μας φορέων του πνεύματος και έχει, όπως και αι άλλα μας υποστάσεις, δικαιώματα να τραφή, να διατηρηθή καθαρόν και έν υγεία. 'Η τροφή όμως πρέπει να είναι λιτή, τὰ λουτρά δέν υπάρχουν λόγος να μās άπορροφούν χρόνον δι' επαναλήψεως αυτών δις και τρις τής ημέρας. 'Οσον διά την υγείαν δέν πρέπει τὸ σώμα μας να συμπε-

ριφέρεται σαν ένα κακομαθημένο παιδι και διά διαφόρους λόγους, να μάς ταλαιπωρή με κάθε είδους κακοδιαθεσις, εις τας όποιας αποδίδομεν μεγάλην σημασίαν, και άναζητούμεν κάθε λίγο τόν ιατρὸν και τα φάρμακα. Πρέπει, με άλλας λέξεις, ὁ Νους να κατευθύνη τās λειτουργίας του σώματος και να τὸ χειριζόμεθα κατά τρόπον ώστε να μη γίνεται ή αίτία να πολυασχολούμεθα με αυτό.

'Η σημαντικώτερα υγεινή είναι ή καλλιέργεια του ψυχικού μας κόσμου, ή ανάπτυξις τής πνευματικής μας αρχής και ό φωτισμός του Νου. Πρό πάντων όμως, ή δημιουργική δράσις και αποδοκίκτης επί του πεδίου τής άγάπης και τής πνευματικότητος. 'Εκείνος που άσχολεϊται ειλικρινώς και αποδοκίως με την πνευματικότητα, δέν έχει καιρόν διαθεσίμον διά ν' άσθηνήση θά έλεια, ούτε και να πεθάνη. ●Ι περισσότεροι άνθρωποι τής σημερινής κοινωνίας είναι διαρκώς άσθενεις και μισοπεθαμένοι, ακριβώς διότι τόν χρόνον των τὸν χρησιμοποιούν διά τήν υπέρμετρον περιποίησην του σώματος, διά την άπόκτησιν υλικών άπολαβών, διά τήν συσώρευσιν πλούτου και διαδιούν ζων πλήρη άπολαύσεων, διασκεδάσεων και σπατάλης χρόνου. 'Η διατροφή των γίνεται ὅσφ τὸ δυνατόν περισσότερον άντιφυσική και παρατηρείται κατάχρησις εις έδέσματα και ὄγκον εις κρέατα και αλκοολούχα ποτά, εις τὸ κάπνισμα κ ο κ. Διά τούτο, ὅσον ή 'Ιατρική και ή Φαρμακολογία περισσότερον προοδεύουν, τὸσον τὰ νοσοκομεία πολλαπλασιάζονται και ούδέποτε έπαρκούν διά τήν κάλυψιν τών άναγκών τών άσθενών. Διότι, με τὸν άντιφυσικόν βίον που διάγωμεν, με την κενότητα εις ιδανικά και τὸ άργόσχολον, και με την συνεχή άεικινησίαν πρὸς κατάκτησιν μηδαμινής άξίας πραγμάτων, ὁ οργανισμός παρασύρεται εις την άταξιαν, την άναρχίαν και τὸ άνικανοποίητον τής ψυχής και του πνεύματος. 'Ελλείπει ή καθοδήγησις του Νου και τὸ άρμα του ανθρώπου βαδίζει άτάκτως και άσκόπως.

Με την πρώτην δυσφορίαν που αισθανόμεθα — είτε τούτο είναι κεφαλαλία, είτε δυσπείνα, είτε ανορεξία, είτε άπνία — προστρέχοντες εις τὸν ἰατρόν, ὁ ὁποῖος μᾶς χορηγεῖ παντοειδῆ φάρμακα — προιόντα ἀντιφυσικὰ τῆς χημικῆς βιομηχανίας — τὰ ὅποια διαφημίζονται ὡς θαυματουργὰ καὶ ἄνευ παρενεργειῶν, διὰ τῶν ὁποίων ὁμως καὶ διὰ τῆς συκνῆς χρήσεως καὶ καταχρήσεως, προκαλοῦμεν πραγματικὰς νόσους αἰ ὁποῖαι, διὰ τὰ ἰαθῶν, χρειάζονται ἄλλα φάρμακα, καὶ ὁ φαύλος κύκλος συνεχίζεται.

Διὰ τοῦ ἀντιφυσικοῦ βίου, τὸν ὁποῖον διάγομεν, ἡ ψυχὴ μας ἔχει ἀφηνιάσει, τὸ σῶμα μας εὐρίσκεται εἰς ἄτακτον διέγερσιν (κάθε ὄργανον καὶ κάθε κύτταρον εἶναι ἐν ἐξεγέρσει), τὸ δὲ πνεῦμα ἔχει ἐγκλωβισθῆ καὶ ἀδυνατεῖ νὰ καθοδηγήσῃ τὸ ἄρμα. Καὶ ὁμως, χαρακτηρίζομεν τὴν ἄτακτον αὐτὴν κατάστασιν ὡς φυσικὸν ἐπακόλουθον τῆς «προόδου» τῆς νεωτέρας κοινωνίας.

Τὸ ἀποτέλεσμα ὅλων αὐτῶν ἐκδηλοῦται μὲ τὴν μορφήν τοῦ πόνου, τόσον ἐπὶ τοῦ σωματικοῦ, ὅσον καὶ ἐπὶ τοῦ ψυχικοῦ μας. Εἶναι, διὰ συναίσθημάτων ἀνικανοποιήσεως, ἀναρχίας, ἐπαναστάσεως, μεταγχολίας καὶ παθητικότητος. Πρέπει νὰ προσέξωμεν τὸν πόνον, διότι εἶναι μὲν ὁ «κώδων κινδύνου», πού προμηνεῖ τὴν νόσον γενικῶς, ἀλλὰ ἡμπορεῖ νὰ ἀποτελέσῃ καὶ τὸ φάρμακον διὰ τὴν θεραπείαν. Πολλὰ παραδείγματα ἔχομεν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι διὰ τοῦ πόνου καὶ τῆς δοκιμασίας ἀνένηψαν καὶ ἠκολούθησαν τὴν ὁδὸν τῆς ἀνωτερεύσεως. Εὐτυχῆστεροι ὁμως εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι δὲν ἐχρειάσθησαν τὴν μαστίγωσιν αὐτὴν ἐκ μέρους τοῦ μοιραίου καὶ ὅλων φυσικὰ ἐστράφησαν πρὸς τὰ ἄνω, πρὸς τὴν ὁλοκλήρωσιν τῆς πνευματικότητος.

Εἰς παρωχημένας ἐποχάς, ἡ προσοχὴ τῶν ἀνθρώπων συγκεντροῦτο εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ πνεύματος, τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος μὲ παραδειγματικὴν ἁρμονίαν. Ἀπὸ τῆς Ἀναγεννήσεως καὶ πέραν, τὸ ἐνδιαφέρον ἐνετοπίσθη εἰς τὸ στήθος -

καρδίαν: τὸ Κάλλος καὶ τὸ Ὁραϊον ἐγένοντο θρησκεία. Σήμερα, ὁλον τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἀνθρώπων συγκεντροῦται, εἰς ἀπαράδεκτον βαθμόν, εἰς τὸν στόμαχον, τὸ ὑπογάστριον καὶ τὰ πόδια (ποδόσφαιρον). Πότε θὰ παρουσιασθῆ ἀνάκαμψις, καὶ ὁ ἄνθρωπος θὰ θελήσῃ νὰ γίνῃ ἄνθρωπος, καὶ ὄχι παραφθορὰ ζωῆς; Διότι καὶ ὁ σκύλος ἀκόμη, παρουσιάζει αἰσθήματα σεβασμοῦ καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν κύριόν του, ἐνῶ ὁ ἄνθρωπος τῆς σήμερον οὔτε αὐτὸ ἐκδηλώνει πρὸς κἀτὶ ἀνώτερον αὐτοῦ καὶ οὔτε κἀν τὸ ἀναγνωρίζει.

*

Ἀφοῦ ἐνδιετρίψαμεν ἄρκετὰ εἰς τὴν «Πρόδον», εἶναι καιρὸς νὰ ἀσχοληθῶμεν δι' ὀλίγων καὶ μὲ τὴν ψυχικὴν καὶ πνευματικὴν «Ἐξέλιξιν». Ἡ λέξις εἶναι ἐτυμολογικῶς ἐνδιαφέρουσα, διότι περικλείει ὡς συνθετικὸν τὴν λέξιν ἐλίσσω καὶ ἔλιξ, καὶ ἐπ' αὐτοῦ δέον νὰ δώσωμεν προσοχὴν.

Ἐνῶ ἡ ὕλική πρόδος εἶναι γραμμικὴ, ἀναπτύσσεται δηλαδὴ κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν, ἡ ἐξέλιξις παρουσιάζει εἴτε κυκλικὴν μορφήν, εἴτε ἐλλειπτικὴν, εἴτε σπειροειδῆ. Καὶ διὰ μὲν τὰ μακροσκοπικὰ γεγονότα φαίνεται νὰ ἐπικρατῇ ὁ νόμος τοῦ Κύκλου (4 ἐποχαί, 4 φάσεις τῆς σελήνης κ.κ.), ἐνῶ διὰ τὰ πνευματικὰ ζητήματα ἀκολουθεῖται εἴτε ὁ νόμος τῆς ἐλλείψεως, εἴτε ὁ νόμος τῆς ἔλικος.

Καὶ ἡ μὲν ἔννοια τῆς ἐλλείψεως ἀκολουθεῖται ἀπὸ τὴν Θεοσοφικὴν διδασκαλίαν, ἡ δὲ ἔννοια τῆς σπείρας ὑπὸ τῶν διδασκαλιῶν τῆς Ἄπω Ἀνατολῆς. Εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις προβλέπονται περίοδοι ἀνελιξέως (evolution) καὶ ἐνελιξέως (involution) περίοδοι εἰσπνοῆς καὶ ἐκπνοῆς, συστολῆς καὶ διαστολῆς τῆς καρδίας, συγκεντρώσεως καὶ ἐκτινάξεως.

Τὸ θέμα τῆς ἐξελίξεως εἶναι, μεταφυσικῶς ἐξεταζόμενον, πολὺ βαθὺ καὶ δυσνόητον διὰ τῆς συνήθους λογικῆς τοῦ ἀνθρώπου, δὲν παύει

ἐν τούτοις ν' ἀποτελῆ βασικὸν στοιχεῖον διαλογισμοῦ διὰ τὰ προηγμένα πνεύματα καὶ μόνον δι' ἐκείνα. Ὅπως ἐπανειλημμένως ἐτονίσαμε πρέπει νὰ προηγηθῆ ἐπισταμένη ἔρευνα καὶ κάθαρσις τῶν συστατικῶν ἀρχῶν τοῦ ἀνθρώπου καὶ μία μεθοδικὴ μυητικὴ ἀγωγή, πρὶν ὁ νοῦς ἀφυπνισθῆ καὶ καταστῆ ἱκανὸς νὰ ἐπιδοθῆ εἰς τὴν μελέτην καὶ ἀπόκτησιν ἰδίας πείρας ἐπὶ τῶν ἀνωτέρων ζητημάτων τῆς Γνώσεως.

Αὐτὸ πρέπει νὰ εἶναι τὸ κύριον μέλημα τοῦ Παρόντος: ἡ Γνώσις τοῦ εαυτοῦ μας (τι εἴμεθα) καὶ τῶν ἀνωτέρων Πνευματικῶν Νόμων τοῦ διέπουν τὸσον ἡμᾶς, ὅσον καὶ τὴν Δημιουργίαν, ὅπως ἐκ παραλλήλου καὶ ἡ καλλιέργεια καὶ ἀκτινοβολία τῆς ἀρχῆς τῆς Ἀγάπης, ἄλλως ἡ γνώσις μας θὰ εἶναι μονομερῆς, ἐν πολλοῖς ἀνωφελος καὶ συχνὰ καταστρεπτικὴ. Εἶναι ἡ θέσις ἡ ρεμίας τοῦ ἔκκρεμοῦς, ἡ κατακόρυφος θέσις, ἡ ὁποία, μετὰ πολλὰς ταλαντώσεις τοῦ πνεύματος, ἀναζητήσεις καὶ ἐμπειρίας, καταλήγει εἰς τὴν θεσιν ἡρεμίας, γαλήνης καὶ ἀκινήσιος· εἶναι ἡ καταστάσις τοῦ Ἀκινήτου κινουόντος τῆς Κινεζικῆς φιλοσοφίας (Βοῦ—Βεί), ἡ καταστάσις τῆς Νιρβάνα τῶν Ἰνδῶν, ὁ νόστος εἰς τὴν Ἰθάκην τοῦ Ὀδυσσεῶς, ἡ ἔνωσις

τοῦ Κάτω με τὸ Ἄνω.

Δι' ἡμᾶς τοὺς νεωτέρους ἀνθρώπους μία κατάστασις ἀκινήσιος τοῦ Νοῦ, ἐξισοῦται πρὸς θάνατον, ἐκμηδένισιν. Φαίνεται διὰ τὸ ἀντίθετον νὰ ἀληθεύῃ διὰ τοὺς σοφοὺς ἐκείνους: θεωρεῖται ὡς τὸ τέρμα τῶν προσπαθειῶν καὶ ἀναζητήσεων, τὸ τέρμα καὶ ὁ σκοπὸς τοῦ τελείου Ἀνθρώπου. Διότι εἰς τὴν κατάστασιν αὐτὴν τὸ Πνεῦμα, χωρὶς νὰ κινῆται, κινεῖ τὰ πάντα, διότι εὐρίσκειται εἰς τὴν ἀληθῆ Ζωὴν τοῦ αἰωνίου Παρόντος. Ὅπως εἶχε εἶπει καὶ ὁ Κρισναμούρτι: «Ἐνα ἀπὸ τὰ πιὸ δυσκολοκατόρθωτα πράγματα, εἶναι ἡ ἡσυχία τοῦ Νοῦ, ἡ ἡρεμία, ἡ εἰρήνη, ποῦ δὲν εἶναι κενότης ἢ ἀρνήσις τῆς Ζωῆς, ποῦ δὲν εἶναι κατάστασις ὕπνου καὶ ἀδρανεΐας. Ὅταν ὁ Νοῦς εἶναι ἔτσι ἡσυχος, τότε εἶναι γεμάτος στοχασμό, δράσι, ἐσωτερικὴ φῶτισι»

Ἄς μελετήσωμε λοιπὸν κατὰ πρῶτον τὸν ἄνθρωπον καὶ κατοπινᾶς ἐπιδοθῶμεν εἰς τὴν μεθοδικὴν ἐξελίξιν τῶν συστατικῶν τοῦ Ἀρχῶν, καθοδηγούμενοι ὑπὸ τῶν διδασκαλιῶν ποῦ μᾶς δίδουν τὰ σοβαρὰ μυητικὰ Τάγματα, μὴ παύοντες ὁμως ἀδιαλείπτως ἐργαζόμενοι διὰ τὴν πραγματώσιν ἐπὶ τῆς Γῆς τῆς Εἰρήνης καὶ τῆς Ἀγάπης.

Ἔνα πολὺ καλὸ βιβλίον

A. Besant - C. Leadbeater

Ἡ Ἀτραπὸς τοῦ Ἀποκρυφισμοῦ

Μετάφρασις ΔΗΜ. Κ. ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΟΥ

Σελίδες 400 — Δρχ. 150

ΚΩΣΤΗ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

«ΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ»

Τόμος Α'

Άπο τήν Προϊστορία
μέχρι τήν Άναγέννηση :

Τόμος Β'.

Άπο τήν Άναγέννηση
ώς τούς σημερινούς

Α' Τόμος δρχ. 100

Β' Τόμος » 120

Ο ΔΙΣΚΟΣ

ΤΗΣ ΦΑΙΣΤΟΥ

και τὸ μυστικὸ του

ὑπὸ Παν. Δ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ

Πολλά ἔχουν γραφῆ γιὰ τὸν δίσκο τῆς Φαιστοῦ, πού βρέθηκε ἀπὸ Ἴταλοὺς ἀρχαιολόγους στὴν Κρήτη. Ὁ δίσκος αὐτὸς δὲν ἔχει καμμιά σχέση μετὰ τὴν γνωστὴ Μινωικὴ γραφῆ, «Γραμμικὴ Α», ὅπως καὶ καμμιά σχέση μετὰ ἄλλα γνωστὰ γραπτὰ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς.

Εἰκάζεται ὅτι πρόκειται περὶ γραφῆς συμβολικῆς, μυστηρικῆς πιθανὸν προσλεύσεως, ἐπειδὴ παρυσιάζεται κάποια ὁμοιοτητα, μεταξὺ τῆς γραφῆς τοῦ Δίσκου καὶ τῆς γραφῆς, ἐπάνω σὲ μερικὰ θναθῆματα, πού βρέθηκαν στὸ σπήλαιο τοῦ Ἀρκαλοχωρίου, στὴν κεντρικὴ Κρήτη.

Σὲ κάθε πλευρὰ τοῦ Δίσκου τῆς Φαιστοῦ, εἶναι χαραγμένη μία σπειροειδῆς γραμμὴ, πού κατὰ μῆκος τῆς εἶναι γραμμμένο τὸ κείμενο. τὸ ὁποῖον ἀρχίζει στὴν περιφέρειαν καὶ τελειώνει στὸ κέντρο ἢ καὶ ἀντιθέτως, γραμμὲς δὲ χαραγμένες καθέτως, χωρί-

ζουν τὰ σημεῖα, σὲ ὁμάδες λέξεων.

Ἐπάρχουν 242 σύμβολα, πού δίνουν 45 διαφορετικοὺς χαρακτῆρες ἕλα εἶναι πολὺ λεπτομερειακοῦ, εἰκονογραφικοῦ τύπου, ἔτσι ὥστε διακρίνονται ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ἀκόμη καὶ ἄνδρες διαφόρων φυλῶν, φαίνεται δὲ τυπωμένως, μετὰ κινητὰ τυπογραφικὰ στοιχεῖα.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω, συμπεραίνεται, ὅτι κανεὶς δὲν θα ἔκανε τὸν κόπο νὰ κάμῃ πλήρη σειρά τυπογραφικῶν στοιχείων, γιὰ νὰ τυπώσῃ ἕνα καὶ μόνον γραπτὸ. Αὐτὸ εἶναι ἀναγκαῖο, κατὰ τὴν κοινὴ λογικὴ, μόνο γιὰ παραγωγὴ γραπτῶν, σὲ μεγάλη κλίμακα. Ἔτσι, ὁ Δίσκος τῆς Φαιστοῦ, παραμένει ἕνα μοναδικὸ μυστηριώδες ντοκουμέντο, ὥσως Μινωικῶν ἢ καὶ προμινωικῶν μυστηρίων, δείγμα μιᾶς ἄλλης ἐποχῆς, πού περιμένει τὴν ἀνακάλυψή της, ἀπὸ τὴν ἀρχαιολο-

γική έρευνα. Λέγεται ακόμη, ότι πιθανόν νά είναι Ἀτλαντικής προελεύσεως.

Τό κείμενο τοῦ Δίσκου εἶναι ὀλοφάνερα συνεχές καί δέν περιέχει ἀριθμητικά σύμβολα, ἀλλά κάποια φιλοσοφική σκέψη, διδασκαλία ἢ παράγγελμα, πού ἔπρεπε νά διασωθῆ, τὸ ὁποῖον, παρά τὰς προσπάθειάς τῶν εἰδικῶν, παρκαμένει αἰνίγμα - μυστήριο.

Στὴν ἀρχαία Κρήτη, ἔλειτούργουν καί ἐτελοῦντο Μυστήρια, πρὸς τιμὴν τῆς προγόνης τῶν Θεῶν, τῆς μητρὸς των Ρέας, εἰς τὰ ὅποια ἐλάμβαναν μέρος οἱ Κουρητές (Κρητές), ἱερεῖς διακρινόμενοι γιὰ τὴ σοφία τους. Ὁ Πορφύριος ἀναφέρει, ὅτι ὁ Πυθαγόρας πῆγε εἰδικὰ στὴν Κρήτη, γιὰ νά μυηθῆ στὰ μυστήρια τῶν Κυρητῶν, ὁ δὲ Μίνως, ἐθεωρεῖτο θεόπνευστος νομοθέτης, ἰδρυτὴς Μυστηρίων τῆς ἀρχαίας Κρήτης.

Ἡ Ἑλληνικὴ παράδοση, στὸν Μινώταυρο, διατυπώνει ὀλοκληρωμένο τὸ δράμα τῆς ὑπάρξεως τῆς ἀνθρωπίνης μορφῆς καί ψυχῆς. Τὸ ἔγκλημα καί τὸ κατὸν πρέπει ν' ἀποκλείεται ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ Μυθολογία, εἶναι συμβολισμός, πράξη ἡρωϊσμοῦ πρὸς μεταβολήν, ἄλμα προόδου καί μετάβαση ἐκ τοῦ σκότους πρὸς τὸ φῶς.

Κόρη καί νύφη βασιλιᾶ ἢ Πασιφάη, ἐρωτεύεται ἕναν ταῦρο. Στὰ Μυστήρια, ἢ ἀνθρώπινη ψυχὴ, παριστάνετο πάντοτε ὡς κόρη καί νύφη Βασιλιᾶ. Βασιλιάς ὅμως εἶναι τὸ πνεῦμα, ταῦρος εἶναι ἢ ὕλη. Σὲ ὅλες τίς πα-

ραδόσεις, ἢ ψυχὴ περιγράφεται ἀπιστοῦσα στὸ πνεῦμα, πρὸς χάρι τῆς ὕλης. Κάθε ψυχὴ, συναντᾷ ἕναν «ταῦρο» καί γεννᾷ ἕνα «τέρας», τὸ ὁποῖον πάντοτε φωνεῖται ἀπὸ ἕναν ἥρωα—Θησέα, γιὰ νά ἐπισπεύδεται ἢ ἐξέλιξη, κάθε ψυχῆς καί νά συντελεῖται ἢ ἐκπνευματώση τῆς ὕλης.

Ἐπὶ τοῦ προηγουμένου, μπορεῖ νά μᾶς βοηθήσῃ στίς σκέψεις μας, ἢ ἐτυμολογία τῆς λέξεως Πασιφάη (πάσα + φῶς). Εἶναι ἡλιακῆς καταγωγῆς, κόρη τοῦ Ἥλιου καί γυναίκα τοῦ Μίνωα, Μυσταγωγῶ, πού σημαίνει ὁ καθάρσιος, ὁ ἀπηλλαγμένος τῶν ἐχθρῶν - ἐλαττωμάτων τῆς ψυχῆς, ὁ φωτεινός καί λαμπρός, ὅπως ὁ Ἥλιος.

Ἐκ τούτων συμπεραίνεται, ὅτι ὁ μῦθος τοῦ Μινωταύρου, εἶναι θαυτάτα συμβολικός, ἀναφερόμενος εἰς σοδάρὰ προφανῶς Μυστήρια, ὅμοια τῶν τῆς Ἐλευσίνας, εἰς τὰ ὅποια δι' ἀλληγοριῶν καί τρομερῶν ἀναπαραστάσεων, ἐδίδασκαν καί ἀπεκάλυπταν ἀληθείας, τῶν ὁποίων σήμερα, «ὁ λόγος ἀπωλέσθη». Σήμερα, λέγεται, ὅτι τὴν συνέχεια τῶν ἀρχαίων Μυστηρίων ἀποτελεῖ ὁ Ἐλευθεροτεκτονισμός, ὁ ὁποῖος ἀποκαλεῖ τὸν Θεὸν «Μέγαν Ἀρχιτέκτονα τοῦ Σύμπαντος».

Ἐπανερχόμενοι στὸν «Δίσκο τῆς Φαιστοῦ» καί ἐπειδὴ πιθανολογεῖται, ὅτι ἀνῆκε στὸν Βασιλιᾶ Μίνωα, μυσταγωγὸ καί ἰδρυτὴ Μυστηρίων, στὴν Κρήτη, ὁ Βραζιλιανὸς καθηγητὴς τῆς Ἱστορίας, Ἀλμπερτ Μαντές ντὲ Ὀλιβιέρα, ὁ ὁποῖος κατέχει τὴν ἔδρα

της 'Ιστορίας στο κολιέγιο του Ρίο 'Ιανέιρο, έδηλώσε, ότι θα υποβάλει τὰ περίσμητα έξαιετων έρευνηών του στην 'Ελληνική 'Ακαδημία και την ΟΥΝΕΣΚΟ. 'Ο καθηγητής, πρόσθεσε, ότι μπόρεσε ν' αποκριτογραφησει την έπιγραφή, ή όποία υπάρχει έπί του δίσκου και ή όποία κατ' αυτόν, έχει ως κατωτέρω:

«Εν αρχή—έγώ ό παντοδύναμος άρχων και άνωτατος 'Αρχιτέκτων του Συμπαντος παντογνώστης και πανταχού παρών και παντοδυναμος ό δημιουργή-

σας τον ουρανό και την Γήν και την θάλασσαν και πάντα τὰ εύρισκόμενα έντος αυτών, προστατευω την 'Αληθειαν εσσει, δι' όλους τους λαους, τα έθνη και τας φυλας της άγιας μου 'Επικρατείας».

Το θέμα μας, σαν πρόβλημα, είναι πολύ δύσκολο, γι' αυτό και αφήνεται στην έλεύθερη κρίση των αναγνώστων, να θγάλουν, άλλάγοι με τὰ όσα γνωρίζουν εκ παγών, οι όποιοι δέν μας έπιτρέπουν μεγαλύτερη έπέκταση, τὰ συμπεράσματά των.

ΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

ΕΚΛΟΓΑΙ ΚΡΙΣΝΑΜΟΥΡΤΙ

Α Τομος δρχ. 100

Β » » 120

Δρχ. 90

ΕΛΕΝΑ ΠΕΤΡΟΒΝΑ - ΜΠΛΑΒΑΤΣΚΥ

Η ΜΥΣΤΙΚΗ ◀ ◀ ◀ ➤ ➤ ➤ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ : ΣΕΛΙΔΕΣ ΑΠΟ
 ΕΝΑ ΠΡΟ-ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ

Στο τεύχος 117 του ΙΛΙΣΟΥ (Μάιος - Ιούνιος 1976) δημοσιεύτηκε από την έπιτομή της Μυστικής Διδασκαλίας ή Εισαγωγή. Τώρα εδώ δημοσιεύεται σε συνέχεια ο Πρόλογος.

Ένα αρχαϊκό χειρόγραφο σε φύλλα φοίνικος, τα οποία, με μιὰ άγνωστη μέθοδο, δέν μπορούν να προσβληθούν από τό νερό, τή φωτιά και τόν άέρα, βρίσκεται κάτω από τὰ θλέμματα τής συγγραφέως.

Στήν πρώτη σελίδα, είναι ένας άσπιλος λευκός δίσκος σε μαύρο φόντο. Στήν επόμενη σελίδα, ο ίδιος δίσκος με ένα σημείο στο κέντρον του λευκού δίσκου. Ο σπουδαστής γνωρίζει, ότι ο δίσκος τής πρώτης σελίδος συμβολίζει τόν κόσμο στήν αιωνιότητά του, πριν ξυπνήση και πάλι η ναρκωμένη ακόμη Ένεργεια, πριν πραγματοποιηθή η εκπομπή του Σύμπαντος σε μεταγενέστερα συστήματα. Συμβολίζει τόν Χώρο και τήν Αιωνιότητα στήν κατάσταση τής Πραλάγια, δηλ. τήν ανεκδήλωτη κατάσταση τής Φύσεως, τήν ανεκδήλωτη κατάσταση του Σύμπαντος. Το ση-

μείον στο κέντρον του κύκλου τής δευτέρας σελίδος συμβολίζει τήν αύγή τής διαφοροποιήσεως, τήν αύγή τής εκδηλώσεως. Είναι τό σπέρμα μέσα στο αυγό του κόσμου, τό όποϊον θα άποδη τό Σύμπαν, τό "Όλον, ο άπεριόριστος περιοδικός κόσμος" τό σπέρμα, που είναι περιοδικώς και άλληλοδιχόχως ήρεμο και ενεργητικό.

Ο δίσκος συμβολίζει τή Θεία Μονάδα, από τήν όποία τὰ πάντα προέρχονται, και στήν όποία τὰ πάντα επιστρέφουν. Η περιφέρεια του κύκλου, σύμβολο άναγκαστικά περιορισμένο, ακόμη και από τὰ όρια του ανθρωπίνου πνεύματος, συμβολίζει τήν άφηρημένη Παρουσία, τήν πάντοτε άκατανόητη, και τό πεδίο της, τήν Παγκόσμια Ύψχη, αν και τὰ δύο δέν άποτελούν παρά ένα μόνο.

Η επιφάνεια του δίσκου είναι λευκή και τό φόντο που τήν περιβάλλει, είναι μαύρο. Τοϋτο φανερώνει, ότι τό πεδίο αυτό είναι η μοναδική γνώση — όσο διχλώδης και αν φαίνεται — η όποία είναι προσιτή στον άνθρω-

πο. Στο πεδίο αυτό αρχίζουν οι Μανθανταρικές εκδηλώσεις, διότι μόνον στην Παγκόσμια Ψυχή κοιμάται η Θεία Σκέψη κατά τη διάρκεια της Πραλάγια, και αναπαύεται κρυμμένο το σχέδιο κάθε μελλοντικής Κοσμογονίας και Θεογονίας.

Οι όροι «Θεία Σκέψη» και «Παγκόσμιο Πνεύμα», δεν πρέπει να έρμηνευθούν αναλογικά με τις ανθρώπινες πνευματικές δυνατότητες. Το «άσυνειδητο» έφθασε στο πλατύ πεδίο της δημιουργίας — ή μάλλον της εξέλιξης — από μια ένοραματική και απόλυτη Σοφία, ανώτερη από κάθε συνειδητότητα.

Μόνον όσοι αντιλαμβάνονται πώς τριγυρίζει ή έμπνευση έπανω από τις άργες λειτουργίες της θετικής σκέψης, μπορούν να σχηματίσουν μια πολύ άοριστη ιδέα αυτής της απόλυτης Σοφίας, ή οποία ξεπερνάει τις ιδέες του χρόνου και του χώρου.

Το πνεύμα, όπως το γνωρίζουμε, μπορεί να αναλυθεί σε καταστάσεις συνειδησίας μεταβλητές σε διάρκεια, ένταση, συνδυασμό, κλπ., όλες βασισμένες στην αίσθηση, ή οποία είναι πάντοτε πλανερή, πάντοτε «μάγια». Άλλωστε, ή αίσθηση προϋποθέτει πάντοτε όρια. Ο προσωπικός Θεός του Θεϊσμού παρατηρεί, σκέπτεται και συγκινείται. Μετανοεί και αισθάνεται «μεγάλο θυμό». Άλλά ή έννοια παρομοίων νοητικών καταστάσεων προϋποθέτει την εξωτερικότητα των αιτίων έρεθισμού. Και είναι αδύνατο να αποδοθή ακινησία σε ένα Όν, του οποίου οι συγκινήσεις κραδαινόνται με τα γεγονότα των

κόσμων, τους οποίους κυβερνά. Η έννοια, λοιπόν, ενός προσωπικού Θεού, που θεωρείται αμετάβλητος και άπεριόριστος, είναι άψυχολόγητη και άφιλοσοφητη.

Η Θεία Σκέψη είναι ή «Μοναδική Ζωή», αιώνια, άόρατη και έν τούτοις, πάντοτε παρούσα. Χωρίς αρχή και τέλος, αλλά κανονική στις περιοδικές εκδηλώσεις της, ανάμεσα στις οποίες βασισμένη το σκοτεινό μυστήριο του Μη-Όντος. Άσυνειδητη και έν τούτοις απόλυτη συνειδητή, Άκατανόητη, και όμως ή μόνη υπάρχουσα πραγματικότητα. Έν συνόψει, «ένα χάος για τις αισθήσεις, ένας κόσμος για το λογικό».

Το μοναδικό και απόλυτο χαρακτηριστικό της είναι ή αιώνια και άδιάκοπη κίνηση, που ονομάζεται στη γλώσσα του Έσωτερισμού «Η μεγάλη Πνοή». Είναι ή άδιάκοπη κίνηση του Σύμπαντος, με την έννοια του Διαστήματος ή Χώρου, χωρίς όρια και πάντοτε παρόντος. Ό,τι είναι ακίνητο, δεν μπορεί να είναι θεός. Άλλά είναι πραγματικότητα και γεγονός, ότι τίποτε δεν είναι ακίνητο στην Παγκόσμια Ψυχή. Ο Πλάτων αποδεικνύεται Μύστης, λέγοντας στον Κρατύλο, ότι ή λέξη «θεός» παράγεται από το «θέειν», που σημαίνει κινείσθαι, τρέχειν. Διότι οι πρώτοι άστρονόμοι, που παρατήρησαν τις κινήσεις των ουρανίων σωμάτων, ονόμασαν τους πλανήτες θεούς.

Πέντε περίπου αιώνες π.Χ., ο Λεύκιππος, διδάσκαλος του Δημοκρίτου, υπεστήριξε ότι ο χώρος είναι πάντοτε γεμάτος από άτομα, που βρίσκονται σε άδιάκοπη κίνηση, ή οποία σε ώρισμέ-

νη στιγμή καθίσταται περιστροφική. Ὁ Ἐπίκουρος καὶ ὁ Λουκρήτιος ἐδίδασκον τὸ ἴδιο, προσθέτοντας στὴν κίνηση τῶν ἀτόμων τὴν ἰδέα τῆς τάσεώς των πρὸς ἔνωση, πού ἀποτελεῖ ἀπόκρυφη διδασκαλία.

Ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς ἀνθρώπινης κληρονομίας, ἀπὸ τὴν πρώτη ἐμφάνιση τῶν ἀρχιτεκτονικῶν γραμμῶν τῆς σφαίρας, ἐπάνω στὴν ὁποία ζοῦμε, ἀναγνωρίστηκε ἢ μὴ ἀποκαλυφθεῖσα θεότης καὶ θεωρήθηκε ἀπὸ τὴ μοναδική φιλοσοφική της ἀποψη, τὴν παγκόσμια κίνηση, τὸ ρίγος τῆς δημιουργικῆς πνοῆς στὴ Φύση. Ὁ Ἀποκρυφισμὸς καθορίζει ὡς ἐξῆς τὴ «Μοναδικὴ Ὑπαρξη»: «Ἡ θεότης εἶναι ἀπόρρητη, ζῶν (ἢ κινούμενον) πῦρ, καὶ οἱ αἰώνιοι μάρτυρες τῆς ἀοράτου αὐτῆς παρουσίας εἶναι τὸ Φῶς, ἡ Θερμότης καὶ ἡ Ὑγρασία». Ἡ τριάς αὐτὴ ἀποτελεῖ τὴ Σύνθεση καὶ τὴν Αἰτία ὅλων τῶν φαινομένων στὴ Φύση.

Ἐχει λεχθῆ ὅτι τὸ νὰ ἐνεργῆ κανεὶς μὲ δικαιοσύνη, νὰ ἀγαπᾷ τὴν εὐσπλαγχνία καὶ νὰ εἶναι ταπεινόφρων ἀπέγαντι τοῦ Θεοῦ, περικλείει τὴν οὐσία ὅλων τῶν θρησκείων, παρελθόντος, παρόντος καὶ μέλλοντος. Συμφωνοῦμε, ἀρκεῖ νὰ ἐγνωσοῦμε μὲ τὴ λέξη Θεός, ὅχι: τὸν χονδροειδῆ ἀνθρωπομορφισμό, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ ἀκόμη τὸν σκελετὸ τῆς σύγχρονης Θεολογίας μας, ἀλλὰ τὴ συμβολικὴ ἀντίληψη ἐκείνου πού εἶναι: ἡ ζωὴ καὶ ἡ κίνηση τοῦ Σύμπαντος.

Ἡ ἐνδοκοσμικὴ κίνηση εἶναι αἰώνια καὶ ἀδιάκοπη. Ἡ κοσμικὴ κίνηση — ἐκείνη πού εἶναι

ὄρατὴ καὶ ἀντιληπτὴ — εἶναι πεπερασμένη καὶ περιοδική. Ὡς αἰώνια Ἀφαίρεση εἶναι τὸ πάντοτε Παρόν. Ὡς ἐκδήλωση εἶναι πεπερασμένη καὶ ὡς πρὸς τὸ μέλλον καὶ ὡς πρὸς τὸ παρελθόν. Μέλλον καὶ παρελθόν εἶναι τὸ Α καὶ τὸ Ω τῶν διαδοχικῶν ἀνακατασκευῶν.

Ὁ κόσμος — τὸ νοούμενον — δὲν ἔχει καμμιά συνάφεια μὲ τίς αἰτιώδεις σχέσεις τοῦ φαινομενικοῦ κόσμου. Μόνον ἐν σχέσει μὲ τὴν ἐνδοκοσμικὴ ψυχὴ, τὸν ἰδανικὸ κόσμον, στὴν ἀμετάβλητη Θεία Σκέψη, μποροῦμε νὰ ποῦμε: «Δὲν εἶχε ποτὲ ἀρχὴ καὶ δὲν θὰ ἔχη ποτὲ τέλος». Ὅσον ἀφορᾷ ὅμως τὸ σῶμα τῆς ἢ τὴν κοσμικὴ ἐκδήλωση καὶ ὀργάνωση, ἂν καὶ δὲν μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι εἶχε μιὰ ἀρχικὴ κατασκευὴ, ἢ ὅτι θὰ ἔχη ποτὲ μιὰ τελευταία, ἐν τούτοις, σὲ κάθε νέο Μανθαντάρα μπορεῖ νὰ θεωρηθῆ ἢ ὀργάνωσή τῆς πρώτη καὶ τελευταία στὸ εἶδος τῆς, διότι κάθε φορὰ ἐξελίσσεται σὲ ὑψηλότερο πεδίο.

Ἐλέγαμε πρὶν ἀπὸ μερικὰ χρόνια (Β' Τόμος Ἀποκαλυπτομένης Ἰσίδος):

«Ἡ ἐσωτερικὴ Διδασκαλία, ὅπως ὁ Βουδδισμὸς, ὁ Βραχμανισμὸς, καὶ αὐτὴ ἡ Καθβάλα, διδάσκει ὅτι ἡ μοναδικὴ Οὐσία, ἄπειρη καὶ ἄγνωστη, ὑπάρχει πρὶν ἀπὸ κάθε αἰωνιότητα καὶ γίνεταί ἀλληλοδιαδόχως παθητικὴ καὶ ἐνεργητικὴ, σὲ κανονικὲς καὶ ἀρμονικὲς διαδοχῆς, πού ὀνομάστηκαν ποιητικὰ «Ἡμέρες καὶ νύχτες τοῦ Βράχμα», ὁ ὁποῖος θρῖσκεται: σὲ ἐργήγορση ἢ σὲ ὕπνο. Οἱ φιλόσοφοι τῆς πιὸ παλαιᾶς Σχολῆς τοῦ Βουδδισμού περι-

ορίζουν τις θεωρίες τους μόνον στην ενεργητική κατάσταση της «Ουσίας» και δεν θέλουν να κάνουν θεωρίες για την αφηρημένη παθητική κατάσταση, που δεν μπορεί να γνωσθή. Ονομάστηκαν άθεοι από τους θεολόγους και επιστήμονες, που δεν καταλαβαίνουν τη βαθιά λογική της φιλοσοφίας τους. Οι θεολόγοι δεν θέλουν να παραδεχθούν άλλον Θεό, από την προσωποποίηση δευτερευουσών δυνάμεων, οι οποίες ύφανα το όρατο σύμπαν, και οι οποίες έγιναν γι' αυτούς ο ανθρωπόμορφος θεός, ο βρυχώμενος μέσα στις άστραπές και τους κεραυνούς.

Οι Βουδδιστάι υποστηρίζουν ότι δεν υπάρχει Δημιουργός, άλλ' άπειρος αριθμός δημιουργικών δυνάμεων, το σύνολον των οποίων σχηματίζει τη μοναδική και αιώνια ύπόσταση, της οποίας η ουσία είναι ανεξερεύνητη και συνεπώς δεν μπορεί να είναι το αντικείμενον θεωρητικής εξέτασως για έναν πραγματικό φιλόσοφο.

Στην αρχή μιας περιόδου δράσεως — λέει η Μυστική Διδασκαλία — έγινε μια διαστολή της Θείας Ουσίας από τα έξω προς τα έξω και από τα έξω προς τα έξω, σύμφωνα με τον αιώνιο και αμετάβλητο Νόμο. Το φαινομενικό ή όρατο σύμπαν είναι το τελικό αποτέλεσμα μιας μακράς αλυσίδας των κοσμικών δυνάμεων, οι οποίες ἐτέθησαν προοδευτικά σε κίνηση. Με πρόμοιο τρόπο, κατά την επιστροφή στην παθητική κατάσταση, η Θεία Ουσία συστέλλεται και το προηγούμενο έργο της δημιουρ-

γίας καταστρέφεται βαθμιαίως και προοδευτικώς. Το όρατο Σύμπαν διαλύεται, τα υλικά του διασκορπίζονται και μόνον το «σκοτάδι» σκεπάζει για άλλη μια φορά τη θέα της αδύσσου. Κατά την έκφραση των Ιερών βιβλίων, μια έκπνοή της «άγνωστης ουσίας» παράγει τον κόσμο και μια εισπνοή τον εξαφανίζει. Η μέθοδος αυτή της Δημιουργίας και καταστροφής ήτο εν ενεργεία πριν από κάθε αιωνιότητα. Το παρόν Σύμπαν είναι μία φάση άπεράντου σειρώς, η οποία ούτε αρχή έχει, ούτε θά έχει τέλος. Αυτά γράφονται στον Β' τόμο της Αποκαλυπτομένης Ίσιδος.

Η περιοσκή αυτή θά εξήγηθη, όσα είναι δυνατόν, στο παρόν έργο. Αν και κάτω από τη μορφή αυτή δεν περιέχεται τίποτε το ουσιαστικά καινούργιο για έναν Ανατολιστή, η έσωτερική της εξήγηση μπορεί να περιέχη πολλά πράγματα έντελώς άγνωστα μέχρι σήμερα στους σφους της Δύσεως.

Η πρώτη εικόνα είναι ένας άπλος δίσκος. Η δεύτερη είναι δίσκος με μια στιγμή στο κέντρον. Είναι ένα άρχαϊκό σύμβολο που φανερώει την πρώτη διαφοροποίηση στις περιοδικές εκδηλώσεις της αιώνιας και χωρίς γένος άπεριόριστης Φύσεως. Είναι ο δυναμικός γώρος μέσα στο αφηρημένο χώρο. Κατά το τρίτο στάδιο, η στιγμή μετασχηματίζεται σε διάμετρο όριζόντια. Είναι το σύμβολο της Μητέρας - Φύσεως, θείας και άπειλης, η οποία περιλαμβάνει τα

πάντα. Όταν ή διάμετρος αὐτή διασταυρώνεται με μίαν ἄλλη, κάθετη διάμετρο, ἔχομε τὸν σταυρὸ τοῦ Κόσμου (σταυρὸ ἐντὸς κύκλου). Ἡ ἀνθρωπότης ἔχει φθάσει στὸ σημεῖο τῆς ἀρχῆς τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς. Όταν ἡ περιφέρεια τοῦ κύκλου ἐξαφανίζεται καὶ μένει μόνον ὁ σταυρός, συμβολίζει τὴν ολοκληρωτικὴ πτώση τοῦ ἀνθρώπου στὴν ὕλη, τὸν φυσιολογικὸ διαχωρισμὸ τῶν δύο φύλων. Ὁ σταυρὸς μέσα στὸν κύκλο εἶναι ἓνα καθαρὰ πανθεϊστικὸ σύμβολο.

Τὸ τρίτο σύμβολο — ὁ κύκλος διαιρούμενος σὲ δύο ἀπὸ τὴν ὀριζόντια διάμετρο — ἐσημαίνει τὴν πρώτη ἐκδήλωση τῆς δημιουργοῦ Φύσεως. Ἡ πρώτη καὶ ἀόριστη ἀντίληψη τοῦ ἀνθρώπου, σχετικὰ μετὴ γέννηση, εἶναι θηλυκὴ, διότι ὁ ἀνθρώπος γνωρίζει περισσότερο τὴ μητέρα του, παρὰ τὸν πατέρα του. Γι' αὐτὸ, οἱ θηλυκὲς θεότητες ἦσαν ἱερώτερες ἀπὸ τὶς ἀρσενικὲς. Ἡ Φύση εἶναι θηλυκὴ καὶ μέχρις ἐνός σημείου ἀντικειμενικὴ καὶ ἀπτή. Ἡ πνευματικὴ Ἀρχὴ τοῦ τὴν κάνει νὰ καρποφορῇ, εἶναι κρυμμένη.

Ὁ κύκλος ἐπάνω σ' ἓνα κεφαλαῖο Τ ἀποτελεῖ τὸν γνωστὸ Αἰγυπτιακὸ σταυρὸ, σύμβολο τῆς Ζωῆς. Ὁ κύκλος μετ' ἓνα μικρὸ σταυρὸ ἔξω ἀπὸ τὸν κύκλο, στὸ κάτω μέρος του, εἶναι τὸ σύμβολο τοῦ πλανήτη Ἀφροδίτη. Τὸ ἐσωτερικὸ σύμβολο τῆς Κάλι - Γιούγκα εἶναι τὸ πεντάκτινο ἀστέρι, μετ' ἡ μίαν κορυφὴ πρὸς τὰ κάτω καὶ δύο κορυφὲς πρὸς τὰ ἄνω, σύμβολο τῆς μαγγανείας, χρησιμοποιούμενο σὲ τελε-

τουργίες Μαύρης Μαγείας, ἢ Μαγείας τῆς «ἀριστερᾶς χειρός».

Ἐλπίζομε ὅτι ἡ ἀνάγνωση τοῦ παρόντος διβλίου θὰ τροποποιήσῃ τὶς λανθασμένες ἰδέες τοῦ κοινού, σχετικὰ μετὸν Πανθεϊσμὸ. Εἶναι λάθος καὶ ἀδικο νὰ θεωροῦμε σὰν ἄθεους τοὺς Βουδδιστὰς καὶ τοὺς ἀποκρυφιστὰς Adwaitas. Ἄν δὲν εἶναι ὅλοι φιλόσοφοι, εἶναι ὅλοι λογιευόμενοι. Οἱ ἀντιρρήσεις τους καὶ τὰ ἐπιχειρήματά τους στηρίζονται σὲ μιὰ αὐστηρὴ λογικὴ. Ἄν πάρωμε τὸ Παραβράχιμαν τῶν Ἰνδῶν ὡς ἀντιπροσωπεῦον τὶς κρυμμένες καὶ ἀνώνυμες θεότητες τῶν ἄλλων ἔθνῶν, θὰ παρατηρήσωμε, ὅτι ἡ ἀπόλυτη αὐτὴ Ἀρχὴ εἶναι τὸ πρωτότυπο, ἀπὸ τὸ ὁποῖο προῆλθαν ὅλες οἱ ἄλλες. Τὸ Παραβράχιμαν δὲν εἶναι θεός, διότι δὲν εἶναι ἓνας θεός. «Εἶναι ὅ,τι ὕψιστον καὶ μὴ ὕψιστον». Ὑψιστον ὡς αἰτία, μὴ ὕψιστον ὡς ἀποτέλεσμα. Εἶναι «ἡ ποαγματικότης χωρὶς δευτέρα», ὁ Κόσμος ποὺ περιέχει τὰ πάντα. Εἶναι τὸ ἄπειρο Κοσμικὸ Διάστημα (Χῶρος), μετ' ἡν πιὸ ὕψηλὴ πνευματικὴ ἔννοια.

Τὸ Βράχιμαν (οὐδέτερο) εἶναι ἡ ἀμετάβλητη ρίζα, ἡ καθαρὴ, ἡ ἐλεύθερη, ἡ ὕψιστη καὶ ἀδιάφθορη, ἡ μόνη πραγματικὴ ὑπαρξή, τὸ ἀπόλυτο. Δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι γνώστης, «διότι αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ ἔχη κανένα ἀντικείμενο γνώσεως». Μήπως μπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ ἡ φλόγα οὐσία τῆς φωτιᾶς; Ἡ οὐσία τῆς φωτιᾶς εἶναι «ἡ Ζωὴ καὶ τὸ Φῶς τοῦ Σύμπαντος. Ἡ ὄρατὴ φωτιὰ καὶ ἡ φλόγα εἶναι καταστροφὴ, θάνα-

τος και κακό». «Η φωτιά και η φλόγα καταστρέφουν το σώμα ενός Αρχάτ, ή ούσια τους το κάνει αθάνατο». Όπως λέει ο Σανκαρατσάρια, «Η γνώση του άπολύτου Πνεύματος, όπως η λαμπρότης του Ήλιου ή η θερμότης της φωτιᾶς, δεν είναι άλλο τίποτε, παρά αυτή η ίδια, ή απόλυτη Ούσια». Είναι το πνεύμα της φωτιᾶς, του Πυρός, και όχι το πῦρ. «Οι ιδιότητες του Πυρός, θερμότης και φλόγα, δεν είναι ιδιότητες του Πνεύματος, αλλά εκείνου του οποίου το Πνεύμα είναι ή μη συνειδητή αίτια». Η φράση αυτή είναι το θεμελιώδες σήμα της μεταγενέστερης Ροδοσταυρικής φιλοσοφίας.

Συνοπτικά, το Παραδράξιαν είναι το ομαδικό σύνολο του Κόσμου, στην άπεραντιώσυνή του και την αιωνιότητά του, το «Εκείνο» και το «Τούτο», στα όποια δεν μπορούν να εφαρμοσθούν επιμεριστικές αθροίσεις. Οι Ούπανισάντ γράφουν: «Στην αρχή το ΤΟΥΤΟ ήταν το ΕΑΥΤΟ, ένα μόνον». Και ο μεγάλος Σανκαρατσάρια εξηγεί ότι το ΤΟΥΤΟ αναφέρεται στο Σύμπαν και ότι «στην αρχή» σημαίνει πριν από την αναδημιουργία του φαινομενικού Σύνπαντος.

Όταν, λοιπόν, οι Πανθείσται άπηχούν τις Ούπανισάντ, οι όποτες λένε — όπως και η Μυστική Διδασκαλία — ότι το ΤΟΥΤΟ δεν μπορεί να δημιουργη, δεν άρνούνται έναν Δημιουργό (μᾶλλον ένα ομαδικό σύνολο δημιουργών), άλλ' άρνούνται: — λογικώτατα — να αποδώσουν τή «δημιουργία» και ειδικώτερα τή σχηματοποίηση,

δηλ. κάτι το πεπερασμένο, σε μιάν απόλυτη Αρχή. Γι' αυτούς το Παραδράξιαν είναι μιὰ παθητική αίτια, διότι είναι απόλυτη, ή χωρίς περιορισμούς Mukta. Τού άρνούνται μόνον τήν περιορισμένη παντογνωσία και παντοδυναμία, διότι και αυτές είναι ιδιότητες, τέτοιες όπως αντανακλώνται στις αντιλήψεις του ανθρώπου. Έπειδή το Παραδράξιαν είναι το «υπέρτατον όλον», το αιώνιως άόρατο Πνεύμα και ή ψυχή της Φύσεως, άμετάβλητο και αιώνιο, δεν μπορεί να έχη ιδιότητες, διότι το απόλυτο άπολλείει — πολύ φυσικά — κάθε σχέση με τήν έννοια του πεπερασμένου και ύποκειμένου σε περιορισμούς. Όταν οι Βεδαντίνι θεοσιούν, ότι οι ιδιότητες άνήκουν άπλως στην άπόρροιά του, τήν όποία ονομάζουν «Ισθάρα πλέον Μάγια» και Avidia = Άγνωστικισμό (μᾶλλον ανεπιστήμη παρά άγνοια), είναι δύσκολο να θρούμε Άθεισμό σ' αυτή τήν αντίληψη. Έπειδή δεν μπορεί να υπάρχουν ούτε δύο Άπειρα, ούτε δύο Άπόλυτα σ' ένα Σύμπαν, πού το υποθέτουμε χωρίς όρια, δεν μπορούμε να έννοήσουμε τήν Αυτόούπαρξη να δημιουργη προσοπικά. Στις λισθήσεις και τις αντιλήψεις πεπερασμένων «όντων», το ΕΚΕΙΝΟ είναι το ΜΗ ΟΝ, διότι είναι το μοναδικό ΕΙΝΑΙ. Διότι μέσα σ' αυτό το Όλον δρίσκεται κρυμμένη ή συναιώμα και σύγχρονη άπόρροιά του, ή συμφυής άκτινοβολία, ή όποια καθορισμένη περιοδικά Βράξιμα (άρσενική και θηλυκή δυναμικότης) εξαπλώνεται στο

ἐκδηλωμένο Σύμπαν. Ὁ Ναραγυάνα, φερόμενος ἐπάνω στὰ ἀφηρημένα νερὰ τοῦ Διαστήματος (Χῶρου), μεταμορφώνεται στὰ νερὰ τῆς συγκεκριμένης οὐσίας, πού τίθεται σὲ κίνηση ἀπὸ αὐτόν, καὶ γίνεται ὁ ἐκδηλωμένος Λόγος.

Οἱ ὀρθόδοξοι Βραχμῆνες πού ἐξεγείρονται ἐναντίον τῶν Πανθειστών καὶ τῶν Adwaitas, τοὺς ὁποίους ὀνομάζουν ἀθέους, εἶναι ἀναγκασμένοι — ἐὰν ὁ Μανού ἔχει αὐθεντίαν ἐπὶ τοῦ θέματος — νὰ παραδεχθοῦν τὸν θάνατο τοῦ Βράχμα, τοῦ Δημιουργοῦ, τῆς δημιουργικῆς αὐτῆς θεότητας, κατὰ τὴ λήξη κάθε «αἰῶνος», ἀποτελουμένου ἀπὸ ἑκατὸν «θεῖα χρόνια», περίοδος, ἢ ὁποῖα ἐκφράζεται μὲ ἕναν 15ψηφιο ἀριθμὸ ἐτῶν. Καὶ ὅμως, κανεὶς ἀπὸ τοὺς φιλοσόφους τῶν δὲν ἔννοεῖ αὐτὸν τὸν «θάνατο», παρὰ σὰν μιὰ προσωρινὴ ἐξαφάνιση τοῦ πεδίου τῆς ἐκδηλωμένης ὑπάρξεως, σὰν μιὰ περιοδικὴ ἀνάπαυση.

Οἱ ἀποκρυφιστὰ εἶναι σύμφωνοι μὲ τοὺς Βεδαντίνοὺς Adwaita φιλοσόφους γι' αὐτὴ τὴ διδασκαλία. Ἀποδεικνύουν τὸ ἀδύνατον τῆς παραδοχῆς, ἐπὶ τοῦ φιλοσοφικοῦ πεδίου, τῆς ἰδέας τοῦ ἀπολύτου Ὀλοῦ, ὡς δημιουργοῦντος, ἢ ἀκόμη καὶ ὡς ἐξελίссοντος τὸ «χρυσὸ αὐγὸ», μέσα στὸ ὁποῖο παραδέχονται ὅτι εἰσέρχεται γιὰ νὰ μετασηματισθῇ σὲ Βράχμα—Δημιουργό, τοῦ ὁποίου ἢ μεταγενέστερη ἐξάπλωσις παράγει τοὺς θεοὺς καὶ ὀλόκληρο τὸ ὄρατὸ Σύμπαν. Λένε, ὅτι ἢ ἀπόλυτη Ἐνότης ἢ Μονὰς δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ μιὰ ἀ-

περαντοσύνη, διότι τὸ ἀπέραντο προϋποθέτει τὴν ἀπεριόριστη ἐπέκταση κάποιου πράγματος καὶ τὴ διάρκειά του. Τὸ Ἐν - Πᾶν, ὅπως ὁ Χῶρος, πού εἶναι ἢ μοναδικὴ νοητὴ καὶ φυσικὴ ἀντιπροσωπευσὴ του ἐπάνω στὴ γῆ, στὸ πεδίο τῆς ὑπάρξεώς μας, δὲν εἶναι ἀντικείμενο, οὔτε ὑποκείμενο παρατηρήσεως. Ἄν μπορούσαμε νὰ ὑποθέσωμε ὅτι τὸ αἰῶνιο, τὸ ἀπέραντο Ὀλον, ἢ πανταχοῦ παρούσα Ἐνότης (Μονὰς), ἀντὶ νὰ ὑπάρχῃ στὴν Αἰωνιότητα, γίνεται — μὲ περιοδικὰ ἐκδηλώσεις — ἕνα πολλαπλὸ Σύμπαν, ἢ μιὰ πολλαπλὴ προσωπικότης, τότε ἢ Ἐνότης αὐτὴ θὰ ἔπαυε νὰ εἶναι μοναδική. Ὁ Χῶρος δὲν εἶναι οὔτε «ἕνα κενὸ χωρὶς ὄρια», οὔτε μιὰ «περιορισμένη πληρότης», ἀλλὰ εἶναι καὶ τὸ ἕνα καὶ τὸ ἄλλο. Εἶναι στὸ πεδίο τῆς ἀπολύτου ἀφαιρέσεως, ἢ αἰωνίως ἀγνωστῆ θεότης, ἢ ὁποῖα δὲν εἶναι ἄδεια (παρὰ μόνον γιὰ τὰ περιορισμένα πνεύματα), ἀλλὰ τὸ ἀπόλυτο, πού περιέχει ὅλα ὅσα ὑπάρχουν, ἐκδηλωθέντα ἢ ἀνεκδήλωτα. Συνεπῶς, εἶναι τὸ Ἄ π ὅ λ υ τ ο Π ᾶ ν. Δὲν ὑπάρχει διαφορὰ μετὰξὺ τῆς φράσεως τοῦ Χριστιανοῦ Ἀποστόλου «Ἐν αὐτῷ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν», καὶ τῆς φράσεως τοῦ Ἰνδοῦ Rishi, «Τὸ Σύμπαν ζῆ μέσα στὸ Βράχμαν, ἐκπορεύεται ἀπὸ τὸ Βράχμαν, καὶ θὰ ἐπιστρέψῃ στὸ Βράχμαν». Διότι τὸ Βράχμαν, τὸ ἀνεκδήλωτον, εἶναι τὸ Σύμπαν, καὶ ὁ ἐκδηλωμένος Βράχμας εἶναι ὁ Λόγος. Ὁ Θεὸς τοῦ Ἀποστόλου καὶ τοῦ Rishi εἶναι ταυτόχρονα ὁ ὄρατὸς καὶ ἀόρατος

Χώρος, ὁ «αἰώνιος Μητέρα - Πατέρα, μὲ τὰ ἑπτὰ δέρματα».

Ἡ ἔσωτερικὴ κατήχησις ἐρωτᾷ: Τί εἶναι ἐκεῖνο πού ὑπῆρξε, πού ὑπάρχει καὶ θὰ ὑπάρχει, εἴτε ὑπάρχει Σύμπαν εἴτε ὄχι, εἴτε ὑπάρχουν θεοὶ εἴτε δὲν ὑπάρχουν; Καὶ ἀπαντᾷ: εἶναι ὁ Χώρος (τὸ Διάστημα).

Δὲν ἀπορρίπτεται ὁ μόνος καὶ ἄγνωστος Θεός, ὁ πάντοτε παρῶν στὴ Φύση ἢ ἡ Φύση, ἀλλὰ ὁ Θεός τοῦ ἀνθρωπίνου δόγματος καὶ ὁ ἐξανθρωπισμένος Λόγος του. Ὁ ἄνθρωπος μὲ τὴν ἀπέραντη κουφότητά του καὶ τὴν κεισοδοξία του, κατασκευάσεν ὁ ἴδιος τὸν θεόν του μὲ τὸ ἱερόσυλό χέρι του, ἀπὸ τὰ ὕλικά πού ἔρῃκε στὴ μικρὴ ἐγκεφαλικὴ του οὐσία, καὶ τὸν ἐπέβαλε στοὺς συνανθρώπους του, σὰν μιὰ ἄμυση ἀποκάλυψη τοῦ μοναδικοῦ καὶ μὴ ἀποκαλυφθέντος χώρου. Ὁ ἀποκρυφιστὴς δέχεται τὴν ἀποκάλυψη ὡς ἐρχομένην ἀπὸ θεῖα, ἀλλὰ πεπερασμένα ἀκόμη ὄντα, ἀπὸ ἐκδηλωθεῖσες ζωές, ἀλλὰ ποτέ ἀπὸ τὴ Μοναδικὴ Ζωή, ἢ ὅποια δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐκδηλωθῇ. Ἀπὸ τίς ὀντότητες αὐτὲς πού ὀνομάζονται πρωταρχικὸς ἄνθρωπος, Dhyan - Buddas, Dhyan - Chohans, Rishi, Ἐλοῖμ ἢ Γυιοὶ τοῦ Θεοῦ, πού ἐγέναν θεοὶ γιὰ τοὺς ἀνθρώπους.

Ἡ «οὐσιώδης Μονάς», ἢ «ζῶσα πηγὴ τῆς ζωῆς», ἢ «ἄγνωστη καὶ ἀναίτιος αἰτία», εἶναι τὸ πρῶτον ἀρχαῖο δόγμα τοῦ Ἀποκρυφισμοῦ, ἀρχαιότερο κατὰ χιλιάδες χρόνια ἀπὸ τὸ «Πατὴρ - Αἰθὴρ» τῶν Ἑλλήνων καὶ Λατίνων. Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ γιὰ τὴ «δύναμη καὶ ὕλη, θεωρούμενες σὰν

δυνάμεις τοῦ Χώρου, ἀχώριστες καὶ ἄγνωστες ἀποκαλύπτριες τοῦ ἀγνώστου».

Οἱ ἀρχαῖες θρησκείες τοῦ κόσμου — ἐξωτερικὰ θέβαια, διότι ἡ ρίζα τους ἢ ἔσωτερικὴ θεμελίωσή τους εἶναι μία — εἶναι ἢ Ἰνδική, ἢ Μαζδαικὴ, ἢ Αἴγυπτιακὴ. Ἐπειτα ἔρχεται ἡ Χαλδαϊκὴ, παραφυσὸς τῶν προηγουμένων, πού ἔχει ἐξαφανισθῆ ὀλοκληρωτικὰ γιὰ τὸν σύγχρονο κόσμον. Ἀργότερα, φθάνομε στὴν Ἰουδαϊκὴ, τῆς ὁποίας ἢ ἔσωτερικὴ ὄψη — ἢ Καθβάλα — ἀκολουθεῖ τὰ ἔχνη τοῦ Βαβυλωνιακοῦ Μαζδαισμοῦ καὶ ἢ ἐξωτερικὴ ὄψη — Γένεση καὶ Πεντάτευχος — δὲν εἶναι παρά συλλογὴ ἀλληγορικῶν παραδόσεων. Στὰ τέσσερα πρῶτα κεφάλαια τῆς Γενέσεως, ὅταν διαβάζονται μὲ τὸ φῶς τοῦ Ζοχάρ, εἶναι τεμάχια μιᾶς ἀνωτάτης φιλοσοφικῆς σελίδας τῆς Κοσμογονίας. Ἄν τὰ ἀφήσωμε στὴ συμβολικὴ τους μεταμόρφωση, δὲν εἶναι παρά ἕνας μῦθος, ἕνα ἐνοχλητικὸ ἀγκάθι στὸ πλευρὸ τῆς Ἐπιστήμης καὶ τῆς Λογικῆς.

Ἡ κατήχησις τοῦ Ἀποκρυφισμοῦ περιέχει τὰ ἐπόμενα σημεῖα:

— Ποῦ εἶναι ἐκεῖνο, πού εἶναι παντοτεινόν;

— Ὁ Χώρος, τὸ αἰώνιος χωρὶς ὄμοιο.

— Ποῦ εἶναι ἐκεῖνο, πού ὑπῆρχε πάντα;

— Τὸ σπέρμα στὴ ρίζα.

— Ποῦ ἐπαναλαμβάνεται ἀενάως;

— Ἡ Μεγάλῃ Πνοῇ.

— Ὑπάρχουν, λοιπόν, τρία Αἰώνια;

— Ὅχι, τὰ τρία ἀποτελοῦν Ἔνα. Τὸ ἀείποτε ὑπάρχον εἶναι ἔνα. Ἐκεῖνο πού ὑπῆρχε πάντα, εἶναι ἔνα· ἐκεῖνο πού ἀδιάκοπα πηγαίνοῦνται, εἶναι ἐπίσης ἔνα. Τοῦτο εἶναι ὁ Χῶρος.

Τὸ ἔνα εἶναι κύκλος ἀδιάσπαστος καὶ χωρὶς περιφέρειαι, διότι θρίσκειται παντοῦ καὶ δὲν εἶναι σὲ κανένα μέρος. Τὸ ἔνα εἶναι τὸ ἀπέραντο ἐπίπεδο τῶν κύκλων πού ἐμφανίζει μιὰ διάμετρο μόνο κατὰ τὴ διάρκεια τῶν μανθανταρικῶν περιόδων. Τὸ ἔνα εἶναι τὸ ἀδιαιρέτο σημεῖο πού δὲν θρίσκειται σὲ κανένα μέρος καὶ διακρίνεται παντοῦ. Εἶναι ἡ κατακόρυφη καὶ ἡ ὀριζοντία, ὁ Πατέρας καὶ ἡ Μητέρα, ἡ κορυφή καὶ ἡ βάση τοῦ Πατέρα, τὰ δύο ἄκρα τῆς Μητέρας, πού δὲν συναντιῶνται ποτέ.

Εἶναι τὸ φῶς στὸ σκοτάδι καὶ τὸ σκοτάδι στὸ φῶς. Ἡ πνοὴ πού εἶναι αἰώνια. Ἐνεργεῖ ἀπὸ τὰ ἔξω πρὸς τὰ μέσα, ὅταν εἶναι παντοῦ, καὶ ἀπὸ τὰ μέσα πρὸς τὰ ἔξω, ὅταν δὲν εἶναι πουθενά. Διαστελλεται καὶ συστέλλεται (ἐκπνοὴ καὶ εἰσπνοὴ). Ὅταν διαστελλεται, ἡ Μητέρα διαχέεται καὶ διασκορπίζεται. Ὅταν συστέλλεται, ἡ Μητέρα ἀποσύρεται καὶ συγκεντρώνεται στὸν ἑαυτὸ τῆς. Αὐτὸ δημιουργεῖ περιόδους ἐξελίξεως καὶ διαλύσεως, Μανθαντάρα καὶ Πραλάγια. Τὸ σπέρμα εἶναι ἄορατο καὶ πύρινο. Ἡ ρίζα εἶναι δροσερὴ. Ἀλλὰ κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἐξελίξεως καὶ τοῦ Μανθαντάρα, τὸ περιβλημα τῆς εἶναι ψυχρὸ καὶ ἀκτινοβόλο. Ἡ θερμὴ Πνοὴ εἶναι ὁ Πατέρας, ὁ ὁποῖος καταβροχθί-

ζει τὸν γόνο τοῦ Στοιχείου μὲ τὶς πολυάριθμες ὄψεις (τὰ ἑτερογενῆ), καὶ ἀφήνει ἐκεῖνα πού ἔχουν μιὰ μόνον ὄψη (τὰ ὁμογενῆ). Ἡ δροσερὴ Πνοὴ εἶναι ἡ Μητέρα, ἡ ὁποία τὰ συλλαμβάνει, τὰ σχηματοποιεῖ, τὰ γεννᾷ καὶ τὰ ἐπαναφέρει στὸν κόλπο τῆς, γιὰ νὰ τὰ ἀναμορφώσῃ κατὰ τὴν αὐγὴ τῆς ἡμέρας τοῦ Βράχμα ἢ Μανθαντάρα.

Γιὰ νὰ βοηθήσωμε τὸν συνηθισμένον ἀναγνώστη νὰ καταλάβῃ καλύτερα, ἠφείλομε νὰ ποῦμε ὅτι ἡ ἀπόκρυφη ἐπιστήμη ἀναγνωρίζει ἑπτὰ κοσμικὰ στοιχεῖα. Τέσσερα ἐντελῶς φυσικὰ καὶ τὸ πέμπτο (τὸν αἰθέρα) ἡμιϋλικόν. Τὸ τελευταῖο τοῦτο στοιχεῖο θὰ γίνῃ ὄρατὸ στὸν ἀέρα κατὰ τὸ τέλος τοῦ 4ου γύρου, γιὰ νὰ βασιλεύσῃ κυρίαρχο ἐπάνω στὰ ὑπόλοιπα κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ 5ου γύρου. Τὰ ὑπόλοιπα δύο εἶναι ἀκόμη ἐντελῶς πέραν ἀπὸ τὸν ὀριζοντα τῆς ἀνθρωπίνης ἀντιλήψεως. Ἀλλὰ θὰ ἐμφανισθοῦν σὰν προαισθήματα κατὰ τὴ διάρκεια τῆς 6ης καὶ 7ης φυλῆς τοῦ παρόντος γύρου, καὶ θὰ γίνουν πλήρως γνωστὰ ἀντιστοίχως στὸν ἕκτο καὶ τὸν ἕβδομο γύρο. Τὰ ἑπτὰ αὐτὰ στοιχεῖα, μὲ τὰ ἀναριθμητὰ ὑποστοιχεῖα τους, εἶναι ἀπλῶς περιωρισμένες τροποποιήσεις καὶ ὄψεις τοῦ Ἐνὸς μοναδικοῦ στοιχείου.

Ὁ ἀναγνώστης πρέπει νὰ ἔχη πάντοτε ὑπ' ὄψῃ του, ὅτι οἱ Στροφές πού δίδονται στὸ παρὸν ἔργο, πραγματεύονται μόνο γιὰ τὴν Κοσμογονία τοῦ δικοῦ μας πλανητικοῦ συστήματος καὶ γιὰ ὅ,τι εἶναι ὄρατὸ γύρω του, ὅστε-

ρα από μία ήλιακή Πραλάγια. Οί μυστικές διδασκαλίες, που άφορούν στην εξέλιξη του παγκοσμίου Σύμπαντος δέν μπορούν νά δοθοῦν, διότι δέν είναι δυνατόν νά κατανοηθοῦν οὔτε καί από τά μεγαλύτερα πνεύματα τῆς εποχῆς μας. Καί φαίνεται, ὅτι υπάρχουν πολὺ λίγοι Μύσται, ἀνόμισα καί στους πιό ἀνώτερου, στους ὁποίους ἔχει ἐπιτραπῆ νά ξετάσουν αὐτό τὸ θέμα. Ἐξ ἄλλου, οἱ Διδασκαλοὶ δηλώνουν καθαρά, ὅτι καί αὐτοὶ οἱ πιό ἀνώτεροι Dhyan - Chohans δέν ἔχουν ποτέ εἰσδύσει στά μυστήρια, που θρίσκονται πέρα ἀπὸ τὰ ὅρια που χωρίζουν τίς μυριάδες τῶν ήλιακῶν συστημάτων ἀπὸ Ἐκεῖνο που ὀνομαζετα: Κεντρικός Ἡλιος. Ἐπει, ἐκεῖνο που δόθηκε, ἀναφέρεται μόνον στὸν ὄρατό μας κόσμο, ὅστερα ἀπὸ μία «Νύχτα τοῦ Βράχμα».

Πρὶν παρουσιάσωμε τίς Στροφές τοῦ διδίου τοῦ Τζιάν, που ἀποτελοῦν τὴ βάση αὐτοῦ ἐδῶ τοῦ ἔργου, εἶναι ἀνάγκη νά παρουσιάσωμε τρεῖς θεμελιώδεις ἐνοιες τῆς Μυστικῆς Διδασκαλίας.

1. Ὑπάρχει μία Ἀρχή, πανταχοῦ παροῦσα, αἰώνια, ἀπεριόριστη, ἀμετάβλητη, γιὰ τὴν ὁποία εἶναι ἀδύνατη κάθε ἔρευνα, διότι ξεπερνάει τὴ δύναμη τῆς ἀνθρώπινης ἀντιλήψεως. Ἡ Ἀρχή αὐτὴ θρίσκεται πέραν ἀπὸ τὸν ὀρίζοντα καί τὴν περιοχὴ τῆς σχέψεως, ἀκατανόητη καί ἀκατονόμαστη.

Γιὰ νά ἐννοήση καθαρῶτερα

ὁ ἀναγνώστης αὐτὲς τίς ἰδέες, ἄς ξεκινήση ἀπὸ τὸ ἀξίωμα, ὅτι ὕπάρχει μία ἀπόλυτη Πραγματικότητα, ἡ ὁποία προηγείται ἀπὸ κάθε ἐκδηλωμένο ὄν. Ἡ ἀπέραντη καί αἰώνια αὐτὴ Αἰτία — ἡ ὁποία σχηματοποιεῖται ἀσαφῶς στὸ «ἀσυνεῖδητο» καί στὸ «μὴ δυνατόν νά γνωσθῆ» τῆς σύγχρονης εὐρωπαϊκῆς φιλοσοφίας — εἶναι ἡ ρίζα χωρὶς ρίζα «ὄλων ἐκείνων που ὑπῆρξαν, ὑπάρχουν καί θά ὑπάρξουν ποτέ». Φυσικά, στερεῖται κάθε ιδιότητος καί δέν ἔχει καμμιά σχέση μετὸ ἐκδηλωθέν καί πεπερασμένο ὄν. Εἶναι ἡ «Ὀντότης» μᾶλλον, παρά τὸ ὄν (στὴ Σανσκριτικῆ SAT) καί θρίσκεται ἔξω ἀπὸ κάθε ἔρευνα ἢ σχέψη.

Αὐτὴ ἡ «Ὀντότης» συμβολίζεται στὴ Μυστικῆ Διδασκαλία μετὸ δύο ὄψεις. Ἀφ' ἑνὸς μετὸν ἀπόλυτο ἀφηρημένο χωρὸ, ὁ ὁποῖος ἀντιπροσωπεύει τὴν καθαρὴ ὑποκειμενικότητα, τὸ μόνον πρᾶγμα τὸ ὁποῖο δέν μπορεί ἢ ἀνθρώπινη διάνοια νά τὸ ἀσκήσει ἀπὸ καμμιά ἀντίληψη, οὔτε νά τὸ συλλαβῆ καθ' ἑαυτό. Ἀφ' ἑτέρου, μετὸν ἀπόλυτη ἀφηρημένη Κίνηση, ἡ ὁποία ἀντιπροσωπεύει τὴν ἀπεριόριστη Συνείδηση. Οἱ φιλόσοφοι τῆς Δύσεως ἀπέδειξαν ὅτι μᾶς εἶναι ἀκατανόητη ἢ συνείδηση χωρὶς τὴ μεταβολή, καί ὅτι ἡ κίνηση εἶναι τὸ καλύτερο σύμβολο τῆς μεταβολῆς, τὸ οὐσιαστικο γορκατηριστικό της. Ἡ τελευταία αὐτὴ ὄψη τῆς μοναδικῆς Πραγματικότητος συμβολίζεται ἐπίσης μετὸν ὄρο, «Ἡ Μεγάλη Πνοή» καί τὸ σύμβολο αὐτὸ εἶναι ἀρκετὰ ἐκφραστικό.

Ὡστε τὸ πρῶτο θεμελιώδες ἀξίωμα τῆς Μυστικῆς Διδασκαλίας εἶναι τὸ μεταφυσικὸ αὐτὸ Μοναδικὸ Ἀπόλυτον ΕἶΝΑΙ, τὸ ὁποῖον ἢ πεπερασμένη ἀντίληψη συμβολίζει μὲ τὴ Θεολογικὴ Τριάδα.

Ὁ φιλόσοφος Σπένσερ τελευταίως ἐτροποποίησε τὸν Ἀγνωστικισμό του, μέχρι τοῦ σημείου, νὰ βεβαιώη ὅτι ἡ φύσις τῆς «Πρώτης* Αἰτίας», τὴν ὁποία ὁ ἀποκρυφιστὴς λογικώτερα ἐξάγει ἀπὸ τὴν Ἀναίτια Αἰτία, τὸ «Αἰώνιον» καὶ τὸ «Ἄγνωστον», μπορούσε νὰ εἶναι οὐσιωδῶς ἡ ἴδια μὲ τὴ Συνείδηση, πού ἔχει τὴν πηγὴ τῆς ἐν ἡμῖν. Μὲ ἄλλα λόγια, ὅτι ἡ ἀπρόσωπη Πραγματικότης, ἢ ὁποία εἰσχωρεῖ στὸν κόσμον, εἶναι τὸ καθαρὸν νοούμενον τῆς σκέψεως. Αὐτὸ τὸ πρὸς τὰ ἐμπρὸς βῆμα του τὸν φέρνει πλησιέστερα πρὸς τὴν ἐσωτερικὴ καὶ τὴ Βεδαντίνην διδασκαλίαν.

Τὸ Παραδράχμαν (ἢ μοναδικὴ Πραγματικότης, τὸ Ἀπόλυτον), εἶναι τὸ πεδίον τῆς ἀπολύτου Συνειδήσεως, δηλ. ἡ οὐσία πού εἶναι ἔξω ἀπὸ κάθε σχέση μὲ τὴ συμβατικὴ ὑπαρξή. Ἀλλὰ

* Ἡ λέξις «πρώτη» προϋποθέτει κατ' ἀνάγκην κάτι, τὸ ὁποῖον ἐγεννήθηκε πρῶτον, τὸ «πρῶτον ἐν τῷ χώρῳ, τῷ χρόνῳ καὶ τῇ τάξει», ἐπομένως πεπερασμένο καὶ περὶ ὁρισμένο. Τὸ «πρῶτον» δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι Ἀπόλυτον, διότι ἀποτελεῖ μιὰ ἐκδήλωσις Γι' αὐτό, ὁ Ἀνατολικὸς Ἀποκρυφισμὸς ὀνομάζει τὸ Ἀφηρημένον Ὅλον «Μοναδικὴ ἀναίτια αἰτία», «Ρίζα χωρὶς ρίζα», καὶ περιορίζει τὴν «Πρώτη Αἰτία» στὸν Λόγον, μὲ τὴν ἔνωσιαν πού δίνει στὸν Λόγον ὁ Πλάτων.

μόλις βγοῦμε μὲ τὴ σκέψη ἔξω ἀπὸ τὴν ἀπόλυτη ἄρνηση τοῦ Παραδράχμαν, φανερόνεται ἡ δυαδικότης στὴν ἀντίθεση Πνεύματος καὶ Ὑλης, Ὑποκειμένου καὶ Ἀντικειμένου. Πρέπει γὰρ θεωρηθῶν τὸ Πνεῦμα καὶ ἡ Ὑλη, ὅχι σὰν ἀνεξάρτητες πραγματικότητες, ἀλλὰ σὰν δυὸ ἕδρες ἢ ὄψεις τοῦ Ἀπολύτου (Παραδράχμαν), οἱ ὁποῖες ἀποτελοῦν τὴ βάση τοῦ περὶ ὁρισμένου ὄντος, Ὑποκειμενικοῦ ἢ Ἀντικειμενικοῦ.

Ὡστε τὸ ἐκδηλωμένο Σύμπαν περιέχει τὴ δυαδικότητα, ἢ ὁποία εἶναι ἡ οὐσία τῆς ὑπάρξεώς του. Ἐκεῖνο πού συνδέει τὸ πνεῦμα μὲ τὴν ὕλη, τὸ ὑποκείμενον μὲ τὸ ἀντικείμενον, ὀνομάζεται στὸν Ἀποκρυφισμὸ Φοχάτ (Fohat). Εἶναι ἡ «γέφυρα», διὰ τῆς ὁποίας οἱ «εἰδέες» πού ὑπάρχουν στὴ «Θεῖα Σκέψη», ἐντυπώνονται στὴν κοσμικὴ οὐσία σὰν «Νόμοι τῆς Φύσεως». Τὸ Fohat εἶναι ἡ δυναμικὴ ἐνέργεια τῆς κοσμικῆς Ἰδέας, ἢ δύναμη πού διευθύνει κάθε ἐκδήλωσις τῆς Θεῖας Σκέψεως, πού διαδιβάσσεται μὲ τοὺς Dhyān - Chohans, τοὺς ἀρχιτέκτονες τοῦ ὄρατοῦ κόσμου. Fohat εἶναι ὁ μυστηριώδης σύνδεσμος μεταξὺ Πνεύματος καὶ Ὑλης, ἢ ζωογονοῦσα Ἀρχή, πού ἠλεκτρίζει κάθε ἄτομον στὴ ζωή.

Μετὰ τὴν ὑπαρξή μιᾶς Ἀρχῆς, ἢ Μυστικῆς Διδασκαλίας βεβαιώνει:

2. Τὴν αἰωνιότητα τοῦ Σύμπαντος ὡς ἀπέραντου πεδίου, ὅπου ἀπειράριθμα Σύμπαντα ἐκδηλώνονται καὶ ἐξαφανίζονται ἀδιάκοπα, ὀνομαζόμενα «ἐκδηλω-

μένα άστρα» και «Σπινθήρες τής αιωνιότητος». Η έμφάνιση και εξαφάνιση τών κόσμων είναι σάν τήν κανονική διαδοχή πλημμυρίδος και άμπώτιδος.

Η δεύτερη αυτή θεοδαιώση τής Μυστικής Διδασκαλίας είναι ο άπόλυτα παγκόσμιος χαρακτήρ του Νόμου τής Περιοδικότητος, τής πλημμυρίδος και άμπώτιδος, τής αναπτύξεως και παρακμής, όπως παρετήρησε και έσημείωσε ή φυσική επιστήμη σ' όλες τις περιοχές τής Φύσεως.

Η έναλλαγή ήμέρας και νύχτας, ζωής και θανάτου, ύπνου και έγρηγόρσεως, είναι γεγονότα τόσο κοινά, τόσο τελείως και ανεξαιρέτως παγκόσμια, ώστε βλέπομε σ' αυτήν έναν άπό τους θεμελιώδεις Νόμους του Σύμπαντος.

Η Μυστική Διδασκαλία θεοδαιώνει ακόμη:

3. Τήν θεμελιώδη ταυτότητα όλων τών ψυχών με τήν παγκόσμια Ύπερ-Ψυχή, ή οποία είναι και αυτή μιá όψη τής άγνωστης Ρίζας, και τήν αναγκαστική διάβαση κάθε ψυχής δια του Κυκλου τών ένσαρκώσεων, σέ αρμονία με τον Κυκλικό και Καρμικό Νόμο, κατά τή διάρκεια όλοκληρου τής περιόδου. Συνεπώς δέν μπορεί νά υπάρξει μιá ανεξάρτητη συνειδητή ύπαρξη, πριν ο σπινθήρας πού προέρχεται άπό τήν Ύπερ-Ψυχή, περάση άπό όλες τις μορφές του φαινομενικού κόσμου και άπαιτήση τήν άτομικότητα, τόσο με φυσική ώθηση, όσο και με άτομικές προσπάθειες, οικειοθελείς και άποφασιστικές, πού τροποποιούνται άπό τους περιορισμούς του

Κάρμα, άνεδείνοντας όλους τους βαθμούς τής εξέλιξεως.

Η βασική διδασκαλία τής έσωτερικής φιλοσοφίας δέν παραδέχεται διακρίσεις και ειδικά χαρίσματα για τον άνθρωπο, εκτός άπό εκείνες πού κερδίζονται άπό τό Έγώ, ύστερα άπό προσωπικές προσπάθειες και προσωπική αξία κατά τή διάρκεια μακρής σειράς επανενσαρκώσεων. Έν τούτοις, οι ψυχικές, πνευματικές και φυσικές έναλλαγές — στο πεδίο τής εκδηλώσεως και τής μορφής — θεωρούνται άπατηλές και όφειλόμενες στή μάγια όλοκληρου τής εκδηλώσεως, ή όποια δέν είναι παρά φαινομενική και προσωρινή, τίποτε περισσότερο άπό μιá έφήμερη άπάτη τών αισθήσεων.

Ο Σπένσερ, ο όποιος — καθώς ο Σοπενχάουερ και ο Χάρτμαν — προβάλλει μόνον μιá όψη τής αρχαίας έσωτερικής φιλοσοφίας, και άπό εκεί μεταφέρει τους άναγνώστες του στήν ψυχρή όχθη τής άγνωστης άπελπισίας, διατυπώνει ως έξής τό μέγα μυστήριο: «Ό,τι μένει άμετάβλητο σέ ποσότητα, αλλά πάντοτε μεταβλητό σέ μορφή, κάτω άπό τις αισθητές φαινομενικότητες, τις όποιες μάς παρουσιάζει τό Σύμπαν, είναι μιá άγνωστη δύναμη, πού δέν μπορεί νά γίνη γνωστή, ή όποια είναι χωρίς όρια, άπέραντη στον χώρο και χωρίς αρχή και τέλος στον χρόνο». Και συνεχίζει ή Η. Ρ. Β.: «Μόνον ή τολμηρή Θεολογία — ούδέποτε ή επιστήμη ή ή φιλοσοφία — έπιζητεί νά καταμετρήση τό άπειρο και νά αποκαλύψη τό άπύθμενο, πού

δὲν μπορεῖ νὰ γνωσθῆ».

“Ὅταν ὁ ἀναγνώστης ἀντιληφθῆ καθαρά τίς θεμελιώδεις αὐτὲς ἀρχές, ἐπάνω στὶς ὁποῖες στηρίζεται ἡ Μυστικὴ Διδασκαλία, καὶ συνειδητοποιήσῃ τὸ φῶς ποὺ ρίχνουν σὲ κάθε πρόβλημα τῆς ζωῆς, ἢ ἀλήθειά τους θὰ τοῦ φανῆ τόσο προφανῆς, ὅσον ὁ “Ἡλιος στὸν Οὐρανό.

Οἱ ἑπτὰ Στροφές τοῦ Τζιάν, ποὺ δίδονται σ’ αὐτὸ τὸν τόμο, δὲν περιγράφουν ἐλόκληρη τὴν ἱστορία τῆς κοσμικῆς ἐξελίξεως, ἀλλὰ δίνουν τὸν ἀλγεβρικό τύπο αὐτῆς τῆς ἐξελίξεως.

Περιγράφουν τὰ ἑπτὰ μεγάλα στάδια τῆς πορείας τῆς ἐξελίξεως, γιὰ τὰ ὁποῖα μιλοῦν αἱ Πουράναι ὡς 7 Δημιουργίες καὶ ἡ Βίβλος ὡς 7 Ἡμέρες Δημιουργίας.

Ἡ α’ στροφή περιγράφει τὴν κατάστασι τοῦ Μοναδικοῦ “Ὀλου κατὰ τὴ διάρκεια τῆς Πραλάγια, πρὶν ἀπὸ τὴν α’ δόνησι τῆς ἀφυπνιζομένης ἐκδηλώσεως. Μιὰ τέτοια κατάστασι, μόνον συμβολικὰ μπορεῖ νὰ παρασταθῆ. Εἶναι ἀδύνατον νὰ περιγραφῆ. Διότι, ἐπειδὴ εἶναι ἡ κατάστασι τοῦ καθ’ ἑαυτοῦ Ἀπολύτου, δὲν μπορεῖ νὰ ἔχη καιμιὰ ἀπὸ τίς ἐιδικῆς ιδιότητες, οἱ ὁποῖες χρησιμεύουν γιὰ τὴ θετικὴ περιγραφὴ τῶν ἀντικειμένων. Γι’ αὐτό, μόνον μὲ ἀρνητικὸ συμβολισμό μπορεῖ νὰ παρασταθῆ.

Ἡ β’ στροφή περιγράφει μιὰ κατάστασι, ἢ ὁποῖα — ἰδίως γιὰ ἓνα πνεῦμα τῆς Δύσεως — εἶναι πολὺ κοντὰ σ’ ἐκείνην ποὺ πραγματεύεται ἡ α’ στροφή. Πρέπει ν’ ἀφήσωμε στὴν ἐνόρασι καὶ τίς ἀνώτερες ἰκανότητες τοῦ ἀνα-

γνώστου τὴν προσπάθεια νὰ συλλάβῃ, ὅσο μπορεῖ, τὴν ἔννοια τῶν χρησιμοποιουμένων ἀλληγορικῶν φράσεων. Οἱ στροφές αὐτὲς ἀπευθύνονται μᾶλλον στὶς ἐσωτερικῆς δυνάμεις, παρὰ στὴν κοινὴ ἀντίληψι τοῦ φυσικοῦ ἐγκεφάλου.

Ἡ γ’ στροφή περιγράφει τὴν ἐκ νέου ἀφύπνισι τοῦ Σύμπαντος στὴ ζωὴ, μετὰ τὴν Πραλάγια. Δείχνει τὴν ἀνάδυσι τῶν Μονάδων ἀπὸ τὴν κατάστασι τῆς ἀπορροφήσεως τους μέσα στὸ “Ε ν α. Εἶναι τὸ πρῶτο καὶ ὑψηλότερο στάδιο στὴ διαμόρφωσι τῶν κόσμων. Ὁ ὅρος «Μονάδα» μπορεῖ νὰ ἐφαρμοσθῆ τόσο στὸ εὐρύτατο ἡλιακὸ σύστημα, ὅσο καὶ στὸ πῶ μικρὸ ἄτομο.

Ἡ δ’ στροφή ἐκθέτει τὴ διαφοροποίησι τοῦ σπέρματος τοῦ Σύμπαντος στὴν ἑπταδικὴ Ἱεραρχία τῶν συνειδητῶν Θεῶν Δυνάμεων, οἱ ὁποῖες εἶναι δρωσες ἐκδηλώσεις τῆς μιᾶς ὑψίστης ἐνεργείας. Εἶναι οἱ Χύτες, οἱ προπλάστες, οἱ δημιουργοὶ ὄλου τοῦ ἐκδηλωμένου Σύμπαντος, τοῦ δίδουν μορφή καὶ τὸ καθοδηγοῦν. Εἶναι τὰ νοήμονα ὄντα, τὰ ὁποῖα διευθετοῦν καὶ ἐλέγχουν τὴν ἐξέλιξι, ἐνσωματώνοντας στοὺς ἑαυτοὺς των τίς ἐκδηλώσεις τοῦ μοναδικοῦ Νόμου, τίς ὁποῖες γνωρίζομε σὰν «Νόμους τῆς Φύσεως». Εἶναι γνωστοὶ μὲ τὸ ὄνομα Dhyan Chohans, ἀν καὶ κάθε ὁμάδα ἔχει τὴν ἰδιαιτέρη ὀνομασία τῆς στὴ Μυστικὴ Διδασκαλία, στὴν ὁποῖα τὸ στάδιο αὐτὸ τῆς ἐξελίξεως ὀνομάζεται «Δημιουργία τῶν θεῶν».

Ἡ ε’ στροφή περιγράφει τὴν πορεία τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ κό-

σμου. Στην αρχή παρουσιάζεται ή διάχυτη κοσμική ύλη, έπειτα ό πύρινος στροβίλος, πρώτο στάδιο στον σχηματισμό ενός νεφελώματος. Το νεφέλωμα συμπυκνώνεται και αφού περάσει από διάφορους μετασχηματισμούς, σχηματίζει ένα Ήλιακό Σύστημα, μια πλανητική αλυσίδα, ή έναν απλό πλανήτη, ανάλογως της περιπτώσεως.

Ή στ' στροφή δείχνει τὰ έπόμυνα στάδια του σχηματισμού ενός «Κόσμου» και περιγράφει τήν εξέλιξή του, μέχρι της τέταρτης μεγάλης περιόδου του, που αντιστοιχεί σ' αυτή τήν όποία ζούμε σήμερα.

Ή ζ' στροφή συνεχίζει αυτή τήν ιστορία και χαράζει τήν κάθοδο της ζωής μέχρι της έμφάνισης του ανθρώπου.

Έδω σταματάει ό Πρώτος Τόμος της Μυστικής Διδασκαλίας.

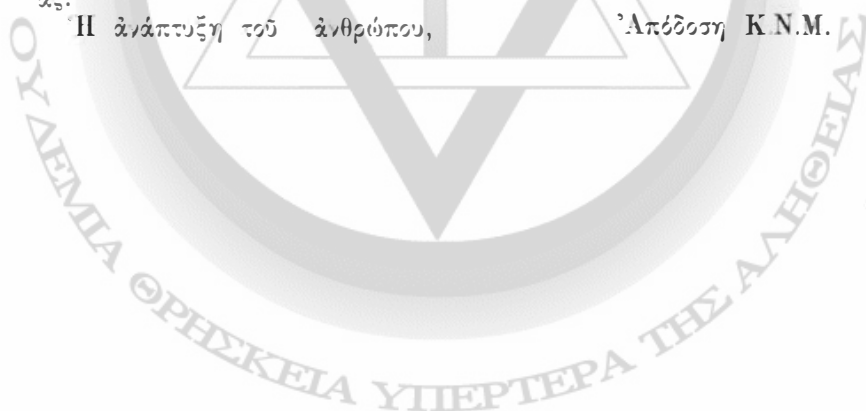
Η ανάπτυξη του ανθρώπου,

από τήν πρώτη του εμφάνιση έπάνω στή γή, κατά τόν Ίθρο τουτον, μέχρι τήν κατάσταση, στήν όποία τόν βρίσκουμε σήμερα, αποτελεί τό αντικείμενο του Δευτέρου Τόμου.

Ας σημειωθώ, ότι δέν διδεται, παρά ένα μόνο μέρος από τις έπτά Στροφές, διότι όλόκληρο τό κείμενο δέν θά ήταν κατανοητό από κανέναν. Και ούτε ή συγγραφέας των σελίδων αυτών — ή μάλλον, ή ταπεινή συντάκτις του έργου τούτου — θά τις έγνωσε.

Ό μη θεόσοφος αναγνώστης μπορεί — αν του άρέσει — να θεωρήσει όλα όσα ακολουθούν σαν ένα μύθο, ή σαν ένα αναπόδεικτο ραϊμδασμό όνειροπόλου, ή σαν κάποια καινούργια υπόθεση, ή όποία έρχεται να προστεθώ στις υπάρχουσες όλων των έποχών.

Άπόδοση Κ.Ν.Μ.

Πρός τὰ ποῦ βαδίζει ἡ κοινωνικὴ ἱστορία τῆς Εὐρώπης καὶ γενικώτερα ἡ ἱστορία;

Τὸ ὠραιότερο δῶρο γιὰ κάθε ἐποχὴ. Καὶ νὰ οἱ θερινὲς διακοπὲς πλησιάσουν. Ἀξίζει νᾶχετε γιὰ συντροφιά σας τὴν

„ΚΟΙΛΑΔΑ ΤΩΝ ΡΟΔΩΝ„

Τοῦ Πάουλ Ἀμαντέους Ντήναχ

- Κείμενα ἐφαρμοσμένης μελλοντολογικῆς κοινωνιολογίας καὶ μεταφυσικῆς ἀναζητήσεως ●

(Σὲ δύο χρυσόδετους τόμους, σὲ λογοτεχνικὴ μετάφραση ἀπ' τὰ γερμανικὰ ἀπ' τὸν καθηγητὴ κ. Γ. Παπαχατζῆ).

Ἐξωτερικὴ μορφή: Σελίδες ταξιδιωτικῆς πεζογραφίας. Ἕνα λογοτέχνημα ποιότητος, ἕνα ἐξάισιο ταξίδι στὶς κυριώτερες περιοχὲς τῆς κεντρικῆς καὶ δυτικῆς Εὐρώπης μιᾶς συγκεκριμένης μελλοντικῆς ἐποχῆς, ὅπου ὁ συγγραφέας, ὄχι μονάχα ἐξῆσε στὸ κοινωνικὸ τῆς περιβάλλον, ἀλλὰ καὶ εἶδε «σὰν σὲ πανοραμικὴ ὀθόνη» (σελ. 417 ἔ.) (καὶ διάβασε καὶ σὲ βιβλία ἱστορίας) κι ὅλα τὰ ἐνδιάμεσα περιστατικὰ (ἀπ' τὸν 20ῦ αἰῶνα καὶ πέρα).

Βαθύτερη οὐσία: Ἰδιότυπα σοσιαλιστικὴ Πανευρώπη (καὶ οἰκουμένη). Οἱ ἱστορικὲς τύχες τῶν λαῶν τῆς Εὐρώπης (21ος ἕως 39ος αἰ.) καὶ ἡ παραλληλόδρομη ἰσόχρονη ἐξελικτικὴ πορεία τοῦ δυτικοῦ πολιτισμοῦ. Σὰν ἕνα θαυμάσιο δραματικὸ θέαμα ἐκτυλίσσονται τὰ αὐθεντικὰ περιστατικὰ, τὰ ἀληθινὰ γεγονότα, ποῦ θὰ πραγματοποιηθοῦνε — τόσο τὰ πιὸ κοντινὰ μας ὅσο καὶ τὰ χρονικὰ ἀπώτερα — μέσα στὸ πολιτιστικὸ καὶ κοινωνικὸ κλίμα τῆς μακρινῆς κείνης μελλοντικῆς ἐποχῆς, ποῦ θὰ τὴν ζήσουν οἱ ἀπόγονοι τῶν τωρινῶν Εὐρωπαίων, ἐκτυλίσσονται μπροστὰ στὰ μάτια τῆς ψυχῆς τοῦ προικισμένου με πνευματικὴ καλλιέργεια ἀναγνώστη. Ἀρκεῖ νᾶχει ἀποφασίσει τὸ προσεχτικὸ διάβασμα.

Παραδεκτὲς ἐρμηνεῖες: Εἴτε ἕνα ἀπ' τὰ σπανιώτερα φαινόμενα παραψυχολογίας — μὲ ἀναμνήσεις προϋπάρξεως καὶ μὲ παλίνδρομη πνευματικὴ πορεία μιᾶς ἀτομικότητας μὲ ἰσχυρὸ ψυχodynamισμό διὰ μέσου μεγάλων χρονικῶν διαστημάτων — εἴτε (γιὰ ὅσους δὲν πιστεύουν στὰ μεταψυχικὰ) μελλοντολογικὲς ἐνοράσεις μὲ ἐκπληκτικὲς ἱκανότητες προγνώσεως. Μεταξ' ἄλλων, ἀπεικονίζει ὁ συγγραφέας (σελ. 492 καὶ 493) καὶ τὴν τελικὴ ἔκβαση προαιωνίων διενέξεων ἀνάμεσα στὶς δύο γειτονικὲς χῆρες ἐκατέρωθεν τοῦ Αἰγαίου. Ζωντανὲς «ἐμπειρίες» ποῦ τὶς «εἶδε» καὶ τὶς «ἐξῆσε» ὁ συγγραφέας.

Ἐμεῖς (Κολλάρος (Σταδίου 38), Ἐλευθερουδάκης (Νίκης 4), Πύρινος Κόσμος (Ἴπποκράτους 33), Σιδέρης (Σταδίου 44) σᾶς προμηθεύουμε εὐχαρίστως τὸ βιβλίο αὐτὸ σὲ τιμὴ κόστους ἐκτυπώσεως (δρχ. 185 ὁ κάθε τόμος) σὺν δραχ. 35 κόστος βιβλιοδεσίας. Τηλέφωνο μεταφραστοῦ 717.072 (πρωί). Ἐκεῖ θὰ εἰδοποιήσετε ἂν σᾶς πεῖ ὁ βιβλιοπώλης ὅτι «ἔχει ἐξαντληθῆ αὐτὸ τὸ βιβλίο».

ΠΟΙΗΤΙΚΗ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

“ Γ Α Ι Σ Ο Υ , ,

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΣ
(Γεώργιος Δ. Καψωμένος)

Κλάψε ψυχή μου!..

Ἄνοιξτε οἱ ἑπτὰ οὐρανοὶ — ἀνοιξτε !

Μὲ πνίγει ἡ στέγη σας!

Δὲ θέλω τὴ σκεπή σας!

Διψῶ τὴν ἄβυσσο!

Ποθῶ τὸ χάος!..

Ἄς γίνω ἓνα μὲ τὸ φῶς

ἢ μὲ τὸ ἔρθεος!

Ἄρκει ν' ἀπλώσει ἡ Ὑπαρξὴ μου

ν' ἀναλυθεῖ, νὰ σθῆσει ἢ νὰ ζήσει

πάνω ἀπὸ σᾶς, ἔξω ἀπὸ σᾶς,

πάνω ἀπ' τοὺς κόσμους κι ἀπ' τοὺς Ἥλιους.

ᾠ ναι!..

Πάνω ἀπ' τοὺς κόσμους κι ἀπ' τοὺς Ἥλιους

Πάνω ἀπ' ὅ,τι ἔχει σχῆμα, κίνηση, βάρος,

νόμο, συνάρτηση ἢ ἐξάρτηση!

Πάνω ἀπ' τῆς ζωῆς τὸ μέγα Δεσμοτῆριο!

Κι ἂς ξαναγυρίσω ἐκεῖ πὸν ἦμουν...

Στὴν ἀσίνορη χώρα τῆς αἰώνιας Σιωπῆς!

Στὸν ἀχωροχωρὸ τοῦ Μεγάλου Μηδένος!

ᾠ! Πατρίδα μου!

ᾠ! πρώτη μου Πατρίδα!

Καὶ ὅμως!..

Κάτι μὲ τραβάει ἀκόμα ἐδῶ...

Κατακλυσμικὴ ἢ δυνάμη του!

Μ' ἀλλοίμονο! Κι αὐτὸ ἐμποδιζόμενο!..

Ψυχὴ, κλάψε ἀκόμα κλάψε!

Κλάψε, ψυχὴ μου, σκουῖξε, κλάψε!..

(Τὸ τετράδιο τῆς ἀγάπης μου, 1964)

ΕΥΦΗ ΛΑΓΟΠΟΥΛΟΥ - ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ

Σ ε λ ή ν η

Όνειρο μέσ' στο άπειρο, Σελήνη.
 Ρίχνεις, σκορπᾶς τοῦ δίσκου σου τὰ πλούτη,
 ὀπάλινη στ' ἀπόκοσμο σου κάλλος,
 νὰ μοιάζει ἡ γῆ μας μὲ ἀποσπερίτη.

Τὸ φωτοστέφανο τῶχουν κεντῆσει
 γητεία, μυστήριο καὶ ἄσπροι κρίνοι
 γιὰ σένα τὸ παράγγειλαν οἱ νύχτες,
 ἀρχόντισσα τῶν ἀστεριῶν, Σελήνη.

Τὴ σκέψη του χρυσὸ ἀηδόνι στέλνει
 ὁ θαμπωμένος κόσμος στὴ ἴμορφιά σου
 μεσανυχτιοῦ κελάδημα καὶ πάθος
 σύντροφο καὶ φωνὴ στὴν τροχιά σου.

Μὰ νά! σ' ἄγγιξαν! Σκόνη, χῶμα, πέτρες
 καὶ πλάνη ἢ ὁμορφιά σου καὶ σαγήνη,
 ἡ σάρκα σου νεκρή, δίχως ἀνάσα.
 Ποῦ ἔδω σου τὸ κάλλος, ὦ Σελήνη;

ΣΑΡΑΝΤΟΥ ΠΑΥΛΕΑ

Τ Α Κ Λ Ο Υ Β Ι Α

- Μιά φωνή: Τὸ ζῶο κάθε πρωτὴ πεινασμένο κοιτάζει τὸ χέρι μου, ἔτοιμο νὰ τὴν ἀρπάξει, ὅταν τοῦ ρίξω τὴν τροφή του.
- * Ἄλλη φωνή: Ὅταν δὲν ἔχουμε τίποτε νὰ τοῦ ρίξουμε, τότε λάμπει μέσα στὰ μάτια τοῦ ζώου ὁ πόθος τῆς τροφῆς του.
- * Ἄλλη φωνή: Μένει στὸν τόπο της ἀκίνητη ἐκεῖν' ἢ προσοχή του καὶ ἡ μεγάλη ἐκείνη ἐλαστικότητα του τετωμένη.
- * Ἄλλη φωνή: Εἴμαστε μόνοι, μόνοι, μέσα σ' ὅλους τοὺς συνωστισμούς.
- * Ἄλλη φωνή: Θέλουμε νὰ ἴμαστε αὐτάρκεις.
- * Ἄλλη φωνή: Ὅπως εἶναι ἕνας ἥλιος.
- * Ἄλλη φωνή: Ὅπως εἶναι ἕνα Σύμπαν.
- * Ἄλλη φωνή: Εἴμαστε ἕνας μισὸς κύκλος.
- * Ἄλλη φωνή: Κι ὁ ἄλλος μισὸς κύκλος εἶναι ἡ γυναίκα.
- * Ἄλλη φωνή: Ὅταν τὰ δύο ἡμικύκλια μας ἐνώνονται, γίνονται μιά σφαῖρα κι ἕνα τρίτο ἡμικύκλιο παράγουμε, γιὰ νὰ ζητεῖ πάντοτε νὰ βρεῖ τὸ ταυρισμένον ἡμικύκλιό του.
- * Ἄλλη φωνή: Τὸ μισὸ μέρος μας εἶναι φῶς καὶ τὸ ἄλλο μισὸ εἶναι σκοτάδι.
- * Ἄλλη φωνή: Πότε θὰ γίνουμε πλήρεις;
- * Ἄλλη φωνή: Γιατί δὲν αἰσθανθήκαμε ποτὲ ἐδῶ πλήρεις;
- Φωνὴ τοῦ βάθους: Κάποτε δύο πουλιὰ πού ζήσανε σὲ χωριστὰ κλουβιά ἐδῶ, ὅταν τέλειωσαν τὸ τραγούδι τους τὸ ἀργυρὸ, τὸ πονεμένο, πῆγαν στὸν οὐρανὸ τῶν πουλιῶν καὶ ἔλεγαν τὸ καθένα τους γιὰ τὴν τύχη τοῦ κλουβιοῦ τους, γιὰ τὴν τύχη τοῦ φανταστικοῦ μας

του πηλού, που φέρουμεν δλοι μας εδώ,
 "Έλεγαν, δι είχαν πάντοτε την τροφή τους
 εδώ, ποτέ όμως την έλευθερία τους. Το ένα
 έλεγε πως ό κύριός του τό έβγαζεν έξω
 μέ τό κλουβί του στον ήλιο κι άκουγε του
 φωτός τά κελαηδήματα. Το άλλο έλεγε,
 πως δέν είχε τό φώς ποτέ τό κλουβί του
 άντικρύσει μέσα σ' ένα σκοτεινό δωμάτιο
 κι είχε τον ήλιο ποθήσει μέσα στο αίμα του,
 όπως τον είχαν οι πρώτοι του πρόγονοι
 αφήσει. Το ένα για τον ήλιο μιλούσε, που
 μέσα στο κλουβί του είχαν ιδεί και τό
 άλλο για τό σκοτάδι του δωματίου του
 διηγόταν. Μά τώρα, και τά δυό κατα-
 λάβαιναν ποιό είναι τό πραγματικό φώς,
 που μέσα στα κλουβιά τής γής ποτέ δέν
 τό είχαν έννοήσει.

Φωνή του θανάτου:

Τώρα καταλάβαιναν καλά τί σήμαινε και τί
 φώς είχε γύρω τους θαμπωτικό, πολύ θαμ-
 πωτικό φώς ό μεγάλος ήλιος του θανάτου,
 του δικού τους του θανάτου ό μέγας ήλιος
 αυτός είχε σκορπίσει. Τώρα τον καταλά-
 βαιναν καλά τον ήλιο του θανάτου!

ΣΑΡΑΝΤΟΣ ΠΑΥΛΕΑΣ

“ΙΛΙΣΟΣ,”

ΕΠΙΛΟΓΗ Α΄ ΤΡΙΕΤΙΑΣ 1956-1957-1958

ΕΠΙΛΟΓΗ Β΄ ΤΡΙΕΤΙΑΣ 1959-1960-1961

“Έκαστος χρυσοπανόδετος τόμος Δρχ. 200

Διά τούς συνδρομητάς έσωτερικού » 160

Διά τούς συνδρομητάς έξωτερικού \$ 6

Μία ἄλλη «Σταθεροποιήσις»,

Ἐπιφυλλίδα τοῦ ΝΙΚΟΥ ΚΑΡΒΟΥΝΗ
στὴν «Πρωΐα» 5 - 10 - 1931

Ὅμιλοῦν συχνά κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτὰς τῆς γενικῆς ἀνησυχίας ἀπὸ τὰ ὀλοένα πυκνότερα καὶ βαρύτερα συμπτώματα τῆς μεγάλης κρίσεως διὰ τὴν σταθεροποίησιν τοῦ ναμίσματος τῶν διαφόρων χωρῶν καὶ διὰ τοὺς κινδύνους ποὺ διατρέχει ἡ σταθεροποίησις αὐτὴ ἀπὸ τὴν ἀποτίμησιν διαφόρων συναλλακτικῶν ἀξιών. Ἄλλ' ἐὰν ἡ περιήγησις αὐτῆ «σταθεροποίησις» θεωρεῖται ἀξία ν' ἀπασχολῆ τόσον πολὺ τὴν δημοσίαν προσοχὴν, διὰ τοὺς οἰκονομικοὺς κλονισμοὺς ποὺ θὰ μπορούσε νὰ ἔχη μία ἀναγκαστικὴ ἐγκατάλειψις τῆς, δὲν θὰ ἔπρεπε, ἀρά γε, νὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ ἀσυγκρίτως περισσότερον ἡ ἀπώλεια κάποιας ἄλλης «σταθεροποιήσεως» ποὺ ἐπραγματοποιήθη ἀπὸ πολὺν καιρὸν, βαθμηδὸν καὶ χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσωμεν ἀμέσως, καὶ τῆς ὁποίας ἡ ἀπώλεια εἶνε καὶ αὐτὴ ἓνα ἀπὸ τὰ κυριώτερα χαρακτηριστικὰ τοῦ θανάτου ἑνὸς γηραλέου πολιτισμοῦ;

Πρόκειται περὶ τῆς σταθεροποιήσεως ἐκείνης, ποὺ ἀφορᾷ τὰς ἀξίας τὰς ἠθικὰς — ἅς ποῦμε καλύτερα τὰς ἀνθρωπίνας. Κάθε πολιτισμὸς, κάθε εἰδικὴ φάσις τῆς πνευματικῆς ἐξελίξεως τῶν ἀνθρώπων εἰς τὰ διάφορα σημεῖα τῆς γῆς καὶ διὰ μέσου τῆς ἀλληλουχίας τῶν ἐποχῶν, ἔχει καὶ μίαν ἰδικὴν του ἠθικὴν «σταθεροποίησιν», ποὺ διέπει τὰ ἦθη του, τὰ τάσεις καὶ τὰς ἐκδηλώσεις του. Δι' αὐτὸ καὶ ἡ ἠθικὴ καὶ τὴ ἦθη εἶνε πράγματα μεταβλητά. Καὶ θὰ ἦτο ἐνδιαφέρουσα μίᾳ καὶ πρόχειρος ἀκόμη ἔρευνα τῆς διαφορᾶς τῶν ἀντιλήψεων μεταξὺ τῶν κωδίκων τοῦ ὀρθοῦ, τῆς δεοντολογίας, ποὺ εἶνε τὸ Λευϊτικὸν καὶ τὸ Δευτερονόμιον τοῦ Μωυσέως, κατὰ τὴν Παλαιὰν Διαθήκην, καὶ τῆς συμβατικῆς ἠθικῆς δεοντολογίας, ποὺ ὑποτίθεται ὅτι ἰσχύει σήμερον, καὶ ἐπάνω εἰς τὴν ὁποίαν στηρίζονται οἱ νόμοι τῶν πολιτισμένων χωρῶν, ποὺ ἰσχύουν καὶ ἐφαρμόζονται. Καὶ θὰ εὕρισκετο εἰς διασκεδαστικὴν, ἴσως ἀμηχανίαν, οἰσοδῆποτε σημερινὸς λευίτης τοῦ Χριστιανισμοῦ—διὰ τὸν ὅποιον, κατὰ τὰ θεσπίσματα τῆς Ἐκκλησίας, καὶ τὸ Λευϊτικὸν, καὶ τὸ Δευτερονόμιον τοῦ Μωυσέως εἶνε μέρος τῶν Ἱερῶν Γραμμάτων ἐὰν τοῦ παιρετῆρει κανεῖς, μὲ στοιχειώδη λογικὴν, ὅτι θὰ ἔπρεπε, ἢ νὰ τ' ἀποκηρύξῃ, ἢ νὰ συμβιβάσῃ τὴν βιωτικὴν του τὴν καθημερινὴν σύμφωνα πρὸς τὸ περιεχόμενον των.

Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ παρατάξῃ κανεῖς παραδείγματα διαφορετικῶν ἠθικῶν ἀντιλήψεων μεταξὺ τῶν διαφόρων, πολιτισμῶν, καὶ τῶν δια-

φόρων ἐποχῶν. Εἶνε αὐτὰ τὰ πράγματα πάρα πολὺ γνωστὰ καὶ ἀπησχόλησαν ἀκόμη καὶ θεατρικούς συγγραφεῖς κατὰ τὰ τέλη τοῦ νοσηρῶς πολυπράξιμος παρελθόντος αἰῶνος. Ἐὰν τ' ἀναφέραμεν, τὸ ἐκάμαμεν διὰ τὰ τεθῆ ὡς βάσις μερικῶν σκέψεων τὸ γνωστὸν αὐτὸ γεγονός.

Κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας ὑπῆρχε μία πραγματικὴ «σταθεροποίηση» ἀνθρωπίνων ἀξιών. Ἦτο κακὴ καὶ ψυχρὴ διὰ τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα. Εἶχεν ὡς βάσιν μίαν θεοκρατικὴν καὶ φεουδαλικὴν τυρανίαν τῶν μαζῶν. Ὁ Χριστιανισμὸς εἶχεν ἐρμηνευθῆ εἰς τὴν διάλεκτον τῶν χωροδεσποτῶν, ὅπως τοὺς ἐσύμφερε. Τὸ δόγμα—ποὺ εἶνε ἡ ἄρνησις κάθε πνευματικῆς ἐλευθερίας—ἐπεβάλλετο ἀπὸ τοὺς διαπρεπεῖς ἱεράρχας τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως μετὰ τὴν πυράν. Ἄλλ' ἡ ἀπαισία ἐκείνη «σταθεροποιήσις» εἶχε μίαν ὠμὴν εἰλικρίνειαν, ἦτο καθ' ὅλα συνεπής, αἱ βάσεις τῆς δὲν ἦταν κίβδηλοι. Τὸ δόγμα καὶ ἡ σιδηρόφρακτος ἐπιβολὴ τῆς αὐθεντίας δὲν ἐσυγχωροῦσαν, ἐπὶ ποινῇ θανάτου, εἰς τὸν Γαλιλαῖον νὰ πιστεῦῃ ὅτι ἡ γῆ κινεῖται γύρω ἀπὸ τὸν ἥλιον—πράγμα ποὺ ἦτο ἀντίθετον πρὸς τὴν αὐθεντίαν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καὶ πρὸς τὸ θαῦμα τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ. Ἡ φιλοσοφικὴ σκέψις ἐθεωρεῖτο ἐκδήλωσις δαιμονοπληξίας· ἡ ἀπλῶς ἐλευθέρα σκέψις ἦτο παρόρμησις τοῦ Σατανᾶ. Ἡ ζωὴ, ἡ τέχνη, ἡ κάθε ἐκδήλωσις τῶν λαῶν κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας φέρει τὴν σφραγίδα τὴν ζωηράν τῆς ἀπολύτου αὐτῆς τῶν πάντων συνεπειᾶς πρὸς τὴν θεμελιώδη ἀρχὴν ἐκείνου τοῦ παράξενου πολιτισμοῦ.

Ὅταν, μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Πόλεως, ἡ καλλιέργεια τῶν κλασσικῶν σπουδῶν ἐχειραφέτησε τὴν σκέψιν τῶν ἀνθρώπων, ἡ μεσαιωνικὴ «σταθεροποιήσις» ἀνετράπη. Ἄλλαι ἀξίαι ἤρχισαν νὰ κυκλοφοροῦν εἰς τὸ πεδίου τῆς πνευματικῆς συναλλαγῆς—ἀξίαι περ σσότερον ἀνθρώπιναι. Καὶ τότε ἤρχισαν νὰ πολλαπλασιαζῶνται αἱ ἀντιφάσεις καὶ αἱ ἀντινομίαι, τόσοι εἰς τὰς πολιτείας, ὅσον καὶ εἰς τὰς κοινωνίας. Τὸ παλαιὸν αὐταρχικὸν σύστημα ἐδοκίμαζε φοβεροὺς κλονισμούς. Ἡ θεοκρατικὴ ἀντίληψις ὑπενόμευτο ὀλοενα ἀπὸ τὴν ἀφυπνιζομένην συνείδησιν τῶν μαζῶν, ποὺ ἤρχισαν νὰ πιστεύουν ὅτι ἔχουν καὶ δικαιώματα. Τὸ δόγμα ὑπεχώρει καθημερινῶς εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῶν πληθῶν καὶ μίαν ψυχρὰ διανόησις, διαποτισμένη ἀπὸ τὴν ἄρνησιν καὶ τὴν ἀπιστίαν, ἐπέφερε βαθμηδὸν τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἀνθρωπίνων γνώσεων, τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐπιστημῶν, τὴν διάδοσιν «τῶν φώτων»—ὅπως ἔλεγαν οἱ Γάλλοι ἐγκυκλοπαιδισταί, ποὺ ἐτοίμαζαν διανοητικῶς τὴν Γαλλικὴν ἐπανάστασιν, τὴν διάχυσιν τῶν γνώσεων. Πρωτύτερα ἀκόμη ἀπὸ αὐτοῦ, ὁ Λούθηρος καὶ ὁ Καλβῖνος εἶχαν συντελέσει ἐπίσης εἰς τὴν κατάλυσιν τῆς μεσαιωνικῆς «σταθεροποιήσεως» καὶ εἶχαν προσπαθήσει νὰ θέσουν εἰς κυκλοφορίαν ἄλλας πνευματικὰς ἀξίας.

Ἔτσι ἡ πολιτισμένη ἀνθρωπότης εἰς τὴν Δύσιν—διότι εἰς τὴν Ἀνατολὴν ἐζούσεν ἄγνωστος καὶ μὲ παγίαν ἰδικὴν του «σταθεροποίη-

σι» ἕνας ἄλλος κόσμος — ἔφθασεν εἰς τὴν κρίσιμον καμπὴν τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως.

Αὕτῃ ἀνέτρεψεν ὅλας τὰς προηγουμένας συμβατικὰς ἀξίας. Ἡ θέλησε νὰ τὰς ἀντικαταστήσῃ μὲ ἄλλας, νέας ἐντελῶς. Οἱ ἐπαναστάται πού διεδέχοντο ὁ ἕνας τὸν ἄλλον εἰς τὸ προσκλήνιον μὲ τόσην δραματικὴν γοργότητα, ἐλησιμονοῦσαν, ὅπως συμβαίνει συνήθως, ὅτι μία μεταβολή, διὰ νὰ εἶνε πραγματικὴ, δὲν ἀρκεῖ νὰ ἐπιβληθῇ μὲ ἕνα ἐπαναστατικὸν διάταγμα καὶ μὲ τὴν ἀπειλὴν τῆς σπάθης, ἀλλ' ἀπαιτεῖται νὰ μεταβληθῇ, πρὸ πάντων, ἡ νοοτροπία τῶν μαζῶν, ἡ τούλαχιστον τῆς «δυσανομένης» μειονότητος πού ἔμπορεῖ νὰ ἐπιδράσῃ ἐπάνω εἰς αὐτάς. Κ' ἔτσι ἀπὸ τὴν ριζικὴν ἀνατροπὴν πού ἠθέλησε νὰ ἐπιφέρῃ ἡ Γαλλικὴ ἐπανάστασις — μία ἐπανάστασις μᾶλλον πενιχροῦ ἀνθρώπινου περιεχομένου, ἀλλ' ἡ μόνη δυνατὴ κατὰ τὰς περιστάσεις τῆς ἐποχῆς τῆς — δὲν ἠφανίσθησαν τελειωτικῶς ὅλαι αἱ ἀξίαι πού εἶχε κατακρημνίσει. Ἄλλα, ἀκέραιαι, ἄλλα κολοβωμένα, περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον, ἀνέβηκαν καὶ πάλιν, σιγά-σιγά, εἰς τὴν πρῶτον τῶν θεσῶν. Καὶ συνέβη τότε εἰς τὴν πολιτισμένην Δυτικὴν Εὐρώπην κάτι τὸ πρωτοφανές ἴσως εἰς ὅλην τὴν μακρὰν ἀθροπίνην ἱστορίαν: μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ Ναπολέοντος καὶ τὴν προσπάθειαν τῆς ἐπαναφορᾶς τῶν παλαιῶν καταδικασμένων ἀξιῶν ἀπὸ τὴν ἰδρυθεῖσαν Ἰερὰν συμμαχίαν, ἄρχισαν ν' ἀναπτύσσωνται παραλλήλως δύο ἀντίθετοι ἐκδηλώσεις — ἡ καθυπόταξις τῆς Ἐπιστήμης εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν κατωτέρων, ὕλικῶν ἀναγκῶν τοῦ ἀνθρώπου, μὲ τὴν συναφὴ ἀνάπτυξιν μιᾶς ἐσωτερικῆς ἀπιστίας πρὸς τὰ πάντα, πλὴν τῆς ὕλης, καὶ μία καλλιέργεια ταρτουφικῆς προσηλώσεως πρὸς μερικὰ «φιλάνθρωπα» ἰδεώδη, πού ἐχρωματίζετο, κατὰ τὰς περιστάσεις, εἴτε μὲ χριστιανικὰς, εἴτε μὲ φιλοσοφικὰς ἀποχρώσεις. Καὶ ὁ κατ' ἐξοχὴν ἀπάνθρωπος, εἰς τὴν οὐσίαν του, μηχανικὸς πολιτισμὸς πού ἠνδρωθῆ ἀπὸ τὰ τέλη ἰδίως τοῦ παρενθόντος αἰῶνος, εἶναι ἀκρῶς ἐκεῖνος πού ὠργάνωσε τὴν «φιλάνθρωπίαν» διὰ τὰ θύματά του, ἐνῶ θὰ ἦτο πολὺ μᾶλλον, φιλάνθρωπον ἐὰν ἀπλῶς ἔπαυε νὰ δημιουργῇ διαρκῶς θύματα νέα.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐδημιουργήθη μία τελευταία «σταθεροποίησις» ἀξιῶν ἀπὸ τὸν ἐγγίζοντα πλέον εἰς τὸ τέλος τοῦ πολιτισμὸν αὐτόν, σταθεροποίησις πραγματικῶς τραγελαφικὴ καὶ ἀνήθικος, ἀπὸ τῆς πλατειᾶς ἀνθρώπινης ἀποψews. Ὅσον καὶ ἂν θὰ ἐφαινετο ὡς παραδοξολόγημα, ἡ «σταθεροποίησις» αὕτῃ ἐβασίζετο εἰς τὴν ἀπόλυτον τῶν πάντων, ἀστάθειαν ἦτο δηλαδὴ κυριολεκτικώτερον μία παγίωσις χρονίας ἀσταθείας, διὰ τὴν διατήρησιν τῆς ὁποίας μόνη καὶ πρωταρχικὴ προϋπόθεσις ἦτο τὸ ψεῦδος καὶ ἡ ὑποκρισία.

Αἱ ἀντιφάσεις, εἰς τὰς ὁποίας ἔσπρωχνε καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ παρωθῆ, εἶνε τραγικῶς ἀξιογέλαστοι. Δίδονται, ἐπὶ παραδείγματι, φιλάνθρωπικοὶ χοροὶ διὰ κάποιον συγκεκριμένον σκοπόν. Γνωρίζομεν ὅλοι τί γίνεται εἰς αὐτάς τὰς περιστάσεις. Ἐξοδεύονται διὰ τὴν προ-

ετοιμασίαν, ἐκείνων πού θά μετάσχουν τοῦ χοροῦ, διὰ τήν διακόσμησιν τῆς αἰθούσης, εἰς διαφημίσεις, εἰς κατανάλωσιν ποτῶν καί εἰς κυλικεῖα καί εἰς ἀμάξια καί εἰς αὐτοκίνητα, ἀσυγκρίτως πολλαπλάσια ἀπό τὸ ἀξιοθρήνητον ὑπόλοιπον τῶν εἰσπράξεων τὸ ὁποῖον θά διατεθῆ εἰς τὸ τέλος πραγματικῶς διὰ τὸν «φιλανθρωπικόν» σκοπόν. Καί — τὸ περισσότερο ἐξευτελιστικόν — καμμία ἄποψις ἀνθρωπίνῃ δὲν ἄγει κανέναν εἰς αὐτὰς τὰς ἐορτὰς πού διαθρέπτουν ἀπλῶς τὴν φιλαυτίαν καί τὸν ἐγωισμόν τὸν ἀπάνθρωπον τῆς κοινωνικῆς τάξεως πού τὰς τροφοδοτεῖ.

Ἰδρύνονται Ἐταιρεῖαι Προστασίας τῶν ζῶων — τῶν μὴ μαγειρευαμένων διὰ τὴν γαστρονομικὴν εὐωχίαν τῶν ἀνθρώπων, διότι δι' αὐτὰ οἱ «ζωόφιλοι» παρηγοροῦνται ἀναξιώτατα καί ταρτουφικώτατα μὲ τὴν σοφιστικὴν σκέψιν, ὅτι ἀρκεῖ νὰ τὰ σφάξῃ κανεὶς μετὰ συμπαθείας ἢ καί νὰ μὴ ἐνθυμῆται ὅτι εἰς τὸ καλοσερβιρισμένο πιάτο του βρίσκεται ἡ ἀπόδειξις ἐνὸς φόνου ζῶου. Καί, ἀντιθέτως πάλιν, μετὰ τῶν ἀκρεωφάγων, οἱ ὅποιοι, ὅπωςδῆποτε εἶνε συνεπέστεροι πρὸς τὴν ζωόφιλον ἰδεολογίαν των, βρίσκονται ἄνθρωποι πού δὲν διαστάζουν νὰ πληγώσουν θανάσιμα κάποτε συναθρώπους των μὲ τὴν ὑπεροφίαν των, τὴν σκληρότητά των, τὸν ἐγωισμόν των. Καί εἶνε ψεύτης ἐκείνος πού θά ἰσχυρίζετο ὅτι μπορεῖ κανεὶς νὰ εἶνε πραγματικῶς ζωόφιλος ἂν δὲν εἶνε πρῶτα-πρῶτα εἰλικρινῆς φίλος τῶν ἀνθρώπων.

Θὰ ἦτο μάταιον νὰ ἐπεκταθῆ κανεὶς εἰς παραδείγματα τῶν πολλαπλῶν ἀντινομιῶν καί ἀντιφάσεων πού χαρακτηρίζουν τὴν χαώδη «ἠθικὴν» τοῦ πολιτισμοῦ μας αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος, εὐτυχῶς, βρίσκεται τώρα εἰς τὴν ἐπιθανάτιον ἀγωνίαν του. Ὅλοι αὐταί, ἐφ' ὅσον ὁ καιρὸς προχωρεῖ, μαρτυροῦν τὴν προϊούσαν ἐξαφάνισιν καί τῆς τελευταίας αὐτῆς τραγελαφικῆς «σταθεροποιήσεως». Μεταπολεμικῶς ἔπασσαν καί πίπτουν καθημερινῶς ὅλοι αἱ προγενέστεραι «ἀξίαι», αἱ ὁσοδῆποτε ξεπεσμένοι, πού ἐγέμιζαν ἔστω καί φαινομενικῶς, τὸ ἠθικόν τοῦ πολιτισμοῦ αὐτοῦ κενόν. Καί ἡ ὀλικὴ αὐτὴ κατάργησις των εἶνε τὸ ἀψευδὲς σύμπτωμα τοῦ θανάτου ἐνὸς πολιτισμοῦ καί τῆς γεννήσεως ἐνὸς ἄλλου.

Κάτι ἀνάλογον εἶχεν ἐμφανισθῆ πρὸ δύο χιλιάδων ἐτῶν εἰς τὸν κόσμον τῆς Ῥωμαϊκῆς κυριαρχίας — τὸν πολιτισμένον κόσμον τῆς ἐποχῆς. Ὅλοι αἱ παλαιότεραι ἀξίαι εἶχαν κρημνισθῆ. Ἡ φυσιοφία εἶχε ξεπέσει εἰς τὰ ἀκροβατικὰ κυβιστήματα τῆς σοφιστείας. Εἰς τὰς Ἀθήνας καί εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν καί εἰς τὴν Ῥώμην τῶν ὀργίων οἱ «διανοούμενοι» ἔφεραν τὴν διανόησιν των μαζί μὲ τὰς ἑταιρὰς καί τὰς ὀρχηστρίδας, κατὰ τὰ ἐπιδόρπια τῶν λουκουλλείων ὀργίων, πρὸς διασκέδασιν τῶν εὐωχομένων συμποσιαστών. Ἡ μόνη θετικὴ «ἀξία» πού εἶχεν ἀπαμείνῃ — ἀξία ἐπισηφαιεστάτη καί ἀβεβαία — ἦτο ὁ πλοῦτος τῶν ὀλίγων ἰσχυρῶν. Ὁ Ῥωμαϊκὸς πολιτισμὸς, πού ἦτο ὁ πολιτισμὸς τοῦ τότε γνωστοῦ κόσμου, εἶχεν ἀπογυμνωθῆ ἀπὸ κάθε ἠθικόν — κάθε ἀνθρώπινον, καλύτερα — περιεχάμενον. Ἀπόλυτον,

παγερόν κεινόν ἐνέκρωνε τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων. Καί τότε, εἰς τὴν ἄσημον Γαλιλαίαν ἐνεφανίσθη ἕνας ταπεινὸς ξυλουργός, ἕνας ἄγνωστος καὶ «ἀμόρφωτος» ἄνθρωπος, διὰ τὸν ὅποιον δὲν θὰ ἐκατεδέχето νὰ ἀσχοληθῆ οὔτε μίαν στιγμήν ὁ τελευταῖος ἀπὸ τοὺς ἐπαρχιώτας διανοουμένους τῆς Ἀντιοχείας, ἢ τῆς οἰασθήποτε μακρυνῆς, εἰς τὰ σύνορα τῆς Σκυθίας ἢ τῆς Ὑρκανίας, φρουρᾶς λεγεωναρίων, καὶ ὁ ὁποῖος ἐμίλησεν εἰς τὰ πλήθη τῶν μὴ διανοουμένων, τῶν ταπεινῶν, τῶν ἀποκλήρων, τῶν παριῶν, διὰ κάτι, ποῦ εἶχεν ἐντελῶς λησιμονηθῆ ἀπ' ὅλους τοὺς μεγιστάνας τῆς ὑλικῆς χλιδῆς καὶ τῆς «διανοήσεως» --- διὰ τὴν ψυχὴν των. Καὶ τὸν ἤκουαν ὅπως ἀκούει κανεὶς μίαν φωνὴν ποῦ ἀναδρύζει ἀπὸ τὰ βάθη τοῦ ἀνθρωπίνου εἶναι του, οἱ ψαράδες τῆς Γενησαρέτ, οἱ ἄστεγοι, οἱ ἀνεργοί, οἱ περιφρονημένοι τελῶναι, αἱ γυναῖκες αἱ ἀμαρτωλαί, οἱ ἀπόβλητοι τῆς «καλῆς κοινωνίας». Καὶ μὲ τὰ λόγια του, τὰ βαθύτατα ἀνθρώπινα, ποῦ ἔθεταν τὴν μόνην σταθεράν, τὴν αἰώνως σταθερὰν ἀξίαν, εἰς τὴν πρέπουσαν θέσιν τῆς — τὴν ἀξίαν τῆς ἀνθρωπίνης πνευματικότητος — ἐδημιουργεῖτο ἀπὸ τοὺς κοινωνικοὺς ἐκείνους παρίας ἕνας νέος κόσμος, ποῦ ἐπέπρωτό νὰ καθυποτάξη, μὲ ὅπλα πνευματικὰ ἀκαταγώνιστα, τὴν κοσμοκράτειραν Ρώμην.

Ποία θὰ εἶναι ἡ «ἀξία» ποῦ θὰ χρησιμεύσῃ ὡς βάση τοῦ κόσμου μας τοῦ αὐριανοῦ; Ἐὰν δὲν ἐγκαταλείψῃ τὴν σημερινὴν ἀνθρωπότητα ἢ ἀπλὴ λογικὴ, ἔαν οἱ ἄνθρωποι θελήσουν ν' ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ τὰ δεσμὰ τῆς προκαταλήψεως καὶ ἀπὸ τοὺς δεισιδαιμονίας φόβους των, ἡ ἀξία αὐτὴ δὲν ἔμπορεῖ νὰ εἶνε ἄλλη ἀπὸ τὴν ἰσοτιμία, ὅλων τῶν ἀνθρώπων εἰς τὴν ἀναζήτησιν τῆς θεϊότητος τῆς πνευματικῆς, ποῦ εἶνε τὸ τέρμα τῆς ἀνθρωπίνης ἐξελίξεως.

- Ἄρτος
 - Ζυμαρικά
 - Φρυγανιές
- γιὰ διαβητικούς

Ζ Ω Γ Ρ Α Φ Ο Υ

“Ένα πολύτιμο βιβλίο

ΕΚΛΟΓΑΙ

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΡΙΣΝΑΜΟΥΡΤΙ

άνθολογία υπό τις όμιλίες και τὰ βιβλία του
1926 — 1966

**

Έπιλογή ΚΩΣΤΗ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

**

Ο φιλόσοφος τῆς ἐσωτερικῆς
ἀπελευθερώσεως τοῦ ἀτόμου
γιὰ μιὰ νέα Ἀνθρωπότητα

εἶναι τώρα στὴ διάθεσι ὅλων τῶν πνευματικῶν
Ἑλλήνων μὲ τὸ νέο αὐτὸ βιβλίο

**

Ἀποστέλλεται ἐλεύθ. π.α. τελῶν
ἀντὶ δρχ. 90 καὶ (χρυσοπανάδοτο) δρχ. 140

**

Ὁ Κρισμαμούρτι ὑποδεικνύει τὴν ὁδὸ τῆς Ἀλήθειας

Έτήσιον αφιέρωμα
στην
Παγκόσμιο Ήμέρα
τῶν Ζώων

Δελφινάριο στο Duisburg Δυτ. Γερμανίας

Τὸ σκάφος «Κόσμος 936»

Διαστημικὸ ἔργαστήριο μὲ ποντίκια καὶ μύγες ἐξετόξευσαν οἱ Ρῶσοι

Κινεῖται σὲ τροχιά γύρω ἀπὸ τὴ γῆ.
Θὰ γίνουν πειράματα γιὰ τὴ γήινη
βαρῦτητα καὶ τὴν κληρονομικότητα

ΜΟΣΧΑ.— Ἕνα διαστημικὸ «πλήρωμα» ἀπὸ ποντικούς καὶ μύγες κινεῖται αὐτὴ τὴ στιγμή μὲ τροχιά γύρω ἀπὸ τὴ Γῆ. Πρόκειται γιὰ τὰ ζῶα καὶ ἔντομα, πού τοποθετήθηκαν στὸ θαλαμίσκο τοῦ νέου σοβιετικοῦ σκάφους «Κόσμος 936», πού ἐξετοξεύθη σὲ τροχιά γύρω ἀπὸ τὴ Γῆ, προκειμένου νὰ συμπληρώσουν οἱ Ρῶσοι ἐπιστήμονες τὶς ἔρευνες γιὰ τὴ γήινη βαρῦτητα. Στὸ ἔργαστήριο ὑπάρχουν ἀκόμη, ἀρκετὰ φυτὰ.

Τὸ πρακτορεῖο «Γάς» στὴ σχετικὴ ἀνακοίνωσή του προσθέτει ὅτι τὸ πείραμα αὐτὸ πραγματοποιεῖται μὲ τὴ συνεργασία διαστημικῶν ἐπιστημόνων, ἱατρῶν κλπ., ἀπὸ τὴ Σοβιετικὴ Ἕνωση, τὴ Γαλλία, τὴν Οὐγγαρία, τὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες, τὴν Ρουμανία, τὴν Τσεχοσλοβακία καὶ ὀρισμένες ἄλλες χῶρες.

Τὸ διαστημικὸ ἔργαστήριο πραγματοποιεῖ πειράματα, πού ἀποσκοποῦν νὰ καταστήσουν εὐκολότερα τὰ ταξίδια ἀνθρώπων στὸ διάστημα, ἀναφέρεται, ἐπί-

σης, στὴν ἀνακοίνωση. Διαθέτει ἕνα φυγόκεντρο μηχανισμὸ ὁ ὁποῖος διατηρεῖ δέκα εἰδικὰ ἔκτραφέντες σὲ ἔργαστήριο ποντικούς σὲ συνθήκες, πού προσεγγίζουν τὴ βαρῦτητα τῆς γῆς, ἐνῶ 20 ἄλλοι ποντικοὶ ταξιδεύουν σὲ συνθήκες ἑλλείψεως βαρῦτητας.

Οἱ μεταβολὲς τῆς ὑγείας τῶν δύο δμάδων ποντικῶν θὰ καταγράφονται στὴ γῆ.

Ἡ πτήση τοῦ «Κόσμος 936» ἀποσκοπεῖ ἐπίσης, στὴ δοκιμὴ τῆς ἐπενέργειας τῆς κοσμικῆς ἀκτινοβολίας στὴν κληρονομικότητα καὶ τὶς διαδικασίες μεταβολισμοῦ τῶν φυτῶν καὶ ζῶων. Οἱ μύγες πού τοποθετήθηκαν στὸ διαστημικὸ ἔργαστήριο, οἱ δροσόφιλες, χρησιμοποιοῦνται, συνήθως γιὰ ἐργαστηριακὰ πειράματα κληρονομικότητας, ἐπειδὴ παράγουν νέα γενεὰ κάθε λίγες μέρες.

Δὲν ἔγινε γνωστὸ πόσο θὰ διαρκέση ἡ πτήση, μετὰ τὴν ὁποία τὸ διαστημικὸ ἔργαστήριο ἀναμένεται νὰ ἐπαναφερθῆ στὴ Γῆ γιὰ ἐξέταση.

Ἐπιστήμη καὶ λαϊκὲς δοξασιεῖς

ΠΡΟΓΝΩΣΙΣ ΤΩΝ ΣΕΙΣΜΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΒΟΗΘΕΙΑ... ΖΩΩΝ

Τι πίστευαν στὴν ἀρχαιότητα γιὰ
τις προαισθήσεις τῶν τετραπόδων.
Ἡ πρόγνωση μᾶς εἶναι πολύτιμη

NEA YOPKH, (Ἰδ. Ὑπ.). Ὁ κινεζικὸς ἐμπειρισμὸς ἀρχίζει νὰ διαδίδεται καὶ εἰς τὰς Ἠνωμένους Πολιτείας. Ἐπιστήμονες τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Καλιφορνίας ἀπεδύθησαν εἰς ἐρεῦνας διὰ νὰ δώσουν ἐπιστημονικὴν βάση εἰς μίαν παλαιὰν μέθοδον ποὺ χρησιμοποιεῖται εἰς τὴν Κίναν διὰ τὴν ἔγκαιρον πρόγνωσιν τῶν σεισμῶν. Ἡ μέθοδος αὕτη δὲν εἶναι ἄλλη ἀπὸ τὸν φόβον τῶν ζώων.

Συμφώνως πρὸς ἀρχαίαν λαϊκὴν πεποιθήσιν — τοιαῦται πεποιθήσεις εἶναι συνήθως προὶν μακρᾶς παρατηρήσεως καὶ ἐμπειρίας — τὰ ζῶα «προαισθάνονται» τὸν ἐπερχόμενον σεισμόν. Συμπεριφέρονται δὲ τότε κατὰ τρόπον περίεργον. Τὰ σκυλιὰ γαυγίζουσιν θλιθερὰ καὶ τὸ γαυγισμὰ των δμοιάζει μὲ κλαυθμυρισμόν. Τὰ ποντίκια θγαίνουσιν ἀπὸ τὰς φωλεὰς των. Τὰ ψάρια πηδοῦν ἔξω ἀπὸ τὸ νερό. Αἱ ὄρνιθες καταλαμβάνονται ἀπὸ νευρικὴν κινητικότητα.

Πρῶτοι οἱ Κινέζοι ἐπήραν εἰς τὰ σοδάρὰ τὴν λαϊκὴν αὕτην πεποιθήσιν. Καὶ ἡ παρατήρησις τῆς συμπεριφορᾶς τῶν ζώων ἀποτελεῖ καὶ τώρα ἀκόμη μέρος τοῦ συστήματος ἔγκαιρου ἐπιστημιά-

σεως ἐπερχομένων σεισμῶν, τὸ ὁποῖον χρησιμοποιοῦν. Ἰσχυρίζονται ὅτι, ἐν πολλοῖς, χάρις εἰς τὸ «προαισθημα» τῶν ζώων, ἠμπούρησαν, τὸ 1975, νὰ προβλέψουν ἕνα σεισμόν εἰς τὸ Λιανόνγκ, μὲ συνέπειαν τὴν ἔγκαιρον ἀπομάκρυνσιν τοῦ πληθυσμοῦ. Δὲν συνέβη, ἀτυχῶς, τὸ ἴδιον κατὰ τὸ παρελθόν θέρος, μὲ τὸν τρομακτικὸν καὶ πολύνεκρον σεισμόν τοῦ Ταχκσάν.

ΟΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ ΓΕΩΦΥΣΙΚΟΙ

Ἐπὶ μακρὸν χρόνον, οἱ Ἀμερικανοὶ γεωφυσικοὶ δὲν ἀπέδιδαν σοδάρην σημασίαν εἰς τὰ περὶ προαισθήσεως τῶν σεισμῶν ἀπὸ τὰ ζῶα. Τὴν ἐθεώρουν ὡς μῦθον μᾶλλον παρὰ ὡς ἐπιστημονικὴν παρατήρησιν.

Ἐν τούτοις, τὸν παρελθόντα Ὀκτώβριον, ἕνα συνέδριον, ποὺ συνήλθεν εἰς τὴν Καλιφόρνιαν, μὲ τὴν πρωτοδουλίαν τῆς ἀμερικανικῆς ὑπηρεσίας γεωλογικῶν ἐρευνῶν, ἀπεφάσισε ν' ἀσχοληθῆ σοδάρως μὲ τὸ θέμα καὶ νὰ συλλάβῃ ὅλα τὰ συναφῆ τεκμήρια καὶ μαρτυρίας. Ὁ δρ Τζάκ Ἐδερντεν, ἕνας ἀπὸ τοὺς ὀργανωτάς

τοῦ συνεδρίου, ἐδήλωσεν ὅτι δὲν ἦτο πλέον δυνατόν νὰ ἀγνοοῦνται τόσαι συγχλίνουσαι μαρτυρίαι καὶ τὸ ζήτημα ἔπρεπε ν' ἀντιμετωπισθῆ σοβαρῶς.

Ἔτσι, ἀπὸ πέντε μνηῶν περίπου, δύο ἐπιστήμονες, ὁ δρ Ντάργουορντ Κάιλς, γεωφυσικός, καὶ ὁ δρ Ρόμπερτ Λίντμπεργκ, διολόγος, διεξήχουν σειρὰν πειραμάτων μὲ ποντικὸν διαφόρων εἰδῶν, εἰς τὴν ἔρημον τῆς Καλιφορνίας, ὅπου αἱ ἀσθενεῖς σεισμικαὶ δονήσεις εἶναι συχναί.

Τὰ πειραματόζωα αὐτὰ ἐτοποιηθήσαν εἰς τεχνητὰ «λαγούμια», εἴτε εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, εἴτε ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἔδάφους. Καὶ αἱ παραμικραὶ κινήσεις των καταγράφονται ἠλεκτρονικῶς.

ΓΙΑΤΙ ΔΙΑΛΕΞΑΝ ΤΑ ΠΟΝΤΙΚΙΑ

Διατί ἐπελέγησαν ποντικάκια ὡς πειραματόζωα; Διότι, ὅπως ἐδήλωσεν ὁ δρ Κάιλς, τὰ ζῶα αὐτὰ ἐνδημοῦν εἰς τὴν περιοχὴν καὶ ἡ «συνήθης» συμπεριφορὰ των εἶναι πολὺ γνωστή.

Πόσος χρόνος θὰ χρειασθῆ διὰ νὰ συναχθοῦν συμπεράσματα; Θὰ χρειασθοῦν ἴσως μερικά ἔτη πρὶν καταστῆ δυνατόν νὰ διαπιστωθῆ ἐπιστημονικῶς ἡ ὑπαρξὴ σχέσεως μεταξὺ τῶν σεισμῶν καὶ τῆς ἀσυνήθους συμπεριφορᾶς τῶν ζῶων. Θὰ πρέπει ἐπίσης νὰ διαπιστωθῆ εἰς καταφατικὴν περιπτῶσιν, ποῖον εἶναι τὸ στοιχεῖον ἐκείνο πού καθιστᾷ τὰ ζῶα εὐαίσθητα εἰς τὰς μεταβολὰς τοῦ

φλοιοῦ τῆς Γῆς: εὐαίσθησία εἰς τὰς διακυμάνσεις τοῦ μαγνητικοῦ πεδίου τῆς Γῆς, ἢ εὐαίσθησία εἰς ὀρισιμένους ἤχους, ἢ, μᾶλλον, «ὑπόηχους»;

Τὰ πειράματα αὐτὰ δὲν εἶναι ἐντελῶς χωρὶς προηγουμένων. Μία γεωλόγος τοῦ Ντένβερ, ἡ δρ Ρούθ Σάιμον, εἶχε παρατηρήσει περιέργων μεταβολῶν τῆς συμπεριφορᾶς κατσαρίδων, τοποθετημένων μέσα εἰς κλουδιά, ἐν ὄψει ἐπερχομένης δονήσεως. Εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Στάνφορντ τῆς Καλιφορνίας, ἐρευνηταὶ ἐπιστήμονες παρατήρησαν ὅτι χιμπατζήδες εἶχαν ἔμφανισαι ἀσυνήθη συμπεριφορὰν ὀλίγον πρὸ τῆς ἐκδηλώσεως μιᾶς σεισμικῆς δονήσεως, πού εἶχε προκληθῆ τεχνητῶς.

ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΩΝ ΠΕΙΡΑΜΑΤΩΝ

Γενικῶς, τὰ σχετικὰ ἐπιστημονικὰ πειράματα εὐρίσκονται ἀκόμη εἰς τὸ ἀρχικὸν στάδιον καὶ εἶναι μᾶλλον περιορισμένα. Εἶναι, ὅμως, βέβαιον ὅτι θὰ προχωρήσουν γοργά, μέχρις ὀλοκληρώσεως.

Ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἀνίσχυρος εἰς τὸν τομέα αὐτόν, καθὼς αἱ γνώσεις του, εἰς τὸ σημεῖον ὅπου εὐρίσκονται σήμερον, δὲν τοῦ ἐπιτρέπουν νὰ προβλέπῃ τοὺς σεισμούς. Τὸ ζῶον, ὅμως, ἠμπορεῖ τοῦλάχιστον νὰ δώσῃ εἰς τὸν ἄνθρωπον μίαν βραχυπρόθεσμον εἰδοποίησιν, ἄκρως πολύτιμον διὰ τὴν ἐπιδίωξίν του...

ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ

ΖΩΩΝ

ΣΤΗ ΓΑΛΛΙΑ

ΠΑΡΙΣΙ.— Το πρώτο «Νοσοκομείο Ζώων», που ιδρύθηκε στην Γαλλία, είναι ένα τεράστιο κτίριο τεσσάρων ορόφων, 3.710 τετραγωνικών μέτρων, με δύο αίθουσες ακτινογραφιών, τμήματα οφθαλμολογίας, στοματολογίας, χειρουργεία, μιιά ομάδα από 12 κτηνιάτρους, ιατρικό προσωπικό συνολικά 70 ατόμων και ύπηρεσία πρώτων βοηθειών που λειτουργεί επί 24 ώρες συνεχώς.

Αμέσως μόλις φθάσετε στο νοσοκομείο με το ζώο σας, σ'αυτο υποδέχεται μιιά συνοδός, ή οποια σας οδηγεί σέ μιιά από τις τρεις πελώριες αίθουσες αναμονής. Αμέσως μετά θά σας δεχτεί ο γιατρός, χωρίς νά χρειαστή νά περιμένετε πολύ, θά μπήτε, λοιπόν, σ' ένα δωμάτιο, με κάσπαρους τοίχους και απόλυτη καθαριότητα. Ο γιατρός που θά εξετάσει τó άρρωστο ζώο σας, έχει στήν διάθεσή του όλα τά απαραίτητα ιατρικά μηχανήματα.

Και τó προσωπικό είναι ειδικευμένο: υπάρχουν στοματολόγοι, αναισθησιολόγοι, ακτινολόγοι... Υπάρχουν επίσης στήν διάθεση τού γιατρού επιστημονικά έργαστήρια που σέ σύντομο χρονικό διάστημα θά κάνουν τις διαφορές αναλύσεις που θά τού ζητήσετε.

Από τή στιγμή που θά γίνη

ή «διάγνωση», καταλαβαίνουμε τήν σημασία που έχει αυτό τó «Νοσοκομείο Ζώων». Γιατί αντίθετα από τις μικρές κτηνιατρικές κλινικές, σ' αυτό τó νοσοκομείο έχουν τήν δυνατότητα νά κρατήσουν τόν σκύλο ή τήν γάτα σας «υπό παρακολούθησή», για άρκετό χρονικό διάστημα.

Φυσικά, υπάρχει ó κατάλληλος χώρος, ή απαραίτητη ιατρική συνδρομή, καθώς και ή δυνατότητα άμέσου επεμβάσεως. Μιιά ομάδα για τις «κατεπείγουσες» περιπτώσεις είναι έτοιμη νά κάνει έγχειρήσεις οποιαδήποτε στιγμή.

Μόλις τελειώσει ή έγχείρηση, τó άρρωστο ζώο έχει τήν δυνατότητα νά παραμείνει στο νοσοκομείο και φυσικά μπορείτε νά τó επισκεπτεσθε (σέ όρισμένες ώρες και για μικρό χρονικό διάστημα, ώστε νά μήν τó έννευρίζετε).

Όταν ολοκληρωθή ó κύκλος τών εξετάσεων και τής περιθάλψεως, τó νοσοκομείο θά σας παραδώσει τόν άρρωστό σας σέ «πλήρη υγεία».

Όταν βλέπουμε τήν όργάνωση που έχει αυτό τó «Νοσοκομείο Ζώων», καταλαβαίνουμε τήν διαφορά του άπ' τις άπλες κλινικές για ζώα.

Οι λογικές τιμές για μιιά επίσκεψη σ' αυτό τó νοσοκομείο, τó κάνουν προσιτό σέ πολύ κόσμο. Έτσι, λοιπόν, ή πελατεία του αυξάνεται συνεχώς, πράγμα που αποδεικνύει ότι ή ίδρυσή του δέν ήταν ένα άπραγματοποίητο όνειρο, αλλά μιιά αναγκαιότητα.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΟΥΡΗ

Τ' εἶναι μωρὲ ἄνθρωπε;

Καὶ τί 'σαι ἄνθρωπε, μωρὲ ποῦ φλυαρεῖς ἐμπρός μου
 ἂν μὲ τὰ ζῶα τὰ λοιπὰ παραβληθῆς τοῦ κόσμου;
 "Ἐχεις τῆ χάιτη λιονταρίου καὶ τὸ κεντρὶ τῆς σφήκας
 ἢ τοῦ προβάτου τὸ μαλλί, κέρατα τῆς κατσίκας;
 "Ἐχεις φτερά τοῦ παγωνιοῦ καὶ τῆς στρουθοκαμήλου,
 τὰ δόντια τοῦ ἐλέφαντα, τὸ στόμα κροκοδείλου;
 "Ἐχεις τὸ χιλιμίντρισμα τοῦ ἀλόγου ἢ τῆς φοράδας
 ἢ τοῦ ξιφίου τὴν οὐρὰ εἴτε τῆς σουσουράδας;
 "Ἐχεις λαγού περπατησιὰ ἢ κάβουρα ποδάρια
 εἴτε τῆς πίνας τὸ φαῖ καὶ τὰ μαργαριτάρια;
 "Ἐχεις αὐτιά τοῦ γαϊδουριοῦ, τῆς κουκουβάγιας μάτι
 ἢ τοῦ σκυλιοῦ τὴν ὄσφρηση, τὴν ὄραση τοῦ γάτη;
 Μπορεῖς σκουλήκι ἐν ταυτῷ καὶ πεταλούδα νᾶσαι
 ἢ ὅπερ σπουδαιότερον, μπορεῖς ν' ἀποκοιμάσαι
 μ' ἓνα ποδᾶρι κρεμαστός, καθὼς ἡ νυχτερίδα
 ἢ ἀπ' τὸ σάλιο σου νὰ βγῆ μεταξωτὴ λουρίδα;
 Μπορεῖς νὰ ζῆς χωρὶς ζιλέ, παπούτσια καὶ φοκόλα
 ἢ μέσ' ἀπὸ τὰ σπλάχνα σου νὰ βγάλης καμμιά κόλα
 χαδιάρι, αὐγοτάραχο ἢ τῆς μουρούνας λάδι
 ἢ μακρυνὰ πηδήματα νὰ κάνης σὰν ζαρκάδι;
 Μπορεῖς ποτε τὰ ὄσα τρώς, βρὲ ἄνθρωπε τεμπέλη,
 νὰ τὰ μασᾶς σὰν μέλισσα καὶ νὰ τὰ βγάξης μέλι; . . .

(Ἄπο τὸν «Ρωμῆο»)

«Άντε, μπρός φευγάτε από δω». Τους φώναζε. «Φαγάνες». Ἴσως ἄλλοτε χάριδεψε ἀσυναίσθητα τὸ μέτωπο τῆς φοράδας καὶ τὴ χαιτή τοῦ ἀρσενικοῦ.
(Στίχοι τοῦ κ. Ὀρνεράκη).

Οἱ Συνταξιούχοι

Διήγημα ἐκ τοῦ φυσικοῦ
τοῦ ἱατροῦ λογοτέχνου Τζαίμης Χέρριο

Καθισμένος στὴν τραπεζαρία γιὰ τὸ πρωινό, ἐβλεπα ἀπὸ τὸ παράθυρο τὴ φθινοπωρινὴ ὀμίχλη νὰ διαλύεται στὶς πρώτες ἀκτίνες τοῦ ἡλίου. Κι' αὐτὴ ἡ μέρα θὰ ἦταν ωραία, ἀλλὰ μέσα στοῦ παλιὸ σπιτί ἔκανε κρύο, σχεδὸν παγωνιά. Ἦταν σὰν νὰ εἶχε ἀπλωθεῖ ἀπὸ πάνω μας ἓνα τεράστιο κρύο χέρι, ποῦ μὰς θύμιζε πὼς τὸ καλοκαίρι πέρασε καὶ πὼς τώρα ἀρχίζουν οἱ δύσκολοι χειμωνιατικοὶ μῆνες.

Διπλώνοντας προσεχτικὰ καὶ στηρίζοντας στὴν καφετιέρα τὸ φύλλο τῆς τοπικῆς ἐφημερίδας του, ὁ Ζήγκφριντ εἶπε: «Ἐδῶ λέει, πὼς οἱ ἀγρότες δὲν νοιώθουν τίποτα γιὰ τὰ ζῶα τους».

Ἄλειψα μὲ βούτυρο μιὰ φρυγανιά καὶ ὕστερα τὸν κοίταξα ἐρωτηματικά: . .

«Εἶναι σκληροί, ἔνοοις;».

«Ἐ, ὄχι ἀκριβῶς, ἀλλὰ ὁ φιλαράκος ἐδῶ ἰσχυρίζεται, πὼς γιὰ ἓναν ἀγρότη τὰ ζωντανὰ του δὲν εἶναι παρὰ ἀντικείμενο ἐμπορίου — πὼς δὲν αἰσθάνεται κανένα συναίσθημα, καμιά στοργή γι' αὐτὰ».

«Ἐ, λοιπόν, τί ἤθελε; Νὰ ἦταν ὅλοι σὰν τὸ φτωχὸ Κίτ Μπίλτον; Μὰ θὰ ἦταν τρελλοί».

Ὁ Κιτ ἦταν ἕνας ὀδηγὸς φορτηγοῦ, ποὺ ὅπως τόσοι ἄλλοι ἀπὸ τὴ φτωχολογιά τοῦ Ντάρρουμπυ, ἔτρεφε ἕνα γουρούνι στὴν ἄκρη τοῦ κήπου του γιὰ οἰκογενειακὴ κατανάλωση. Τὸ παράξενο ἦταν πῶς, ὅταν ἔφτασε ἡ ὥρα γιὰ νὰ σφάξουν τὸ γουρούνι, ὁ Κιτ ἔκλαιγε τρεῖς μέρες συνέχεια. Ἔτυχε νὰ πάνω στὸ σπίτι του μιὰ ἀπὸ τὶς μέρες αὐτὲς καὶ βρήκα τὴ γυναίκα του καὶ τὴν κόρη του νὰ παστώνουν τὸ κρέας καὶ νὰ ἐτοιμάζουν πηχτὴ ἀπὸ τὸ γουρούνι, ἐνῶ ὁ Κιτ ἦταν καθισμένος ἀνακούρκουδα κοντὰ στὸ τζάκι, μὲ μάτια κόκκινα ἀπὸ τὸ κλάμα. Ἦταν ἕνας ἄντρας γιγαντόσωμος, ποὺ μπορούσε καὶ πέταγε πάνω στὴν καρότσα τοῦ φορτηγοῦ του ἕνα σακκὶ ἀλεύρι τῶν 75 κιλῶν μ' ἕνα ἀπλό τίναγμα τῶν χεριῶν του, ἀλλὰ μὲ ἄρπαξε ἀπὸ τὸ χέρι καὶ μοῦ εἶπε μὲ ἀναφυλλητό: «Δὲ μπορῶ νὰ τὸ ὑποφέρω αὐτὸ, κύριε Χέρριουτ Ἦταν σὰν ἄνθρωπος αὐτὸ τὸ γουρούνι, σὰν ἄνθρωπος σου λέω».

«Ὅχι βέβαια», εἶπε ὁ Ζήγκφριντ, καθὼς ἔσκυβε μπροστὰ καὶ ἔκοβε μιὰ φέτα ἀπὸ τὸ σπιτικό ψωμί τῆς κυρίας Χάλ. «Ἀλλὰ ὁ Κιτ δὲν εἶναι πραγματικὸς ἀγρότης. Αὐτὸ τὸ ἄρθρο μιλεῖ γιὰ κείνους, ποὺ ἔχουν δικὰ τους ὀλόκληρα κοπάδια. Τὸ ἐρώτημα εἶναι: Μποροῦν οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ νὰ βλέπουν τὰ ζῶα τους συναισθηματικά; Ἐνας ποῦ ἔχει πενήντα ἀγελαδες καὶ τὶς ἀρμέγει κάθε μέρα, μπορεῖ τάχα νὰ ἀγαπᾷ πραγματικὰ κάποια ἀπ' αὐτὲς ἢ τὶς βλέπει μόνο σὰν μηχανὲς ποῦ τοῦ δίνουν γάλα.»

«Ἡ παρατήρησή σου εἶναι πολὺ ἐνδιαφέρουσα. Πιστεύω πραγματικά, πῶς αὐτοὶ οἱ μικροκτηματίες αἰσθάνονται στοργὴ γιὰ τὰ ζῶα τους, ἀλλὰ οἱ μεγάλοκτηματίες, πῶς θὰ μπορούσε νὰ εἶναι συναισθηματικοί;»

Ὁ Ζήγκφριντ σηκώθηκε ἀπὸ τὸ τραπέζι καὶ τεντώθηκε τεμπέλικα. «Ἴσως ἔχεις δίκιο. Ὅπως καὶ νάσαι, σὲ στέλνω σήμερα νὰ δεῖς ἕναν πραγματικὰ μεγάλο κτηματία. Τὸν Τζῶν Σκίπτον, ἰδιοκτῆτὴ τοῦ Ντένναμπυ Κλόουζ — θελεῖ νὰ λιμάρει τὰ δόντια σὲ δυὸ γέρικα ὄλογα, ποὺ δυσκολεύονται νὰ τρῶνε. Καλύτερα νὰ πάρεις μαζί σου ὅλα τὰ ἐργαλεῖα. Δὲν ξέρεις τί θὰ σοῦ παρουσιαστεῖ.»

Πῆγα στὴ μικρὴ ἀποθήκη, στὴν ἄκρη τοῦ διαδρόμου, καὶ ἐπιθεώρησα τὰ ἐργαλεῖα γιὰ τὰ δόντια. Εἶχα πάντοτε τὴν ἐντύπωση, πῶς ζουσα στὸ Μεσαίωνα, ὅταν καταπιανόμενον μὲ τὰ δόντια μεγάλων ζῶων καί, τὶς ἐποχὲς ξηρασίας, αὐτὸ ἦταν μιὰ τακτικὴ δουλειά. Κοίταξα μὲ ἀποστροφή τὰ ἐργαλεῖα, τὴν τεράστια λαβίδα, ποὺ εἶχε μῆκος πάνω ἀπὸ 60 ἑκατοστά, τὴν κοφερὴ ψαλίδα, τὸ στοματοδιαστολέα, τὰ σφυριά καὶ τὰ σκαρπέλλα, τὶς χονδρὲς καὶ τὶς ψιλὲς λίμες Ἡ ἀποθήκη ἔμοιαζε μὲ αἴθουσα βασιανιστηριῶν τῆς Ἱερᾶς Εξετάσεως. Εἶχαμε ἕνα μακρὺ, ξύλινο κουτί γιὰ νὰ μεταφέρουμε τὰ ἐργαλεῖα. Τὸ γέμισα καὶ τὸ κουβάλησα σκουκουφλώντας στὸ αὐτοκίνητο.

Τὸ Ντένναμπυ Κλόουζ δὲν ἦταν ἀπλῶς μιὰ μεγάλη φάρμα, ἦταν ἕνα μνημεῖο γιὰ τὴν ὑπομονὴ καὶ τὶς ἱκανότητες τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ ὠραῖο παλιὸ σπίτι, οἱ μακριεὲς σειρὲς ἀπὸ στάβλους καὶ σπιτάκια γιὰ τὸ προσωπικὸ, τὰ πλοῦσια, καταπράσινα σταροχώρια, ποὺ σκέπαζαν τὶς χαμηλότερες πλαγιὲς τοῦ τετράλοφου, ὅλα ἔδειχναν καθαρὰ, πῶς ὁ γέρο-Τζῶν Σκίπτον εἶχε κατορθώσει τὸ ἀκατόρθωτο. Εἶχε ξεκινήσει σὰν ἀγράμματος σκαφτιάς καὶ ἦταν τώρα ἕνας θαυτίπλουτος μεγαλοκτηματίας.

Ὁ γέρος ἄρπαξε μιὰ διχάλα τὴν ἔχωσε μέσα σὲ μιὰ μπάλλα σανὸ καὶ πέταξε διχάλα καὶ σαλὸ στὸν ὦμο του, χωρὶς καμιὰ προσπάθεια. Ὅστερα ξεκίνησε πάλι μὲ τὸ ἴδιο γρήγορο βῆμα. Περνοῦσε τὸ ἕνα βοσκοτόπι μετὰ τὸ ἄλλο, διασχίζοντάς το συχνὰ διαγωνίως. Τὸν ἀκολούθησα σκοντάφτοντας, λαχανιασμένος καὶ προσπαθώντας νὰ παραμερισω τὴ σκέψη πῶς αὐτὸς ἦταν κάποιον πενήντα χρόνια πιὸ μεγάλος ἀπὸ μένα.

Ἔνοιωσα ἀνακούφιση ὅταν φτάσαμε ἐπίτελους σὲ ἐπίπεδο ἔδαφος.

Τὰ μπράτσα μου ἦταν σὰ νὰ εἶχαν μακρύνει μερικὰ ἑκατοστὰ καὶ ὁ ἰδρώτας ἔρρεε ποτάμι στὸ μέτωπό μου. Ὁ γέρος - Τζῶν φαινόταν ξεκούραστος. Σήκωσε τὴ διχάλα ἀπὸ τὸν ὦμο του καὶ πέταξε τὸ σανὸ πάνω στὸ χορτάρι.

Τὰ δύο ἄλογα, ἀκούγοντας τὸ γδούπο, γύρισαν καὶ μᾶς κοίταξαν. Ἦταν χωμένα στὸ νερὸ ὡς τὴν κοιλία κι' ἔστεκαν διπλα - διπλα, κεφάλι μὲ οὐρὰ τρίβοντας τὰ πηγούνια τους ἀπαλὰ τὸ ἓνα στὰ καπούλια τοῦ ἄλλου καὶ ἀδιαφορώντας γιὰ τὴν παρουσία μας. Ἐνας ψηλὸς ἀπότομος βράχος ποῦ πυργωνόταν στὴν πέρα ὄχθη τοῦ ποταμοῦ, σχηματιζέενα θαυμάσιο ἀνεμοφράκτη, ἐνὼ δεξιὰ κι' ἀριστερὰ μας σύδεντρα ἀπὸ πουρνάρια καὶ σημύδες γυάλιζαν στὸ φθινοπωρινὸ ἡλιό.

«Βρίσκονται σὲ ὠραῖο μέρος κύριε Σκιπτον», εἶπα.

«Ἄ, ναι, μπορούν καὶ δροσιζόνται τὸ καλοκαίρι καὶ σαν ἐρθεῖ ὁ χειμῶνας καταφεύγουν στὸν ἀχρώννα». Ὁ Τζῶν ἔδειξε ἓνα χαμηλὸ σπιτάκι μὲ χοντροὺς τοίχους καὶ μόνον μιὰ πόρτα. «Πηγαίνερόνται ὅπως τοὺς ἀρέσει».

Στὸν ἦχο τῆς φωνῆς του, τὰ δύο ἄλογα βγήκαν ἀπὸ τὸ ποτάμι τριποδίζοντας μὲ δυσκολία καὶ καθὼς πλησίασαν, φάνηκε καθαρὰ πόσο γέρικά ἦταν. Ἡ φοράδα ἦταν καφετιά καὶ τὸ ἀρσενικὸ πυροκοκκίνο, ἀλλὰ καὶ τὰ δύο εἶχαν τόσες γκριζὲς κηλίδες σὲ ὅλο τους τὸ σῶμα ὡστε ἔμοιαζαν μὲ σταχτιά. Αὐτὸ φαινόταν περισσότερο στὶς μούρες τους ὅπου εἶ ἀφθονοὲς ἄσπρες τρίχες, τὰ βαθουλωμένα ματὰ καὶ ἡ βαθιὰ κοιλότητα πόνω ἀπὸ τὰ μάτια τους ἔδιναν μιὰ πραγματικὰ σεβάσμια ἐμφάνιση.

Παρ' ὅλα αὐτὰ, τριπόδισαν γύρω ἀπὸ τὸν Τζῶν μὲ φανερὴ προσπάθεια νὰ παιχνηδίσουν, ποδοκροτώντας, τινάζοντας τὰ κεφάλια τους ψηλά, σπρώχνοντας τὸ σκουῖφο του τ'άνω ἀπὸ τὰ μάτια του μὲ τις μουσουδες τους.

«Ἄντε μπρός, φευγάτε ἀπὸ δῶ!», τοὺς φώναξε «Φαγones!» Ἀλλὰ χάιδεψε ἀσυναίσθητα τὸ μέτωπο τῆς φοράδας καὶ τὴ χαιτὴ τοῦ ἀρσενικοῦ.

«Πότε δούλεψαν γιὰ τελευταία φορὰ», ρώτησα.

«Ἦ πάνε κάπου δώδεκα χρόνια, θαρρῶ».

Κοίταξε ἐκπληκτὸς τὸν Τζῶν. «Δώδεκα χρόνια! Καὶ ὅλον αὐτὸ τὸν καιρὸ τὸν πέρασαν ἐδῶ κάτω».

«Ἦ, ναι, τὴν ἄραξαν ἐδῶ σὰν συνταξιούχοι. Ἔχουν δουλέψει πολὺ, στὸ κάτω - κάτω». Γιὰ λίγες στιγμὲς ἔμεινε ἀμλητος μὲ τοὺς ὤμους κάμπουριασμένους, τὰ χέρια χωμένα βαθιὰ στὶς στέπες τοῦ πανωφοριῦ τοῦ. Ὑστερὰ εἶπε ἡσυχᾶ, σὰ νὰ μιλοῦσε στὸν ἑαυτὸ του. «Ἦταν δύο σκλαβοὶ ὅταν ἤμουνα κι ἐγὼ σκλάβος». Γύρισε καὶ μὲ κοίταξε καὶ γιὰ μιὰ ἀποκαλυπτικὴ στιγμὴ, διάβασα μέσα στὰ ἀχνογάλαζα μάτια του κατὶ ἀπὸ τὴν ἀγωνία καὶ τὴν πάλη ποῦ εἶχε μοιρασεῖ μὲ τὰ δύο ζῶα.

«Μὰ δώδεκα χρόνια! Πόσων χρονῶν εἶναι ἐπιτέλους,»

Τὸ στόμα τοῦ Τζῶν συσπάστηκε στὴν ἓνα του γωνία. «Ἐ, καλὰ, ἐσὺ εἶσαι κτηνίατρος. Ἐσὺ νὰ μοῦ πείς».

Προχώρησα μπροστὰ μὲ πεποίθηση στὶς γνώσεις μου. Ἀρπαξα τὸ πόνω χεῖλος τῆς φοράδας καὶ κοίταξα τὰ δόντια τῆς.

«Θεὲ μου μεγαλοδύναμε!», εἶπα κατάπληκτος. «Δὲν ξαναεἶδα ποτέ μου κάτι τέτοιο». Οἱ κοπτήρες ἦταν τεράστιοι σὲ μήκος καὶ προβάλλαν πρὸς τὰ ἔμπρός, ὥσπου συναντοῦσαν οἱ ἐπάνω τοὺς κάτω ὑπὸ γωνία περιπὸ 45 μοιρῶν.

Γέλασα καὶ στράφηκα στὸ γέρο. «Τὰ σημάδια δὲν φαίνονται καθαρά, μόνον ὑποθετικὰ μπορῶ νὰ πῶ. Ἐσεῖς πρέπει νὰ μοῦ πείτῃ μ'ἄλλο».

«Ἐ, λοιπόν, ἡ φοράδα εἶναι γύρω στὰ τριαντα καὶ τὸ ἀρσενικὸ ἓνα - δύο χρόνια μικρότερο. Αὐτὴ ἔχει γεννήσει δεκαπέντε μεγάλα πουλιάρια καὶ δὲν ἀρρώστησε ποτέ τῆς ἐκτὸς ἀπὸ κάτι μικροφασαρίες μὲ τὰ δόντια τῆς. Τῆς τὰ λιμάραμε μιὰ δυὸ φορὲς καὶ εἶναι καιρὸς νὰ τῆς τὰ λι-

μάρούμε και πάλι, θαρρώ. Χάνουν βάρος και τὰ δύο και τούς πέφτουν κομμάτια μισομασημένοι σανός από τὸ στόμα. Τὸ ἀρσενικό ἔχει τὰ χειρότερα δόντια — μασάει πολὺ δύσκολα.

Ἔβαλα τὸ χέρι μου μέσα στὸ στόμα τῆς φοράδας, ἄρπαξα τὴ γλώσσα της και τὴν τράβηξα στὸ ἕνα πλάι. Ψαχούλεψα γρήγορα τούς τραπεζίτες και θεβαιώθηκα γιὰ ὅ,τι ὑποπτευόμουνα. Στὴν ἔξω μεριά, τὰ ἐπάνω δόντια εἶχαν παραμεγαλώσει και ἔμοιαζαν μὲ πριόνια, πὺ ἐρέθιζαν τὰ μάγουλα ἀπὸ μέσα, ἐνῶ τὰ κάτω δόντια ἦταν στὴν ἴδια κατάσταση πρὸς τὴ μέσα μεριά και εἶχαν γδάρει ἐλαφρὰ τὴ γλώσσα.

«Δὲ θ' ἀργήσω νὰ τὴν ἀνακουφίσω, κύριε Σκίπτον», εἶπα. «Μόλις λιμάρω αὐτὲς τὶς φαγωμένες ἄκρες, θὰ τρώει πάλι σὰν πουλαράκι».

Ἦστερα ἀπὸ λίγα λεπτά, ἡ ἐπέμβαση εἶχε τελειώσει. «Νὰ μὴν τὰ παραλιμάρω», εἶπα, «γιατὶ δὲ θὰ μπορεῖ νὰ μασάει καλὰ τὸ ἄχερὸ της».

«Πάει καλά», ἔγρουξε ὁ Τζών. «Ρίξε τώρα μιὰ ματιὰ και στ' ἄλλο. Εἶναι σὲ πολὺ χειρότερη κατάσταση».

Ψαχούλεψα τὰ δόντια τοῦ ἀρσενικοῦ. «Ἐχει πάθει τὰ ἴδια μὲ τὴ φοράδα. Σὲ λίγο θὰ εἶναι ἐν τάξει», εἶπα.

Ἄλλά, καθὼς ἔσπρωχνα τὴ λίμα, εἶχα μιὰ δυσάρεστη ἐντύπωση πὼς κάτι δὲν πῆγαινε και πολὺ καλά. Ἡ λίμα δὲν μπορούσε νὰ προχωρήσει ὡς τὸ βάθος τοῦ στόματος. Κάτι τὴ σταματοῦσε. Σταμάτησα τὸ λιμάρισμα, ξανάβαλα τὰ δάχτυλά μου στὸ στόμα του και προσπάθησα νὰ καταλάβω τί γινόταν. Κάτι παράξενο ἦταν ἐκεῖ, κάτι πὺ δὲν ἔπρεπε νὰ ὑπάρχει καθόλου σ' αὐτὴ τὴ θέση. Ἔμοιαζε μ' ἕνα μεγάλο κομμάτι κόκκαλο, πὺ πρόβαλλε ἀπὸ τὸν οὐρανίσκο.

Καιρὸς ἦταν νὰ κάνω μιὰ καλύτερη ἐξέταση. Ἔβαλα ἀπὸ τὴν τσέπη μου τὸ φακό μου και φώτισα πίσω ἀπὸ τὴ γλώσσα. Ἦταν εὐκόλο τώρα νὰ δῶ τί ἔτρεχε. Ὁ τελευταῖος ἐπάνω τραπεζίτης πατοῦσε πάνω στὸν ἀντίστοιχο κάτω τραπεζίτη και οἱ δυὸ μαζί εἶχαν σχηματίσει μιὰ μεγάλη σκληρὴ σὰν κόκκαλο και μυτερὴ σὰν ξίφος προεξοχὴ πὺ χωνόταν βαθιὰ στοὺς τρυφεροὺς ἰστούς τῶν οὐλῶν.

Αὐτὸ ἔπρεπε νὰ φύγει ἀπὸ κεῖ — τώρα ἀμέσως. Ἀναγκάστηκα νὰ χρησιμοποιήσω τὴν τρομερὴ ψαλίδα — αὐτὸ τὸ τεράστιο πράμα μὲ τὴ μακριὰ λαβὴ και τὴ βίδα πὺ ἔσφιγγε και ἔβγαζε τὰ δόντια. Εὐτυχῶς, τὸ ἄλογο ἦταν ἡμερο και ὑπομονετικό. Στεκόταν ἀκίνητο, μὲ τὰ μάτια σχεδὸν κλειστά, σὰ νὰ εἶχε δεῖ τὰ πάντα σ' αὐτὸ τὸν κόσμο και δὲ νοιάζονταν πιά γιὰ τίποτε. Ὄταν τοῦ ἔγβαλα και τὰ ἀπέναντι δόντια, πὺ ἦταν στὴν ἴδια κατάσταση, ξανάνοιξε τὰ μάτια του και μὲ κοίταξε. Τὸ βλέμμα του δὲν ἔδειχνε καμιὰ μνησικακία.

Καθὼς μάζευα τὰ ἐργαλεῖα μου, ὁ γέρο-Τζών ἔσκυψε και μάζεψε ἀπὸ κάτω τὰ θγαλμένα δόντια και τὰ μελέτησε μὲ ἐνδιαφέρον. «Ἔι, φτωχὸ μου ἀλογάκι, τί τραβοῦσε τόσο καιρό. Νεαρέ μου ἔκανες καλὴ δουλειά. Θαρρῶ, πὼς τώρα θὰ αἰσθάνεται πολὺ καλύτερα».

Στὸ γυρισμὸ ὁ γέρο-Τζών ἀπαλλαγμένος ἀπὸ τὸ βάρος τοῦ σανοῦ δρασκελίζε τὰ χωράφια πολὺ πιὸ γρήγορα και σκαρφάλωσε τὸ λόφο μέσα σὲ λίγα λεπτά, χρησιμοποιώντας τὴ διχάλα γιὰ μπαστούνι. Ἐγὼ σερόνιμνα πίσω του, κρατώντας τὸ βαρὺ κουτὶ και ἀλλάζοντας χέρι κάθε τόσο. Στὰ μισὰ τῆς ἀνηφορίας, τὸ κουτὶ γλίστηρε ἀπὸ τὰ δάχτυλά μου και ἀναγκάστηκα νὰ κοντοσταθῶ λίγο κ' ἔτσι πῆρα κάπως ἀνάσα. Καθὼς ὁ γέρος μουρμούριζε ἀνυπόμονα, κοίταξα πίσω και μπόρεσα νὰ δῶ πάλι τὰ δύο ἄλογα. Εἶχαν ξαναμπεῖ στὸ νερὸ και παιχνιδίζαν μεταξὺ τους, κυνηγώντας τὸ ἕνα τὸ ἄλλο μὲ μικρὰ πηδήματα, ἐνῶ τὰ πόδια τους τίναζαν ψηλὰ τὸ νερὸ ὁ βράχος σχημάτιζε ἕνα σκούρο φόντο στὴν ὥραια εἰκόνα

— τὸ ποτάμι γυάλιζε στὸν ἥλιο, τὰ δέντρα ἄστραφταν χρυσοκίτρινα καὶ τὸ χορτάρι ἦταν καταπράσινο καὶ ἀπαλὸ σὰ χαλί.

Φτάνοντας στὴν αὐλὴ τῆς φάρμας, ὁ Τζὼν κοντοστάθηκε ἀδέξια. Κούνησε μιὰ-δυὸ φορές τὸ κεφάλι του ἀποχαιρετώντας με, εἶπε: «Σ' εὐχαριστῶ, νεαρέ μου», ὕστερα μοῦ γύρισε ἀπότομα τὴν πλάτη καὶ ἀπομακρύνθηκε.

Ἔνας χωριάτης, ποῦ μᾶς εἶχε καλημερίσει, ὅταν κατηφορίζαμε, καθόταν τώρα, εὐθυμὸς ὅπως καὶ προηγουμένως, σὲ μιὰ στοίβα σακκιά, κί' ἔτρωγε τὸ βραδινό του.

«Εἶχες πάει κάτω νὰ δεῖς τοὺς συνταξιούχους; Θὰ σὲ ξεποδάριασε ὁ γέρο - Τζὼν», μοῦ εἶπε.

«Αὐτὸς κατηφορίζει ταχτικά ὡς ἐκεῖ, ἔτσι;».

«Τακτικά; Κάθε μέρα, θρέχει-χιονίζει, θὰ ροβολήσει κατὰ κάτω. Δὲν τὸ ξεχνάει ποτέ. Ἐχει μανία μὲ δαῦτα —τὰ ταίζει καλά— μποκόφυλλα, τοὺς ἔχει ἀχερένια στρώματα νὰ ξαπλώνουν».

«Καὶ ὅλα αὐτὰ τὰ κάνει δώδεκα χρόνια;».

Ἄνθρωπος ξεβούλωσε τὸ παγούρι του καὶ γέμισε ἓνα κύπελλο μὲ βαρὺ τσάι «Ἄ, ναι, καὶ δὲν τὰ βάνει σὲ καμιὰ δουλειὰ ὅλα αὐτὰ τὰ χρόνια. Καὶ νὰ σκεφτεῖς, πὼς θὰ μπορούσε νὰ πιάσει ἀρκετὸ παραδάκι ἂν τὰ πουλούσε γιὰ κρέας. Παραξένο πράμα, ἔτσι;»

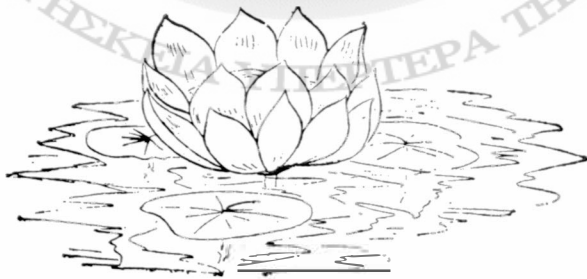
«Ἐχεις δίκιο, εἶναι παράξενο πράμα. Γεῖα - χαρά».

Τόσο παράξενο, ποῦ δὲν ἔπασα νὰ τὸ συλλογίζομαι σ' ὅλο τὸ δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς μου στὸ ἱατρεῖο. Θυμήθηκα τὴ συζήτησή μας μὲ τὸν Ζήγκφριντ, τὸ πρωί. Εἶχαμε κρίνει καὶ οἱ δυο μας, ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ περιμένει κανεὶς ἀπὸ κάποιον, ποῦ ἔχει δικὰ του πολλὰ ζῶα, νὰ αἰσθάνεται στοργὴ γιὰ ὀρισμένα ἀπ' αὐτά. Ὅμως, οἱ σταβλοὶ τοῦ Τζὼν Σκίπτον ἦταν γεμάτοι ἄλογα — εἶχε σίγουρα ἑκατοντάδες.

Τί τὸν ἔκανε, λοιπὸν νὰ κατηφορίζει τόσο δρόμο, κάθε μέρα, μὲ ὅτι καιρὸ κί' ἂν ἔκανε γιὰ νὰ φροντίζει τὰ δυὸ γέρικά ἄλογα; Γιατί τὰ περιποιόταν τόσο πολὺ, γεμίζοντας τὰ τελευταῖα χρόνια τους μὲ γαλήνη καὶ ἡρεμία; Γιατί τοὺς πρόσφερε, στὰ στερνά τους, τὴν καλοπέραση καὶ τὴν ἀνεση, ποῦ εἶχε στερήσει ἀπὸ τὸν ἴδιο του τὸν ἑαυτό;

Τί ἄλλο ἀπὸ ἀγάπη μπορούσε νὰ εἶναι αὐτό;

(Καθημερινή, 7.8.77)

ΕΝΑ ΧΑΡΙΤΩΜΕΝΟ ΑΦΗΓΗΜΑ

ΤΟ ΕΛΕΦΑΝΤΑΚΙ

Του 'Αλέκου ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

Φαίνεται, ότι τὰ ζῶα δὲν εἶναι τόσο ζῶα ὅσο μερικοὶ ἄνθρωποι. Μοῦ ἔχει τύχει πολλὲς φορές ὡς τώρα νὰ διαπιστώσω, πόσο δύσκολα ξεγνώανε τὰ ζῶα ἕνα καλὸ πού τοὺς ἔκανες καὶ πόσο εὐκολα τὸ ξεγνώανε οἱ ἄνθρωποι. Ἐπειδὴ, ὅμως, γιὰ τὴν ἀγνωμοσύνη τῶν ἀνθρώπων θὰ ἔχετε κι' ἐσεῖς, ὅπωςδὴποτε, πολλὰ παραδείγματα, ἐπιτρέψτε μου νὰ σᾶς μιλήσω σήμερα γιὰ τὴν εὐγνωμοσύνη τῶν ζῴων.

Πᾶνε πολλὰ χρόνια πού εἶχε ἔρθει στὴν Ἀθήνα ἕνα τσίρκο. Εἶχε τίγρεις, εἶχε λεοντάρια, εἶχε ἀρκουδες, εἶχε καὶ τέσσερις ἐλέφαντες. Τρεῖς μεγάλους σὰν λεωφορεῖα κι' ἕνα μικρούλη σὰν Φόλκς Βάγκεν. Τὸ νούμερό τους ἀρχίζε πάντα μὲ τὴν παρέλασί τους, ὅπου ὁ ἕνας κρατοῦσε μὲ τὴν προβοσκίδα του τὴν οὐρὰ τοῦ ἄλλου καὶ πίσω - πίσω, τελευταῖος, ἐρχότανε ὁ πιτσιρικᾶς. Ὅλη τὴν ἡμέρα τὸ τσίρκο ἦταν ἀνοιχτὸ καὶ μπορούσε ὁ καθένας, μ' ἕνα μικρὸ εἰσιτήριο, νὰ μπῆ καὶ νὰ χαζέψῃ ἀπὸ κοντὰ τὰ ζῶα. Τοὺς ἐλέφαντες τοὺς εἶχανε δεμένους σ' ἕνα χῶρο καὶ μπροστά τους, ὡς ἐκεῖ πού ἔφτανε ἡ προβοσκίδα τους, ὑπῆρχε ἕνα σχοινάκι, σὰν ὄριο ἀσφαλείας, ἃς ποῦμε, τῶν ἐπισκεπτῶν. Πολλὲς φορές, λοιπόν, οἱ ἐπισκέπτες πετάγανε κάνα μπισκοτά-

κι πίσω ἀπὸ τὸ σχοινί, πού τὸ παραλαμβάνανε πρόθυμα οἱ προβοσκίδες τῶν μεγάλων ἐλεφάντων. Κι' ὁ μικρός, ἔμενε πάντα παραπνευμένος, γιὰτὶ ἡ προβοσκιδούλα του, ὅσο κι' ἂν τὴν τέντωνε, δὲν ἔφτανε ποτὲ ὡς τὶς λιχουδιές, πού πέφτανε μπροστά στὸ σχοινάκι. Παρακολούθησα τὴν ἀγωνία του καὶ τὴν ἀπόγνωσί του — τοῦ τρέχανε τὰ σάλια τοῦ ἔρρημου — κι' ἀποφάσισα νὰ τὸν βοηθήσω γιὰ νὰ πάρῃ κι' αὐτὸς μεζέ. Ἐτσι, πέταξα ὅσο γινότανε πιὸ κοντὰ του, τὰ μπισκοτάκια πού προῦριζα γιὰ τοὺς ἐλέφαντες. Δὲν θαρῶστε. Κάνανε μιὰ ἔτσι οἱ μεγάλες προβοσκίδες καὶ τὰ σαρώνανε ὥσπου νὰ πῆς κρεμμύδι. Ὅστερα ἀπ' αὐτό, τόλμησα. Πέρασα ἀπὸ τὸ σχοινάκι στὴν ἐπικίνδυνη περιοχὴ καὶ τοῦ ἔδωσα τὰ μπισκοτάκια του χέρι μὲ χέρι. Ἡ μᾶλλον, χέρι μὲ προβοσκίδα. Κάθε πρωὶ πού περνοῦσα ἀπὸ τὸ τσίρκο — τὸ σπίτι μου ἦταν κοντὰ — ἔμπαινα μέσα καὶ κέρναγα δυὸ - τρία μπισκοτάκια τὸν μικρό μου φιλαράκο, πού ἀρχισε νὰ μὲ γνωρίζῃ καὶ νὰ μοῦ κάνῃ χαρὲς ὅταν πλησίαζα.

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, ἕνας φίλος μου φαρμακοδιομήχανος, πού λανσάρειε τότε ἕνα νέο παυσίπονο, μὲ εἶχε παρακαλέσει νὰ σκεφθῶ μιὰ πρωτότυπη κινήμα-

τογραφική διαφήμιση. Και σκέφθηκα τὸ μικρὸ ἔλεφαντάκι. Θὰ τοῦ δέναμε μ' ἓνα τραπεζομάντηλο τὸ κεφάλι του, ὅτι τάχα τοῦ πονῶνε οἱ ἀνύπαρκτοι χαυλιόδοντες του, θὰ τοῦ δίναμε ὕστερα ἓνα χάπι τοῦ παυσίπουου σὲ σχετικῆ μεγέθυνσι, καὶ τὸ ἔλεφαντάκι θὰ γινότανε καλά. Βρήκαμε τὸν Ἰταλὸ θηριοδαμαστὴ πού κουμαντάρειζε τοὺς ἔλεφαντες, τοῦ εἶπαμε τὴν ὑπόθεσι, συμφωνήσαμε τὴν ἀμοιβή του καὶ τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωὶ μ' ἓνα μικρὸ κινηματογραφικὸ συνεργεῖο πήγαμε στὸ τσίρκο. Βρὲ τί χαρὲς ἔκανε τὸ ἔλεφαντάκι, ὅταν μοῦ τὸ φέρανε ἔξω, στὸν ἀνοιχτὸ γῶρο! Τοῦ ἔδεσα μὲ τὸ τραπεζομάντηλο τὸ κεφάλι του κι' οὔτε κἀν πού δυσανασχέτησε. Βέβαια, σὲ ὅλη τὴ διάρκεια τῆς δουλειᾶς τὸ τσίρκο λιχουδιὲς κι' αὐτὸ σήκωνε μ' εὐγνωμοσύνη τὴν προδοσκίδα του ψηλά καὶ μὲ χαιρετούσε. "Ἐγινε ἡ δουλειά, τέλος πάντων, γυρίστηκε ἡ διαφημιστικὴ ταινία, φύγαμε καὶ ὑποτίθεται ὅτι ξεχαστήκαμε. "Αὐ, δηλαδή, ἦταν ἄνθρωπος τὸ ἔλεφαντάκι, ὅπως ὁδηποτε θὰ μὲ εἶχε ξεχάσει. "Ἀλλὰ τὸ ἔλεφαντάκι δὲν ἦταν ἄνθρωπος...

Τὸ τσίρκο ἔδινε πιά τίς τελευταῖες του παραστάσεις. Ἐπειδὴ ἐν τῷ μεταξύ εἶχα λείψει ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, σκέφτηκα νὰ πάω νὰ δῶ τὴν παράστασι καὶ στὸ διάλειμμα νὰ δώσω καὶ κἀνα μπισκοτάκι στὸν μικρὸ μου φίλο. Πῆγα, λοιπόν, καὶ πῆρα μὲ

θέσι στὰ θεωρεῖα πού εἶναι κοντὰ στὴν πίστα. Τὸ τσίρκο ἦταν γεμάτο κι' ἡ παράστασι πήγαινε ρολοί. Κάποτε, τέλος πάντων, ἔφτασε καὶ τὸ νοήμερο μὲ τοὺς ἔλεφαντες. Βγαίνουν μεγαλοπρεπεῖς ἀπὸ τὴ μεγάλη πόρτα, κρατώντας ὁ ἓνας τὴν οὐρά τοῦ ἄλλου μὲ τὴν προδοσκίδα του. Τελευταῖο, ὅπως πάντα, ἦταν τὸ ἔλεφαντάκι. Μπορεῖτε, ὁμως, νὰ μοῦ πῆτε, πῶς μέσα σὲ τόσο κόσμο μὲ ἐπεσήμανε ἀμέσως; Στὰ μισὰ τοῦ δρόμου ἄφησε τὴν οὐρά τοῦ προηγούμενου ἔλεφанта κι' ἔτρεξε πρὸς τὸ θεωρεῖο πού καθόμουνα! Βέβαια, ὁ κόσμος πού ἦτανε δίπλα μου, δὲν κατάλαβε τίς καλὲς του προθέσεις καὶ πανικοβλήθηκε. Μερικὲς γυναῖκες στριγγλίσανε, μερικὰ παιδιὰ κιά ὄλανε τὰ κλάματα κι' ὁ Ἰταλὸς θηριοδαμαστῆς, κατάπληκτος ἀπὸ τὸ τὸλμημα τοῦ νεαροῦ παχύδερμου, ἔτρεξε γιὰ νὰ τὸ συνεφέρῃ. Τὸ ἔλεφαντάκι ἔφτασε κοντά μου, σήκωσε τὴν προδοσκιδούλα του σὰν γέρι σὲ φασιστικὸ χαιρετισμὸ κι' ὕστερα, τρομοκρατημένο ἀπὸ τὸ θηριοδαμαστὴ πού τὸ κυνηγοῦσε, ἔτρεξε νὰ πιάσῃ πάλι τὴν οὐρά τοῦ προηγούμενου του, πού τὴν εἶχε παρατήσει γιὰ τὸ γατήρι μου.

Δὲν ξέρω, λοιπόν, γιὰ ποιὸ λόγο τοὺς ψυχρούς, τοὺς ἀδιάφορους καὶ τοὺς ἀσηκίνητους ἀνθρώπους τοὺς λέμε «παχύδερμα»!

(Ἀπὸ τὸ διβλίο,

«Σὲ πρῶτο πρόσωπο»)

ΑΛΕΚΟΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΣ

(Ἐλεῖθ. Κόσμος, 23.1.77)

WALT WHITMAN

Νὰ ζήσω μὲ τὰ ζῶα...

Θαροῶ πὼς θὲ νὰ μπόρεια νὰ γυρίσω καὶ νὰ ζήσω μὲ τὰ ζῶα,
εἶναι τόσο γαλήνια καὶ κλεισμένα στὸν ἑαυτὸ τους,
Στέκω ἔτσιδὰ καὶ τὰ κοιτάω ὄρες ὀλόκληρες.

Δὲ χολοσκάνουνε καὶ δὲ βαρυγομᾶνε γιὰ τὴ μοῖρα τους,
Δὲν ξαγρουπνᾶνε νύχτες στὸ σκοτάδι, χύνοντας δάκρυα γιὰ τὰ
κρίματά τους,

Δὲ μ' ἀηδιάζουνε μὲ συζητήσεις γιὰ καθήκοντα ἀπέναντι τοῦ
Θεοῦ,

Δὲν εἶναι οὔτ' ἓνα τους δυσαρεστημένο, οὔτ' ἓνα τους δὲν εἶναι
βαρεμένο ἀπ' τὴ μανία τῆς ἀπόχτησης,

Κανένα τους δὲ γονατίζει μπροστὰ σὲ ἄλλο, οὔτε κανὼν ὅμοιο του
ποὺ νᾶχε ζήσει ἑκατοντάδες χρόνια πρὶν,

Κανένα τους δὲν εἶναι σεβαστὸ ἢ δυστυχημένο πουθενὰ τῆς γῆς.

Ἔτσι μοῦ δείχνουν τὴ συγγένεια πῶχουνε γιὰ μένα, καὶ τὴ
δέχομαι,

Μοῦ φέρνουνε τεκμήρια ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ μου, δείχνουνε καθαρὰ
πὼς τᾶχουνε στὴν κατοχὴ τους πλέρια.

Εἶμαι περίεργος, πούθε τᾶχουνε ἐκεῖνα τὰ τεκμήρια,
Μὴ μοῦλαχε νὰ διάβηκα ἀπὸ κεῖ, καμμιά βολά, μυριάδες
χρόνια πίσω, κι ἀφρόντιστα τὰ σκόρπισα;

Τραβώντας τὸ λοιπὸν ἐμπρὸς καὶ σήμερα καὶ πάντα,
Τρυγώντας κ' ἐμφανίζοντας ὀλοένα πιὸ πολλὰ, καὶ μὲ γοργάδα,
Κάθε λογῆς κι ἀτέλειωτα, κι ὅμοιος τους πάντα ἀνάμεσὸ τους,
Μὲ δίχως νὰ καταφρονᾶω ἐκεῖνα ὅπου τὶς θύμησες μοῦ φέρνουν
τοῦ ἑαυτοῦ μου,

Διαλέγοντας ἐδῶ ἓνα κάποιον ποὺ ἀγαπᾶω, παίρνω τὴ στράτα
σήμερα μαζύ του καὶ τὸ λογιᾶζω γι' ἀδερφό.

Μετάφρ. Ν. Προεστόπουλου

(ΦΥΛΛΑ ΧΛΟΗΣ, Τὸ τραγούδι τοῦ ἑαυτοῦ μου)

‘Ο νεαρός Μιχαήλ Μουῆκος...

‘Η πιό αντιπροσωπευτική εικόνα γιά τὰ ἀνθρώπινα αἰσθήματα τοῦ νεαροῦ Μιχαήλ Μουῆκου, ἦταν αὐτὴ ποὺ μοῦ ἔδωσε ὁ πατὴρ Γεώργιος Ναθααήλ, εφημέριος στό χωριὸ ποὺ γεννήθηκε ὁ Μακάριος, στὴν Παναγιά τῆς Πάφου:

«Μιά ἐποχὴ, τοῦ εἶχε ἀναθέσει ὁ ἔφορος τοῦ μοναστηριοῦ τοῦ Κύκκου, ὁ σημερινὸς ἡγούμενος Χρυσόστομος, τὴν εὐθύνη γιὰ τὴν ἀποθήκη τῶν τροφίμων. Ὁ Μακάριος, μιά μέρα, ἀγανακτισμένος, ἀνεφερε τὸ δειλινὸ μπροστὰ στους πατέρες, λίγο πρὶν τὸν ἔσπεριό, πῶς οἱ ποντικοὶ εἶχαν ρημαξίει στο κελλάρι τὰ χαλούμια (γνωστὸ κυπριώτικο τυρί), τὶς λούντζες (τὰ ἀλλαντικά) καὶ τοὺς παστουρμαδες. (Τὸ μοναστήρι τοῦ Κύκκου, ποὺ πρωτοκτίστηκε τὸν 11ο αἰώνα, φημιζόταν καὶ φημιζεται ἀκόμα γιὰ τὸν μεγάλο πλοῦτο του).

Ἀποφασίστηκε νὰ αγοραστοῦν ἀπὸ τὴν Λευκωσία τρεῖς μεγάλες ζαγρόγατες (ἔτσι ἀποκαλοῦν οἱ Κύπριοι τὶς ποντικοπαγίδες). Τὴν ἐπομένῃ, ποὺ τὶς ἔφερε ὁ ἔφορος καὶ τὶς ἔσπασε ὁ Μακάριος στο κελλάρι, πιάστηκαν κιόλας εἰκόσι καλοθρεμμένα ζάκια. Ἐμεῖς οἱ δοκιμοὶ, ἐκεῖνο τὸ πρωτὶ, ὅπως πάντα, πήγαμε τὸν καφέ ὁ καθενὰς στὸν γέροντά του. Ὁ Μακάριος ὑπηρετοῦσε τότε τὸν σημερινὸ ἡγούμενο τοῦ Μοναστηριοῦ. Ἀμα τελειώσαμε τὴν πρωινὴ ἐργασία, τρέξαμε στο δάσος ὄλο μαζί, εἴμαστε τότε δεκαδόκιμοι στὴ μονή, γιὰ νὰ ἀποφασίσουμε γιὰ τὸ θήραμα ποὺ εἴχαμε στὴν ἐξουσία μας.

Ὁ Μιχαήλ — ἔτσι ὀνομαζόταν ἀκόμα ὁ Μακάριος, γιὰτὶ δὲν εἶ-

χε χειροτονηθεῖ διάκος — μᾶς ρώτησε: «Ποιά τύχη ἐπιφύλασσε στους αἰχμαλώτους μας;» Ἐνας μας φώναξε: «Νὰ τοὺς περιλούσουμε με πετρέλαιο καὶ νὰ τοὺς κάψουμε». Ὁ δεῦτερος πρόσθεσε: «Νὰ τοὺς ζεματίσουμε με καυτό νερό». Ὁ τρίτος εἶπε, πῶς θάπρεπε νὰ κουνᾶμε πάνω - κάτω τὶς φάκες, μὴ χρις ὅτου ζαλιστοῦν καὶ ψοφήσουν. Ὁ Μακάριος, ὄταν τελείωσαν αὐτὲς οἱ «εἰσηγήσεις», ξαναρώτησε: «Μήπως ὑπάρχει καὶ ἄλλη γνώμη; Καὶ ἄλλο μέσον θανατώσεως;».

Ὅταν κανένας δὲν μίλησε, εἶπε ἡσυχά: «Νὰ τοὺς κάψουμε με πετρέλαιο, εἶναι θηριώδια. Καὶ ὑπάρχει καὶ ὁ κίνδυνος πυρκαγιάς στο δάσος. Καυτό νερό, Σκληρὸ μέτρο. Ἀπορρίπτεται. Νὰ με τὶ θὰ τοὺς τιμωροῦμε. Καὶ λέγοντας αὐτὰ, ἄνοιξε τὶς φάκες καὶ ἐλευθερωσε τοὺς ποντικούς μέσα στο δάσος.

«Φυλακὴ τοὺς εἴχαμε 24 ὥρες. Γιὰ τὰ ζωντανὰ αὐτὰ, εἶναι χρόνος ποὺ ἰσοδυναμεῖ με πολλὰ ἀνθρώπινα χρόνια. Τοὺς χωρίζουμε ἀπο τὶς οἰκογένειες τους. Δὲν φταίνει αὐτὸ, Θὰ εἶναι σὰν χαμένοι μέσα στο δάσος».

«Οἱ διαμαρτυρίες μας δὲν τον συγκίνησαν», κατέληξε ὁ παπα - Γιωργης.

(Τὰ «Νεα», 16.8.'77)

Μαύρη μαγεία ἐπὶ τὸ "Ἅγιο" Ὅρος

Πρὸ καιροῦ συνέβη ἓνα περιστατικὸ χαρακτηριστικὸ σὲ μια σκῆτη τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Ἐνας ἀναχωρητὴς ἔχασε τὸν σύντροφό του καὶ

επεσε σέ τέτοια άπελπισία, ώστε άρρώστησε καί ήρθαν δύο κληρικοί νά τόν παρηγορήσουν. Σκέπασαν τόν σκηνίτη μέ μαύρο πανί, κάρφωσαν πάνω στο ύφασμα καρφίτσες «άπιαστες» καί μουρμούρισαν μιá σειρά από προσευχές καί ξόρκια, γιά νά φέρουν τόν δραπετή πίσω. Φεύγοντας όμως οί δύο έξορκιστές, δέν παρέλειψαν νά πάρουν μαζί τους μερικά πράγματα άμυθήτου άξίας, ρωσικής καί δυζαντινής κατασκευής.

Ν. ΠΑΠΑ ΙΩΑΝΝΟΥ

σοφιστής

(Περ. Έπίκαιρα, 25 - 31.8.'77)

Οί ιδεολογίες είναι φυλακές...

Η ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑ είναι ή αυθεντική πηγή τής εύτυχίας γιά τό σύγχρονο άνθρωπο, Πρωτοπορία θά πεί έλευθερία, πού ξεπερνάει τούς ρεαλισμούς καί τούς καταναγκασμούς. Πολλές φορές έπαναστατήσαμε έναντίον τού ρεαλισμού γιά τόν άπλούστατο λόγο ότι ή πραγματικότητα δέν είναι ρεαλιστική. Έπαναστατήσαμε έναντίον τής ιδεολογίας άκόμη, γιati οί ιδεολογίες είναι καταναγκασμοί, φυλακές, δεσμώτες θέσεων, άρχων καί δογμάτων.

Ευγένιος ΙΟΝΕΣΚΟ

(Περ. Ταχυδρόμος, 25.8.77)

Τί είναι ό Σουφισμός

Ξέρετε τί είναι ό «σουφισμός»; Η λέξι «σουφι» στα άραβικά, σημαίνει «μάλλιμος», ή μάλλον ντυμένος στα μάλλινα. Οί πρώτοι «σουφιστές» ήταν μουσουλμάνοι «μυστικιστές», πού φορούσαν μάλλινα ρούχα. Ήταν «φουγκάρα», δη-

λαδή φουκαράδες, φτωχοί — μόνο ό Θεός είναι πλούσιος, πίστευαν. Αυτόχαρακτηρίζονταν ως «έκείνοι πού έχουν καρδιά». Κατά τό Κοράνι, ή καρδιά, είναι σαν μιá πηγή— ή πηγή τής ζωής

Ένας από τούς πρώτους σουφιστές, ό Γιουνάιντ, έλεγε:

«Σουφισμός σημαίνει, ό Θεός σε κάνει νά πεθαίνεις γιά σένα καί νά ζής γι' Αυτόν.»

Ήταν, κατά κάποιο τρόπο, ένα προοδευτικό ζύπνημα, πρòς τήν κατεύθυνσι τής ρίζας τής ύπάρξεως. Αυτή ή κίνησι, πού θά μπορούσε νά χαρακτηρηισθή σαν έσωτερική παρόρμησι, σαν αναζήτησι ενòς δρόμου τού βάθους, άποβλέπει έπίσης σε μιá ουδετεροποίησι στην έλξι τού έξωτερικού κόσμου.

*

Μέ αυτόν τόν μυστικιστικό χαρακτήρα του, ό «σουφισμός», προϋποθέτει, γιά τούς όπαδούς του, ψυχή μύστη, άγνότητα ύποδειγματική. Έπιθυμώντας μιá «έσωτερική έπιστροφή», ύπακούει μόνο στον πνευματικό Δάσκαλο.

Ό προφήτης Μωάμεθ ήταν, όπως πιστεύει ό «σουφισμός», ό πρώτος Δάσκαλος. Ήταν ό άγγελιαφόρος, πού έδειξε τόν δρόμο. Έλεγε στους ανθρώπους, πòς δέν είναι παρά «έξόριστοι, πάνω στη γή».

«Πεθάνετε, πριν από τόν θάνατο», τούς προέτρεπε.

Ό μεγάλος «σουφιστής» τού 11ου αιώνος, ό Σαζάλ, είχε γράψει, λίγο πριν από τόν θάνατό του, αυτούς τούς στίχους:

«Είμαι ένα πουλί.

Τò σώμα μου ήταν τò κλουβί.

Άλλά πέταξα

καί τò άφησα άδειο...»

Όλες τις παραπάνω πληροφορίες, τις πήρα από ένα βιβλιαράκι, πού έξεδόθη πρόσφατα στο Παρίσι.

Ο ΣΟΦΙΣΤΗΣ

(Τέρπος Πηλείδης)

(Έλεύθ. Κόσμος, 21.5.'77)

Ἡ πρόκληση

Πάν γὰρ τὸ πολὺ,
πολέμιον τῇ φύσει.
Ἱπποκράτης

«Ὅταν ὁ Καπανέας ὄριμνος, πάνω στὰ τεῖχη τῆς πολιορκημένης Θήβας καὶ θρονόφωνησε «Πρήσω πόλι» — θὰ κάψω τὴν πόλη» — «θεοῦ τε θέλοντος καὶ μὴ θέλοντος» — εἶτε τὸ θέλει ὁ Θεός, εἶτε ὄχι — ἄστραψε, ἀμέσως, πάνω του, ὁ θεῖος κεραυνὸς καὶ τὸν σώριασε νεκρό. «Ζεὺς γὰρ μεγάλης γλώσσης κόμπους ὑπερχθαίρει», καθὼς ἐπεξηγεῖ ὁ τραγικός ποιητὴς — γιατί ὁ Δίας μισεῖ τίς μεγαλαυχίες.

Ὁ Καπανέας κεραυνόβληθη, γιατί ἦταν προκλητικός. Κι ἡ πρόκληση εἶναι, ἴσως, ἡ μεγαλύτερη αἰτία συμφορῶν, στὸν κόσμον αὐτὸν τῶν θαυμάτων.

Εἶναι ἓνας τεράστιος γρόθος, πού σπέρνει τὴν ἐλθρα καὶ τὴν ἔριδα καὶ γεννᾷ τὸ φίδι τοῦ φθόνου.

ΠΩΣ ἓνας ζωγράφος, πὼς ἓνας γλύπτης θὰ μπορούσε νὰ ἐξεικονίσῃ τὴν πρόκληση; Σὰν ξίφος κοφτερό, πού ἀλαξονικά ἐπισείεται. Σὰν αἰχμὴ ἀτσάλινη, ἀπειλητική. Σὰν χεῖλη ἀνθρώπινα, πού ἐκστομίζουσι θάναυση, τὴν ὕβρι.

Ἡ πρόκληση εἶναι θεὰ πολέμου, αἰτία καταστροφῆς-συχνότερα ἐκείνου πού τὴν μετέρχεται. Κι' εἶναι κόρη τῆς ὑπερβολῆς.

Μπορεῖ, χαριτολογώντας, ὁ Ὅσκαρ Οὐάιλντ, νὰ ληθ, πὼς τίποτα δὲν πετυχαίνει τόσο, ὅσο ἡ ὑπερβολή. Ἄλλὰ, ἡ ἐπιτυχία

τῆς εἶναι προσωρινή, εἶναι δραχυπρόθεση. Πίσω στὸ μᾶκρος τοῦ χρόνου, περιμένει ἡ νέμεσις. Ἐλλοχεύει ἡ πτώση, μετὰ τὴν ἐντυπωσιακὴ ἀχμὴ. Εἶναι τόσο κοντὰ ἡ Ταρπητὰ πέτρα, στὸ Καπιτώλιο.

ὍΤΑΝ ὁ Ξέρξης ἀποφάσισε νὰ κατακτήσῃ τὴν Ἑλλάδα, κάλεσε τοὺς ἀξιωματούχους νὰ τὸν συμβουλεύσουν. Κανείς δὲν τόλμησε νὰ φέρῃ ἀντίρρηση στὴν ἀπόφασή του. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Ἀρτάβανο τὸν Ἰστάσπου:

—Φιλέει ὁ Θεὸς τὰ ὑπερέχοντα πάντα κολούειν (ὁ Θεὸς θέλει νὰ κόβῃ κάθε τί πού ὑπερέχει), εἶπε στὸν Μεγάλου Βασιλιά. (Ἡροδότου Ζ, 10).

Καὶ τὸν ἀπέτρεψε ἀπὸ τὴν γιγάντια ἐκστρατεία, ἡ ὁποία θὰ τὸν ἐξέθετε σὲ κινδύνους, γιατί θὰ ἦταν μιὰ πρόκληση σὲ ἀνθρώπους καὶ Θεούς.

Τὰ ἴδια, μὲ διαφορετικὰ λόγια, εἶπε κι' ὁ Σόλων, ὅταν ἐπισκέφθηκε τὸν ζάπλουτο βασιλιά τῆς Λυδίας Κροῖσο (Ἡροδότου Α, 32).

—Ἐγὼ ξέρω, πὼς οἱ θεοὶ εἶναι φθονεροί...

Καὶ συνέχισε:

Κανείς δὲν πρέπει νὰ χαρκτηρίσῃ τὸν ἄλλο εὐτυχεῖ, ἀν δὲν δῆ τὸ τέλος του. Γιατί, ὁ Θεὸς ἔδωσε, σε πολλούς, ἀρχικά, εὐτυχία, γιὰ νὰ τοὺς καταστρέψῃ ἔπειτα.

Εἶναι πρόκληση, λοιπὸν κι' ὁ πλοῦτος; Εἶναι πρόκληση ἡ εὐτυχία; Εἶναι πρόκληση κι' ἡ ἐπιτυχία;

Ναί! Ὅταν προβάλλωνται, κατὰ τρόπον πού προξενεῖ τὴν

ἀντίδραση. Τὸ θεῖον, ἡ φύσις, εἶναι φθονερό. Κι' ἄς λέη ὁ Ἄριστοτέλης, στὰ «Μετὰ τὰ Φυσικά» (983α), πὼς αὐτὸ μπορεῖ νὰ εἶναι μόνο κουδέντα τῶν ποιητῶν...

ΔΕΝ εἶναι πάντως τυχαῖο, πὼς ὀλόκληρη ἡ ἀρχαία τραγική ποίηση διαρρέεται ἀπὸ τὸν φόβο τῆς ὕβρεως, ἀπὸ τὸν τρόμο τῆς ὑπερβολῆς. Ἡ πείρα ἔχει ἀποδείξει πὼς τίποτα δὲν μένει ἀνανταπόδοτο, ὅταν «κτυπᾶ» στὸ μάτι. Ἄς μὴ ξεχνοῦμε πὼς καὶ ἡ εὐρύτατα διαδεδομένη στὸν λαὸ ἀντίληψη περὶ τῆς βασκανείας, βασίζεται στὴν ἰδέα πὼς ὅ,τι προκαλεῖ φέρνει καὶ τὸ κακό.

Ὁ Ἀγαμέμνων παρακαλεῖ τὴν Κλυταμνήστρα, τὴν γυναῖκα του (Ἰσχύλου Ἀγαμέμνων 921) νὰ μὴ στρώσῃ τὸν δρόμο, πού θὰ περάσῃ, μὲ χαλιά.

—Θὰ κάνῃς νὰ φθονήσουν τὸ διαῖμα μου, λέει.

Καὶ προσθέτει:

—Θνητὸς ἐγὼ νὰ περπατήσω σὲ ὄμορφα στολίδια πλουμιστά, μεγάλο φόβο τῶχω...

Μήπως ἡ ζωὴ γύρω μας δὲν εἶναι μὴ ἀέναη, ἀδυσώπητη ἐπιβεβαίωση τῶν λόγων αὐτῶν; Δὲν βλέπουμε, κάθε μέρα, γύρω μας, τὴν δυστυχία νὰ πλήττῃ, ὡς κεραυνός, τοὺς ἰσχυρούς; Καὶ νὰ ταπεινώνῃ, καθὼς θεοβαίωνα ὁ θεὸς λόγος, ἐκείνους πού «ὑψώνουν ἑαυτούς»;

«ΤΙΚΤΕΙ τοι κόρος ὕβριν, ὅταν κακῶ ἄλλος ἔπηται ἀνθρώπων καὶ ὅτω μὴ νόος ἄρτιος ἦ».

Ἡ φράση αὐτὴ τοῦ Θεόγγιδος εἶναι χαρακτηριστικὴ τῆς ἀντιλήψεως τῶν ἀρχαίων, γιὰ τὴν

ὑπερβολή. Σημαίνει, πὼς ἡ ὑπερμετρη ἱκανοποίηση, ὅταν ὑπάρχει σὲ ἀνθρώπο πού δὲν ἔχει πολὺ μυαλό, φέρνει τὴν ὕβρι.

Ἄλλὰ δὲν εἶναι μόνο αὐτό. Ἡ ὑπερβολὴ κι' ὅταν γι' αὐτὴν δὲν ἔχει εὐθύνη ὁ ἀνθρώπος, εἶναι ἐπικίνδυνη. Εἶναι ὡς τὸ δέντρο τὸ ψηλό, πού κινδυνεύει περισσότερο ἀπὸ τὸν κεραυνό. Εἶναι ὡς τὸ καράβι τὸ ταξιδιάρικο, πού ἀπειλεῖται ἀπὸ τὰ κύματα τοῦ ἀνοιχτοῦ πελάγους, ὅσο πιὸ πᾶνω βρίσκεται κανεὶς, τόσο πιὸ ἐκτεθειμένος εἶναι στὶς ἀντιξοότητες, πού καμμιὰ φορὰ εἶναι μοιραίες.

Ὁ Μένανδρος θεοβαίωνα, πὼς «ἀρχὴ μεγίστη τῶν ἐν ἀνθρώποις κακῶν τὸ λίαν ἀγαθόν» — πὼς ἡ κύρια ἀρχὴ τῶν κακῶν εἶναι ἡ ὑπερβολικὴ εὐτυχία.

Κι' ὁ Σίλλερ στὸ «δακτυλίδι τοῦ Πολυκράτους» τονίζει τοὺς στίχους:

—Μὲ φοβίζει ὁ φθόνος τῶν θεῶν.

Δὲν εἶναι, ὅμως, φυσικά, ὁ φθόνος τῶν Θεῶν. Θὰ εἶναι ἀφελεὲς νὰ προσωποποιοῦμε, τόσο ἀπλοϊκά, τὴν ἀναπόδραστη μοῖρα τῶν ἀνθρωπίνων. Τὸ κακό, ὅταν χτυπᾶ τὴν πόρτα τῶν ταπεινῶν, δὲν κάνει καμμιὰ ἐντύπωση. Μᾶς φαίνεται φοβερό, λόγω ἀντιθέσεως, ὅταν εἰσβάλλῃ στῶν εὐτυχῶν καὶ στῶν πλουσίων τοὺς οἴκους. Καὶ ἐξηγοῦμε τὴν πτώση τους, μὲ τὸ μῖσος τοῦ θεοῦ γιὰ κάθε τι πού ὑπερέχει.

Ὅπως δὴποτε, ὅμως, ἡ ρῆσις τοῦ Ἰσοκράτη πὼς «κοινὴ ἡ τύχη καὶ τὸ μέλλον ἀόρατον», δὲν χάνει ποτὲ τίποτα ἀπὸ τὴν σοφὴν

ἀξία της. Είναι ἀξέδαιτο πραγμα-
τικά τὸ μέλλον, γιὰ ὅλους. Καί
γι' αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ ἐφησυ-
χάζωμε. Δὲν πρέπει νὰ ἐπαϊρώ-
μεθα, γιὰ τὴν παροῦσα ἐπιτυχία.
Δὲν πρέπει νὰ γινόμαστε ἀλαζό-
νες, γιὰ τὸ σήμερα, ὅταν κανεὶς
δὲν μπορῇ νὰ εἶναι σίγουρος γιὰ
τὸ αὔριο.

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ δὲν κατάφερε
νὰ νικήσῃ, οὐσιαστικά, τίποτα.
Δὲν κατώρθωσε νὰ γνωρίσῃ τὸν
ἑαυτὸ του. Δὲν μπόρεσε νὰ χαλι-
ναγωγῆσῃ τὰ πάθη του. Δὲν
μπόρεσε νὰ δαμάσῃ τὴν τεχνική.
Δὲν μπόρεσε νὰ κἀνῃ δοῦλο του
τὸ μέλλον. Δὲν ἔφθασε — κυρίως
— νὰ ἀντιπαλέψῃ τὸν θάνατο.

Οἱ ὠραιότεροι ἴσως καὶ φιλο-
σοφικώτεροι στίχοι τοῦ κόσμου
περιλαμβάνονται στὴν Ἀντιγό-
νη τοῦ Σοφοκλέους.

«Πολλὰ τὰ δεινὰ κι' οὐδὲν ἀν-
θρώπου δεινότερον πέλει... καὶ φθέ-
γμα καὶ ἀνεμόεν φρόνημα καὶ ἀ-
στυνόμους ἀγορὰς ἐδιδαξαστο καὶ
δυσαύλων πάγων ὑπαιθρία καὶ δύσ-

ομβρα φεύγειν μέλη παντοπόρος ἀ-
πορος ἐπ' οὐδὲν ἔρχεται τὸ μέλ-
λον. Ἀἶδα μόνον φεύξιν οὐκ ἐπά-
ξεται».

(«Τοῦ κόσμου ἀπὸ τὰ θάματα
δὲν εἶναι τίποτ' ἄλλο, ποῦ νάναι,
σαν τον ἄνθρωπο, περήφανο, μεγά-
λο... αὐτὸς καὶ γλώσσαν ἔμαθε καὶ
σπίτι νὰ σκεπαζῇ καὶ νόμος ἐστε-
ρέωσε καὶ φρόνημα σπουδάξει. Μὲ
χίλιους τρόπους ἔρχεται καὶ χίλιους
τρόπους ξέρει καὶ μόνον δὲν θα φε-
ρῇ θανάτου ἀποφυγῆ»).

*

Αὐτὴ ἡ ἀποφυγὴ τοῦ θανάτου
του θὰ ἦταν, τελικὰ καὶ ἡ μό-
νη ἀπόδειξή πως ὁ ἄνθρωπος κα-
τέβαλε τὴν φύσιν, τὸ θεῖον. «Ο-
σο εἶναι ἔρμαιο τῆς μοίρας του
— ποῦ δὲν τὴν ξέρει — κι' ὅσο
εἶναι ἀναπόφευκτα θνητὸς — θὰ
εἶναι ἀδύνατος. Κι' ἴσως εἶναι
σοφὸ ν' ἀποφεύγῃ τὶς προκλήσεις,
τὶς ὑπερβολές.

«Μηδὲν ἄγαν».

ΧΡΗΣΤΟΣ ΦΙΛΙΠΠΙΑΗΣ

(Ἀκρόπολις, 31.7.77)

ΚΩΣΤΗ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ο ΙΗΣΟΥΣ

Ποῖος ὑπῆρξεν ὁ Ἰησοῦς; ● Αἱ διάφοροι περὶ αὐτοῦ
ἀπόψεις ἐκτιθέμεναι ἀμερολήπτως. ● Ὁ Ἰησοῦς κατὰ
τὸν Ρενάν. ● Ὁ Ἰησοῦς κατὰ τὸν Συρέ. ● Ἡ διδασκα-
λία τοῦ Ἰησοῦ ἀπὸ τὴν Καινὴ Διαθήκη.

ΤΙΜΑΤΑΙ ΜΟΝΟΝ Δρχ. 80

Μήνυμα του Προέδρου Κάρτερ εξωγήϊνους πολιτισμούς

Ο Αμερικανός Πρόεδρος Τζίμυ Κάρτερ απηύθυνε μήνυμα προς τους εξωγήϊνους πληθυσμούς, οι οποίοι «μπορεί» να υπάρχουν στο διάστημα, μέσω των αμερικανικών διαστημοπλοίων «Βόγιατζερ 1» και «Βόγιατζερ 2», που εξετοξεύθησαν στις 20 Αυγούστου και 1 Σεπτεμβρίου με προορισμό τον Δία, τον Κρόνο και τον Ουρανό, σε απόσταση σχεδόν τριών δισεκατομμυρίων χιλιομέτρων από την Γη μας!

Το μήνυμα ηχογραφήθηκε με ηλεκτρονικούς παλμούς, οι οποίοι μπορούν να μετατραπούν σε τυπωμένες λέξεις και τοποθετήθηκε στα διαστημόπλοια, τα οποία, αφού πραγματοποιήσουν επιστημονικές έρευνες κοντά στο Δία, τον Κρόνο και τον Ουρανό, αναμένεται ότι θα περιπλανώνται άσκοπα στο διάστημα μέχρι 1.000.000.000 χρόνια.

Το προεδρικό μήνυμα αναφέρει τα εξής:

«Αυτό είναι ένα δώρο από ένα μικρό μακρινό κόσμo, ένα σύμβολο των ήχων μας, της επιστήμης μας, της εικόνας μας, της

μουσικής μας, των σκέψεών μας και των αισθημάτων μας. Προσπαθούμε να επιζήσουμε στην εποχή μας, ώστε να μπορέσουμε να ζήσουμε και κατά τη διάρκεια της δικής σας εποχής. Έλπίζουμε ότι κάποια μέρα, έχοντας λύσει τα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε, θα ένταχθούμε σε μια κοινότητα γαλαξιακών πολιτισμών. Αυτό το μήνυμα αντιπροσωπεύει την ελπίδα μας και την αποφασιστικότητά μας, καθώς και την καλή μας θέληση μέσα σ' ένα απέραντο σύμπαν, που προκαλεί δέος».

Σε επεξηγηματική ανακοίνωση ο πρόεδρος αναφέρει ότι ο Γαλαξίας ίσως να έχει κατοικημένους πληνῆτες και πολιτισμούς που ασχολούνται με το διάστημα και ότι στέλνει το μήνυμά του με την ελπίδα ότι κάποιος τέτοιος πολιτισμός θα μπορούσε να πιάσει και να καταλάβει το μαγνητοφωνημένο μήνυμα.

Τα διαστημόπλοια μεταφέρουν επίσης διάφορα αντικείμενα και πληροφορίες σχετικά με τον γήϊνο πολιτισμό.

Μεταξύ των αντικειμένων υπάρχουν δίσκοι με μουσική του Μπετόβεν, τζαζ και κινεζική μουσική με το κελάδημα των πουλιών και με μηνύματα σε γλώσσες 60 χωρών.

Η αποστολή «Βόγιατζερ» (Γαξιδιώτης) είναι μέρος ενός προγράμματος υπό τον τίτλο «Ο μεγάλος γύρος των εξωτερικών πλανητών». Είχε διαπιστωθεί πριν από πολλά ήδη χρόνια ότι στα τέλη της δεκαετίας του 1970, οι εξωτερικοί πλανήτες, ο Δίας δηλαδή, ο Κρόνος, ο Ουρανός, ο Ποσειδώνας κι ο Πλούτωνας, θα βρίσκονταν σε θέσεις που θα μπορούσε ένα διαστημόπλοιο να τους πλησιάσει και τους πέντε. Μελετήθηκε ένα σχέδιο σύμφωνα με το οποίο θα εκτοξεύοντο τέσσερα τουλάχιστον διαστημόπλοια που θα έπεσκέπτοντο όλους αυτούς τους πλανήτες, καθώς και τους δορυφόρους των.

Όπως ανακοίνωσαν εκπρόσωποι της NASA τα μη επηγήδρωμένα διαστημόπλοια θα περάσουν κοντά από τον πλανήτη Δία, τον Κρόνο και τον μακρινό Ουρανό.

Οι φωτογραφίες και οι μετρήσεις που θα στείλουν πίσω στη Γη τα δύο διαστημόπλοια θα βοηθήσουν τους επιστήμονες —λένε οι ειδικοί— να κατανοήσουν καλύτερα τα μυστήρια του Σύμπαντος και ειδικότερα του ηλιακού μας συστήματος.

Τα διαστημόπλοια θα φωτογραφίσουν τον πλανήτη Ουρανό, ένα τεράστιο παγωμένο ουράνιο σώμα που βρίσκεται σε απόσταση 1,7 δεσκατομμυρίων μιλίων από τον Ήλιο.

Αν δέν υπάρχουν προβλήματα

τα ο «Γαξιδιώτης 1» θα περάσει κοντά από τον Δία το Μάρτιο του '78 και θα συναντηθεί με τον Κρόνο στο τέλος του καλοκαιριού του 1980.

Τον Ιανουάριο του 1986 θα πλησιάσει στον Ουρανό, σε απόσταση 2,7 δισ. χιλιομέτρων από την Γη.

Ο «Γαξιδιώτης 2» θ' ακολουθήσει το αδελφό σκάφος αλλά με μία διαφορά τεσσάρων μηνών λόγω της διαφορετικής τροχιάς που θα διαγράψει.

Αφού διασχίσουν την τροχιά του Ουρανού, τα δύο διαστημόπλοια θα εξαναγκασθούν ν' απομακρύνονται απ' τη Γη με μία ταχύτητα 15 χιλιομέτρων το δευτερόλεπτο. Προβλέπεται ότι θα εκπέμπουν τότε στο Διάστημα (έσον καιρό θα διαθέτουν την απαραίτητη ενέργεια και ηλεκτρονικός εξοπλισμός τους θα λειτουργεί καλά) ένα «μήνυμα» προς τον Γενικό Γραμματέα του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών.

Είναι δύσκολο να προβλεφθεί ποιά συμπεράσματα θα εξαχθούν απ' τις καταμετρήσεις που θα κάνουν οι δύο «Βόγιατζερ».

Τό ότι υπάρχουν στον Γαλαξία μας κι άλλα ηλιακά συστήματα, κι άλλοι κατοικήσιμοι πλανήτες, αποτελεί σχεδόν δεδομένη, εφ' όσον φυσικά είναι σωστές οι απόψεις μας γύρω απ' τον σχηματισμό του δικού μας ηλιακού συστήματος. Το ότι υπάρχουν «έξυπνοι πολιτισμοί» είναι κι αυτό πιθανό. Και το ότι έναν απ' όλους αυτούς τους πολιτισμούς θα επιστημάνει ένας απ' τους «Βόγιατζερ» δεν αποκλείε-

ται τελείως. Θά χρειασθούν ὀμῶς ἑκατομμύρια χρόνια γιὰ νὰ συμβεῖ κάτι τέτοιο, κι' ἄλλα τόσα γιὰ νὰ τὸ πληροφορηθοῦν οἱ ἀπόγονοί μας.

Ἀσφαλῶς, τὰ σχέδια αὐτὸ εἶναι μακρόπνοα. Τὸ νὰ τὰ ἐπιχειρεῖ ὁ ἄνθρωπος, ἤδη φέρνει ἕνα σημαντικὸ ἀποτέλεσμα: Παύει νὰ σκέπτεται —ὅπως συνέβαινε πρὶν ἀπὸ μία γενεά— ὅτι τὸ κατοικημένο σύμπαν εἶναι ἡ Γῆ μας, ἡ ὁποία δὲν εἶναι παρὰ μόνον μία ἀπόμερη γειτονιά του. Καὶ ἡ ἱστορία τῆς φιλοσοφίας μᾶς διδάσκει ὅτι κάθε φορὰ πού οἱ ἄνθρωποι μαθαίνουν νὰ σκέπτονται εὐρύτερα, τότε συμβαίνει κάτι τὸ πραγματικὰ σημαντικό γιὰ τὸν κόσμον.

Γέννησις ἐνὸς νέου(;) ἡλίου

Τὰς ἀρχὰς Ἰουνίου ἀνεκοινώθη ὅτι Ἀμερικανοὶ ἀστρονόμοι ἐπεσήμαναν τὴν γέννηση ἐνὸς νέου ἡλιακοῦ συστήματος στὸ ἀχανές καὶ ἐλάχιστον ἀκόμα γνωστὸ Σύμπαν. Αὐτὸ τὸ ἡλιακὸ σύστημα ἔχει τὰ ἴδια χαρακτηριστικὰ μὲ τὸ δικό μας, πού σημαίνει ὅτι ὅταν ὀλοκληρωθοῦν οἱ διαδικασίες δὲν ἀποκλείεται νὰ δημιουργηθεῖ σὲ ἕνα πλανῆτη, ἀνάλογο μὲ τὴν Γῆ, ζῶν ἴδια μὲ τὴν δική μας. Ἡ γέννηση καὶ ὁ θάνατος εἶναι ἕνα φαινόμενο συνηθισμένο στὸ Σύμπαν. Ἡλιος καὶ πλανῆτες γεννιῶνται, ἡλιος καὶ πλανῆτες πεθαίνουν. Ὁ θάνατος τους εἶναι ἐντυπωσιακός. Μία τρομακτικὴ ἐκρηξὴ καὶ ὕστερα ἑκατομμύρια κομμάτια πού ταξιδεύουν στὸ Διάστημα μὲ ἀσύλλη-

πη ταχύτητα.

Ὅπως ἔγραψε ὁ ὁμότιμος καθηγητὴς τῆς Φυσικῆς τοῦ Ε.Μ. Πολυτεχνείου κ. Παῦλος Σαντορίνης, πρόκειται περὶ φαινομένου χαρακτηριστικοῦ τῆς ἐξελιξέως τοῦ σύμπαντος.

Σύμφωνα μὲ τὴν «τελευταία λέξη» τῶν ἐπιστημονικῶν γνώσεων (ἐν μέρει, ὑποθέσεων), τὸ Σύμπαν δὲν προήλθε ἐκ τῆς Πρωταρχικῆς Ἐκρήξεως τοῦ συνόλου τῆς Ὑλης τοῦ Σύμπαντος, ὅπως διδάσκει ἀκόμη ἡ καθιερωμένη Ἐπιστήμη, ἀλλὰ ἐκ τῆς ἐμφανίσεως ἐνὸς Πρωταρχικοῦ, ἀπειροστῶν διαστάσεων, Σωματιδίου, τὸ ὁποῖον, διὰ Διαδοχικῶν Μικρῶν Πυρηνικῶν Ἐκρήξεων (SMALL BANGS, ἀντὶ τοῦ γνωστοῦ BIG BANG τῆς καθιερωμένης Ἐπιστήμης), ἐδημιούργησε ἀκριβῶς τὴν εἰκόνα τοῦ Σύμπαντος, ὅπως τὸ γνωρίζομεν σήμερον, δηλαδὴ τοὺς ἀμέτρητους Γαλαξίες καὶ τὶς ἀπέραντες ἀποστάσεις μεταξὺ των.

Ὑπὸ τὰς συνθήκας αὐτὰς ἡ Νέα Θεωρία τῶν «Πολλαπλῶν Διαδοχικῶν Μικρῶν Ἐκρήξεων τοῦ Σύμπαντος», ἐξηγεῖ φυσικώτατα τὴν συνεχῆ ἀνάπτυξη τῶν Γαλαξιών, ὡς ἐπακόλουθον Μικρῶν Πυρηνικῶν Ἐκρήξεων.

Καὶ ὁ Ζεὺς γεννώμενον ἄβτρον

Σοβιετικοὶ ἀστρονόμοι ὑποστηρίζουν ὅτι ὁ Ζεὺς δὲν εἶναι πλανῆτης, ἀλλὰ γεννώμενον ἄβτρον καὶ προέβλεψαν ὅτι θά ἀρχίσει νὰ λάμπη μὲ τὸ δικό του φῶς στὸ μακρυνὸ μέλλον γιὰ νὰ κατα-

στεί ο δεύτερος ήλιος για τη Γη, όπως μετέδωσε το σοβιετικό πρακτορείο ειδήσεων «Τάς».

Ομάδες έρευνας από τη Μόσχα, το Λένινγκραντ και άλλα κέντρα, ανέφεραν, κατά τη διάρκεια συνεδρίου στο Λένινγκραντ, ότι ο Ζεύς, ο μεγαλύτερος από τους έννιά πλανήτες του ήλιακού συστήματος, εκπέμπει φως και θερμότητα λόγω των πυρηνικών αντιδράσεων, που σημειώνονται στο έσωτερικό του, όπως συμβαίνει και με τον ήλιο. Οι επιστήμονες υπελόγησαν ότι η μάζα και η λαμπρότητα του Διός θα φθάσουν τη μάζα και τη λαμπρότητα του ήλιου σε τρία δεκαετομύρια χρόνια.

Έχει δακτυλούς και ο Ουρανός

Ο πλανήτης Ουρανός έχει δακτυλούς, όπως και ο Κρόνος, έδήλωσε ο καθηγητής Τζαίμς Έλλιστ του Πανεπιστημίου Καρνέλ. Η ανακάλυψη οφείλεται στους αστρονόμους του αστεροσκοπίου Μάουνταιν Βλου και θεωρείται η σημαντικότερη στα τελευταία πενήντα χρόνια.

Ο Έλλιστ έδωσε στους πέντε δακτυλούς του πλανήτη τα πέντε πρώτα γράμματα του Έλληνικού Αλφαβήτου.

Ο δόκτωρ Έλλιστ και οι συνεργάτες του έδήλωσαν ότι ανέκαλύψαν τους δακτυλούς κατά τύχη, ενώ παρατηρούσαν άστρα πέρα απ' τον Ουρανό από ένα αεροπλάνο - παρατηρητήριο, που πετούσε εις ύψος 41.000 ποδών (13.000 μ. περίπου).

Μέχρι τώρα οι δακτύλιοι δεν είχαν γίνει ορατοί διότι το φως του ήλιου, που ανακλάται από την επιφάνεια του πλανήτη, είναι πολύ δυνατό. Από το ήπιαμενο αστεροσκοπείο, όμως, η παρατήρησή τους ήταν πολύ πιο εύκολη.

Στο δρόμο προς τον Οικουμενισμό

Ο οικουμενικός πατριάρχης Δημήτριος και ο δρ Κόγκαν, αρχιεπίσκοπος του Καντέρμπουρι, σε κοινή δήλωση, που δημοσιεύθηκε στην Κωνσταντινούπολη, διακηρύσσουν τη ζωηρή επιθυμία τους για την άρση των εμποδίων, που υπάρχουν στο διάλογο μεταξύ των δύο εκκλησιών.

Στην κοινή δήλωση προστίθεται, ότι ο οικουμενικός πατριάρχης επισήμως έτόνισε ότι η ορθόδοξη εκκλησία δεν δέχεται την χειροτονία γυναικών ως ιερέων και ότι ο αρχιεπίσκοπος του Καντέρμπουρι δεν επιμένει στην παράκλησή του να συμφωνήσει η ορθόδοξη εκκλησία επί του θέματος αυτού, αλλά ελπίζει ότι η ορθόδοξη εκκλησία θα επιδείξει κατανόηση.

Οι άρχηγοί των δύο εκκλησιών, συνεχίζει η ανακοίνωση, φρονούν ότι η συνέχιση του θεολογικού διαλόγου στους κόλπους των άρμοδιων επισκόπων αποτελει κατάλληλο μέσο για την επίλυση των προβλημάτων, που χωρίζουν τις δύο εκκλησίες.

Ο οικουμενικός πατριάρχης και ο αρχιεπίσκοπος του Καντέρμπουρι εκφράζουν την επιθυμία

ὅπως οἱ δύο ἐκκλησίες τους ἐργασθοῦν πρὸς τὸν σκοπὸ ὅπως ἐπικρατήσουν ἡ εἰρήνη καὶ ἡ ἀγάπη στὸν κόσμον καὶ ὅπως ἐξαλειφθοῦν οἱ φυλετικές καὶ θρησκευτικές διακρίσεις.

Δύσκολος δρόμος

Σχετικὰ μὲ τὴν κίνηση γιὰ τὴν ἔνωση τῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ —γιὰ τὴν ὁποίαν σημειώνονται βήματα μικρὰ καὶ ἐπιφυλακτικά, ἀλλὰ ἄς μὴ ξεχνῶμε ὅτι ἔχουν προηγηθῆ δεκάαιῶνες χωρισμοῦ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως— ὁ θεολόγος δημοσιογράφος κ. Σπύρος Ἀλεξίου ἀναφέρεται σ' ἓνα περιστατικὸ τοῦ 1910 ποῦ ἔγινε στὸ Ἐδιμβούργο καὶ στάθηκε ἀφορμὴ γὰ ἀρχίση ἢ καλλιέργεια τῆς ιδέας τοῦ οἰκουμενισμοῦ.

Συνήρχετο ἐκεῖ ἓνα συνέδριο ἱεραποστόλων. Ἐνας ἀπὸ τὴν Ἄπω Ἀνατολὴ χριστιανὸς σι-κώθηκε καὶ εἶπε: «Μᾶς διδάξατε τὸν χριστιανισμό. Μᾶς στείλατε ἱεραποστόλους, σὰς εὐχαριστοῦμε. Ἀλλὰ μᾶς φέρατε καὶ τὶς διαιρέσεις σας. Ἄλλοι κηρύσσουν τὸν Μεθοδισμό, ἄλλοι τὸν Λουθηρανισμό καὶ ἄλλοι ἄλλα. Ἐμεῖς δὲν τὰ θέλουμε αὐτά. Θέλουμε νὰ μᾶς διδάξετε τὸ Εὐαγγέλιο καὶ ὁ Χριστὸς νὰ μᾶς φωτίσει νὰ προσαρμόσουμε τὴν Ἐκκλησία του στὶς ἀνάγκες καὶ τὰ ἔθιμα τῶν λαῶν μας, ὥστε αὐτὴ νὰ εἶναι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ στὴν Ἰαπωνία, στὴν Κίνα, στὴν Ἰνδία, ἐλευθερῆ ἀπὸ τὶς προσωπικὲς σας διαιρέσεις».

Αὐτὰ τὰ λόγια συνετάραξαν τοὺς συνέδρους καὶ γένησαν τὸν

Οἰκουμενισμό. Ἀμέσως ἰδρύθηκε, τὸ ἔτος 1910, ἡ ἐπιτροπὴ «Ζωὴ καὶ Δράση». Μετὰ ὁ Σουηδὸς ἀρχιεπίσκοπος Σοντερμπλόμ, ἔθεσε σωστὰ τὶς βάσεις τῆς συνεργασίας καὶ τὸ 1925 στὴ διάσκεψη τῆς Στοκχόλμης ἐπέτυχε, οἱ 1.600 ἀντιπρόσωποι νὰ ἀπευθύνουν κοινὴ προσευχὴ. Μετὰ ἀκολούθησε ἡ διάσκεψη τῆς Λωζάνης τοῦ 1927, ὅπου ἰδρύθηκε ἡ ὀργάνωση «Πίστη καὶ Τάξη» καὶ μετὰ τὸν πόλεμο, ἡ πρώτη γενικὴ συνέλευση τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν στὸ Ἄμστερνταμ, τὸ 1948, ποῦ ἔβαλε τὴ σφραγίδα τῆς ὀριστικῆς συνεργασίας.

Τώρα, ὁ Οἰκουμενισμὸς ἐπιδιώκεται ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Βατικανοῦ καὶ τοῦ Φαναρίου. Ἀλλὰ ἡ πορεία γίνεται μέσ' ἀπὸ ἀγκάθια φοβερά. Ἀφοῦ ὑπάρχουν ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι, αὐτοὺς ποῦ ἐνδιαφέρονται γιὰ τὴν πραγματοποίηση τῆς ἐντολῆς τοῦ Χριστοῦ «ἵνα οἱ πάντες ἐν ὄντι» (Ἰω. 17, 21), τοὺς χαρακτηρίζουν ὄχι ἀπλῶς αἰρετικούς, ἀλλὰ «παναιρετικούς».

Ἀναβολὴ κοινῆς ἑορτασμοῦ τοῦ Πάσχα

Ἐνα ἀκόμη τεκμήριο τῶν δυσκολιῶν —ὄχι, ἀπλῶς γιὰ τὴν ἔνωση τῶν Ἐκκλησιῶν, ἀλλὰ, ἐν τῷ μεταξύ, γιὰ μιὰ στοιχειώδη κοινὴ γλῶσσα συνεννόησης— διεπιστώθη μὲ τὴν ἀδυναμία τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν νὰ συμφωνήσουν γιὰ τὸν συνεορτασμὸ

του Πάσχα από όλους τους Χριστιανούς, αφού —υποτίθεται— ο Χριστός εσταυρώθηκε μία μόνη φορά και όχι... ξεχωριστά για κάθε μία από τις εκκλησίες, που έμελλε να «μερισθούν» τα ήμάτια Αυτού.

Τὰς ἄρχὰς Ἰουλίου συνήλθον στὸ Ζαμπεζί τῆς Ἑλβετίας, ὅπου Πατριαρχικὸν Κέντρον, οἱ ἐκπρόσωποι δέκα Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μητροπολίτου Τρανουπόλεως Δαμασκηνοῦ. Τίς ἐργασίαι τῆς διασκέψεως παρηκολούθησαν ἐκπρόσωποι τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν (Ρωμαιοκαθολικῆς, Ἀγγλικανικῆς καὶ Προτεσταντῶν), καθὼς καὶ εἰδικοὶ ἐπιστήμονες ἀστρονόμοι, ἱστορικοὶ καὶ κοινωνιολόγοι.

Τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν εἶχε προτείνει τὸν καθορισμὸ τῆς δευτέρας Κυριακῆς τοῦ Ἀπριλίου ὡς ἀμετακίνητης ἡμέρας τοῦ Πάσχα. Ἡ πρότασις ἀπερρίφθη ἐκ τοῦ φόβου ὅτι ὅλες οἱ Ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίες δὲν θὰ ἐδέχοντο ἓνα τέτοιον καθορισμὸ τοῦ Πάσχα, ὡς μὴ σύμφωνον πρὸς τὸ γράμμα τῶν διατάξεων τῆς Συνόδου τῆς Νικαίας (να εἶναι ἡ πρώτη Κυριακὴ μετὰ τὴν πανσέληνον, τὴν κατὰ ἡ μετὰ τὴν ἔαρινῆν ἰσημερίαν) καὶ θὰ ὑπῆρχε κίνδυνος νέου σχίσματος, ὅποτε, κατὰ τοὺς παλαιοήμερολογίτας, θὰ εἶχανε καὶ τοὺς «παλαιοπασχίτες».

Ὡστόσο, ἡ διάσκεψις συνεψήνησε σὲ δύο σημεῖα: Πρῶτον, ὅτι ὁ συνεορτασμὸς τοῦ Πάσχα ἐπιβάλλεται. Δεύτερον, ὅτι ὁ σημερινὸς χωριστὸς εορτασμὸς τῶν Ὀρθοδόξων, ὅσον μεταξὺ τους ὅσο

καὶ ἔναντι τῶν ἄλλων χριστιανῶν, ὀφείλεται στὸ (λανθασμένον, ἀστρονομικῶς) Ἰουλιανὸν ἡμερολόγιον, τὸ ὁποῖον ἀκολουθοῦν ἐν ὅλῳ μερικῆς ἐκκλησίας (ὅπως ἡ Ρωσικὴ) ἢ ἐν μέρει, μόνον γιὰ τὸν ὑπολογισμὸ τοῦ Πάσχα (ὅπως ἡ Ἑλληνικὴ, παρ' ὅλον ὅτι γιὰ ὅλες τὶς ἄλλες ἐορταῖς ἐφαρμόζει τὸ Γρηγοριανὸν ἢ «νέον» ἡμερολόγιον).

Γι' αὐτὸ, ἡ διάσκεψις ἀπεφάτισε ὅπως ἀνατεθῆ σὲ ἐπιτροπὴ ἀστρονόμων νὰ προσδιορίσουν τὴν Κυριακὴν, τὴν πρώτην μετὰ τὴν πανσέληνον τῆς ἔαρινῆς ἰσημερίας, πού ἐορτάζεται τὸ Πάσχα σύμφωνα μετὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου, γιὰ ἓνα μακρὸ διάστημα ἐτῶν, μετὰ δάση πλέον τὸ ὑπάρχον πραγματικὸν ἡμερολόγιον.

Τὸ ἡμερολογιακὸ «πρόβλημα»

Ἐὰν ἡ ἀπόφασις αὐτὴ τηρηθῆ, δὲν θὰ ὑπάρχη πρόβλημα, γιὰτὶ αὐτὸ τὸ δημιουργεῖ ἡ ἐμμονὴ ὀρισμένων ἀνθρώπων στὸ παλαιὸ (τὸ Ἰουλιανόν, ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος) ἡμερολόγιον, ἀδιαφοροῦντων γιὰ τὸ ἀναμεισθήτητον γεγονός ὅτι δὲν τὸ ἀκολουθεῖ ἡ Γῆ... ».

Ὡς γνωστὸν —καὶ στοὺς μαθητάς τῶν γυμνασίων— ἡ Γῆ, ἐκτός τῆς περὶ ἑαυτὴν κινήσεως, τὴν ὁποῖαν ἐκτελεῖ ἐντὸς εἰκοσιτεσσάρων ὥρων, καὶ οὕτως ἔχομεν τὸ ἡμερολόγιον, ἐκτελεῖ καὶ μίαν μενάλην στροφὴν περὶ τὸν ἥλιον. Ταύτην πραγματοποιεῖ ἐν διαστήματι τριακοσίων ἑξήντα

πέντε ἡμερῶν, ἕξ ὥρῶν καὶ ἑνδεκα δευτερολέπτων. Καὶ αἱ μὲν ἕξ ὥραι ἀποτελοῦσαι ἐν διαστήματι τεσσάρων ἐτῶν ἓνα ἡμερονόκτιον, προσετέθησαν εἰς τὸ δίσεκτον ἔτος. Ὑπολείπονται ὅμως εἰσέτι τὰ ἑννέα λεπτὰ καὶ τὰ ἑνδεκα δευτερολέπτα τὰ ὁποῖα εἰς διάστημα ἑκατὸν ἐτῶν ἀποτελοῦν μίαν ἀκόμη ἡμέραν. Τοῦτο ἀνεκαλύφθη ὑπὸ τῶν ἀστρονόμων ἐπὶ Πάπα Γρηγορίου εἰς τὰ 1582, αὐτὸς δὲ διὰ τὴν διορθώσιν τὰ κακῶς κείμενα μετερρύθμισε τὸ Ἰουλιανὸν ἡμερολόγιον. Ἐπὶ Πάπα λειπὸν Γρηγορίου διορθώθη τὸ Ἰουλιανὸν ἡμερολόγιον καὶ προσετέθησαν εἰς αὐτὸ αἱ ἕως τότε ἐλλείπουσαι δέκα ἡμέραι. Οὕτως ἡ 5ῃ Δεκεμβρίου τοῦ 1582 ἔθεωρήθη 15ῃ. Αἱ δέκα αὗται ἡμέραι εἰς τὸ πέρασμα τῶν αἰῶνων πού διέρρουσαν ἔγιναν δεκατρεῖς, διότι εἰς κάθε διαρρέοντα αἰῶνα, προστίθεται μία ἡμέρα. Τὸ νέον ἡμερολόγιον ὠνομάσθη, ἀπὸ τοῦ Πάπα Γρηγορίου, Γρηγοριανόν. Τὴν 1ην Ἰανουρίου τοῦ 2000 ἡ διαφορά θὰ εἶναι δεκατέσσαρες ἡμέρες...

Καὶ ὅμως, αὐτὸ τὸ παλαιὸν ἡμερολόγιον, τὸ ἀποδεδειγμένως ἐσφαλμένον —διότι ἡ πανσέληνος δὲν... ὑποτάσσεται— ἡ κατὰ τὰ ἄλλα Νεοημερολογιτικὴ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἐξακολουθεῖ νὰ τὸ χρησιμοποιοῖ ὡς γνώμονα καθορισμοῦ τοῦ Πάσχα. Καὶ τὸ χειρότερον, ὑπάρχει δεύτερη ἐκκλησία, τῶν «γνησίων —λεγομένων— ὀρθοδόξων», «γνησίων» διὰ μόνον τὸν λόγον ὅτι ἐμμένουν εἰς ἓνα λάθος ἀστρονομικοῦ ὑπολογισμοῦ. Ἀλλὰ καὶ τὸ ἀκόμη χειρότερον, νὰ συνέρχεται διὰ-

σκεψὴ Ἱεραρχῶν καὶ νὰ μὴν ἐννοῖ (ἢ νὰ δείχνῃ ὅτι δὲν ἐννοεῖ) ὅτι ἀφ' ἧς στιγμῆς γίνῃ δεκτὸν παγκοσμίως τὸ ὀρθὸν ἡμερολόγιον, παύει νὰ ὑπάρχῃ «πρόβλημα» ἑορτασμοῦ τοῦ Πάσχα ταῦτοχρόνως ἀπὸ ὅλους τοὺς Χριστιανούς...

Εὐρήματα Λατρείας τοῦ Διὸς

Λατρευτικὰ δωμάτια, πολλὰ παλαιονακτορικὰ πῆλινα εἰδῶλια, πῆλινοι ἑωμοὶ καὶ 13 χαραγμένα σημεῖα τῆς Γραμμικῆς γραφῆς Α' περιλαμβάνονται στὰ εὐρήματα πού ἀποκαλύφθηκαν στὸ Ἱερό τῆς κορυφῆς Γιούχτα (τοῦ ὄρους Ἰδη), ὅπου ἡ παράδοση τοποθετεῖ τὸ Ἱερό τοῦ Διὸς.

Ἀποκαλύφθηκαν καὶ ἐρευνήθηκαν κυρίως τρεῖς λατρευτικὰ δωμάτια, πλᾶϊ στὸ ὑπαίθριον Ἱερό. Ἀποδείχθηκε πῶς τὰ δωμάτια κτίστηκαν γύρω στὰ 1500 π.Χ. πάνω σὲ παλαιότερη ἐπίχωση, πού σκέπαζε τὸ βράχο καὶ τὴν σχισμὴν του.

Στὴν ἐπίχωση τῶν δωματίων, βρέθηκαν, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ποικίλη κεραμικὴ, ἄφθονα παλαιονακτορικὰ πῆλινα εἰδῶλια ζώων καὶ μερικὰ ἀνθρώπινα, ἕνας χάλκινος λατρευτὴς ὅπως καὶ ἓνα μοναδικὸ σὲ τέχνη κυπελλάκι ἀπὸ ὄνουχα μὲ δαντελωτὸ χεῖλος.

Σὲ μιὰ ζώνη πυρᾶς, κατὰ μῆκος τῆς ἀνατολικῆς κρηπίδας βρέθηκαν πάνω ἀπὸ 150 πῆλινα ἀνθρώπινα εἰδῶλια, κυρίως ἀνδρικά, κομμάτια ἀπὸ μεγάλα εἰδῶλια ζώων, ἄλλα μικρότερα δ-

λόκληρα και πάρα πολλά ζωάκια. Ξεχωρίζει ένας ταυροκαθόπτης, που έχει αρπάξει τα κέρατα του ταύρου.

‘Ο “άνθρωπος των Πειραλώνων,,

‘Η αμερικανική εφημερίδα «Χέραλτ Τρίμπιουν» εδημοσίευσεν ανταπόκριση από την ‘Αθήνα για τόν «άνθρωπο τών Πειραλώνων» όπως ονομάσθηκε από τόν άνθρωπόλογο κ. ‘Αρη Πουλιανό ο παλαιότερος γνωστός μέχρι σήμερα Εύρωπαίος άνθρωπος, του οποίου ο σκελετός εύρέθηκε στο σπήλαιο τών Πειραλώνων της Χαλιιδιχής και ο οποίος υπολογίζεται ότι πρέπει να έζησε πριν από 700.000 έτη).

‘Επιστημονές μελέτες έχουν βοηθήσει να χρονολογηθῆ ἀκριβώς τὸ εύρημα —πίρσιμα με ούρανιο και φθόριο, που έγιναν στο πανεπιστήμιο Μάχ-Μάστερς του Καναδά, εξετάσεις δὲ που έγιναν και στην ‘Ιαπωνία, επιβεβαίωσαν, ότι ένας σταλακτίτης που βρίσκεται στην όροση του χώρου της ανασκαφῆς, είναι ηλικίας 300.000 περίπου ἐτών. Μία παλιομαγνητική μελέτη έδωσε μία χρονολογία κάπως παλαιότερη τών 700.000 για τὰ στρώματα όπου ορέθηκε ο σκελετός.

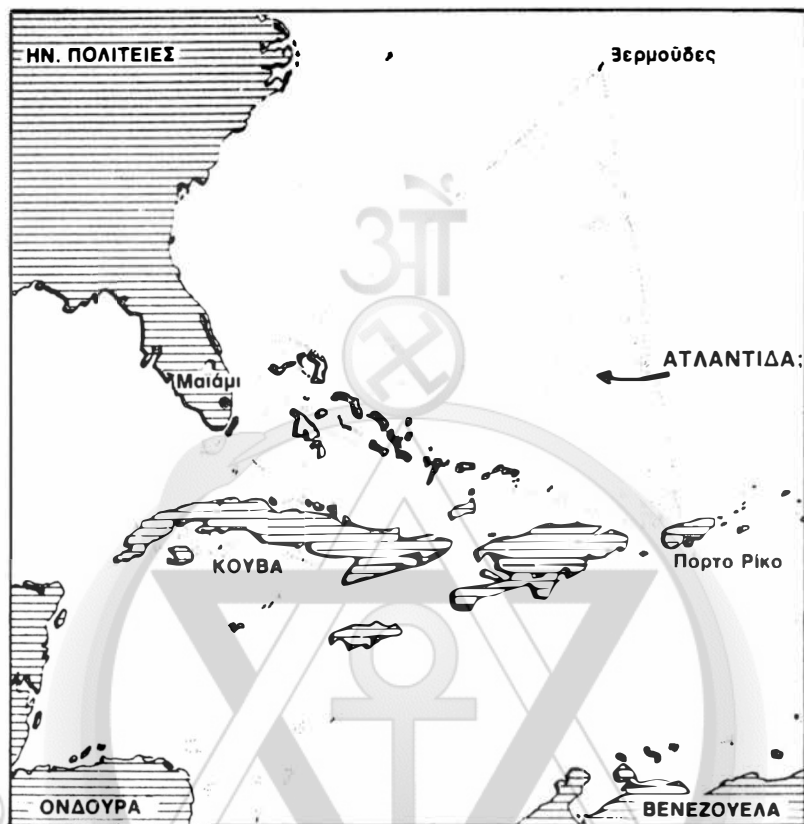
‘Ενα εύρημα, ένα πρωτόγιοιο δίστομο μαχαίρι από βωξίτη, καθιστά πιθανό, ότι ο άνθρωπος τών Πειραλώνων είχε άρθρωμένη όμιλία. Μόνο ή μία κόψη έχει σημεία φθοράς και δείχνει, ότι μπορεί να χρησιμοποιηθῆ μόνο από

δεξιόχειρα άνθρωπο. ‘Η δεξιόχειρία έχει στον εγκέφαλο τήν ίδια θέση σχεδόν με τήν όμιλία, όπως είπε ο κ. Πουλιανός, και αυτό δείχνει, ότι ο άνθρωπος τών Πειραλώνων είχε μάθει να επικοινωνεί με τήν όμιλία.

Σιτό “Τρίγωνο των Βερμούδων,,

Μία εξερευνητική αποστολή, που περιελάμβανε τὸ θαλασσοπόρο ‘Αμβρόσιο Φογκάρ, τόν ύποβρύχιο πρωταθλητή ‘Εντσο Μαγύορκα, τόν κάτοχο «όπερφυσική» παραψυχολογικών ιδιοτήτων Γιούρι Γκέλλερ και άλλους, ξεκίνησαν από τήν ‘Ιταλία τόν περασμένο Φεβρουάριο και πραγματοποίησε ταξίδι στην περιοχή μεταξύ τών Βερμούδων νήσων και της ‘Αζόρας, όπου κατά τούς θρύλους εξαφανίζονται «μυστηριώδως» πλοία και αεροπλάνα. Έκεί έχουν έρουνες με υδροπλάνα, με πλοία και με σνάφινδρα. Τὸ μόνοι δὲ θέβαιον είναι ότι... επέστρεψαν όλοι σῶσι. Δέν τούδα ειλικυσε καμία μυστηριώδης μαγνητική δύναμη.

Σύμφωνα με τούς θρύλους, είναι μεγάλο μέρος της ‘Ατλαντίδος έχει βυθισθῆ στο σημείο μεταξύ τών Βερμούδων, της Φλώριδας και τών ‘Αντιλλών και πρέπει να βρίσκεται ακόμη κάτω από τὸ «τρίγωνο του θανάτου». Βάσει αὐτῶν τών δεδομένων ή εξαφάνιση τών πλοίων και τών αεροπλάνων μπορεί να προκαληται από πολύ προηγμένα όντα που διατηροῦν μία μυστική βάση ἀκριβώς κάτω από τὸ τρίγωνο.

Ο Γιούρι Γκέλλερ, ο οποίος μετέσχε των πολυώρων υποβρυχίων έρευνών, έδειχνε αναστατωμένος και ήταν ανέβηκε επάνω και έβγαλε την μάσκα του, είπε ότι είχε ακούσει φωνές, πολλές φωνές, φωνές ανθρώπινων όντων. Προσέθεσε ότι υπάρχει ένας τοίχος, του οποίου το μέγιστον μέρος εύρίσκεται από το βυθού μέχρι της επιφανείας της θαλάσσης — γνωστός ως «τοίχος του Μπίμινι» — απομεινάρια μις βυθισμένης πόλεως. Είπε ακόμη ότι ολόκληρη ή περιοχή έλκεται από μις μυστηριώδη δύναμη. Ο Γκέλλερ ξέρει ότι δεν μπορεί να

αποδείξη τους ισχυρισμούς του. Τò μόνο που μπορεί να βεβαιώσει είναι ότι ένοιωσε τις αίσθήσεις του πολύ έρεθισμένες και αυτό είναι αλήθεια. Είναι γνωστό ότι ο Γκέλλερ δεν άντέχει τή θάλασσα πάνω από δέκα λεπτά. Και όμως στο Μπίμινι έζησε πάνω στο πλοιο μέρες ολόκληρες.

“Όσο κι’ αν φαίνεται περίεργο, έχει συμβη πολλές φορές ένας πολύ ευαίσθητος οργανισμός να ακούση φωνές και θορύβους του παρελθόντος. Έξ’ άλλου, οί δύτες είχαν μαζί τους ειδικά ευαίσθητα μαγνητόφωνα που καταγράφονταν και οί παραμι-

κροί θόρυβοι και οι παραμικρές φωνές. Αυτές οι ταινίες μελετώνται τώρα στο Κέντρο Παραψυχολογικών Μελετών στη Μπρόλνικα.

Έν τῷ μεταξύ, τὸ βιβλίο τοῦ Τσάρλς Μπέρλιτζ «Βερμουδες, τὸ καταραμένο τρίγωνο» σημειώνει ἐξαιρετική διάδοση.

Οἱ συγγραφεῖς καὶ ἡ μεταφυσικὴ

«Οἱ περισσότεροι χώροι τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς καὶ δραστηριότητας ἔχουν διερευνηθῆ ἀπὸ τίς ἀτέλειωτες γενιές τῶν συγγραφέων ποὺ καλύπτουν πᾶνω ὅπου δυὸ χιλιετίδες. Εἶναι ἐπίσης σχεδὸν διερευνημένοι οἱ χώροι τῶν ἰδεῶν καὶ οἱ συγγραφεῖς εἶναι καταδικασμένοι νὰ ἐπαναλαμβάνουν ἢ νὰ ἐπαναλαμβάνονται. Γι' αὐτὸ καὶ παρατηρεῖται μιὰ στροφή πρὸς τὴν μεταφυσικὴ, ποὺ ἐπιτρέπει τοῦλάχιστον στὴ φαντασία νὰ κινηθῆ δίχως ἐμπόδια καὶ δίχως δισταγμούς. Εἶναι ἕνα καταφύγιο, ὅσο καὶ ἂν αὐτὸ φαίνεται παράξενο, στὴν σημερινὴ ἐποχὴ τοῦ ρεαλισμοῦ, τῆς ὕλης καὶ τοῦ ἐπιστημονισμοῦ. Ὁ ἄνθρωπος καὶ ἰδιαιτέρως ὁ συγγραφέας, αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκη νὰ ἀπελευθερωθῆ ἀπὸ τίς δεσμεύσεις τοῦ ὑπαρκτοῦ, τοῦ καθορισμένου, ἀπὸ τοὺς χαραγμένους δρόμους, καὶ νὰ ἀναπτύξῃ τίς πρωτοβουλίες του μὲ ἀπόλυτη ἐλευθερία. Τὸ ζήτημα εἶναι πῶς θὰ μπορέσῃ κανεὶς νὰ κινήσῃ τὸν ἄνθρωπο καὶ τὴ μοίρα του στὸν μεταφυσικὸν ἄνθρωπον, δίχως νὰ θεωρηθῆ ὡς ἀρνητὴς τῆς σύγχρονης σκέψης».

Ὁμιλεῖ ὁ Βρεταννὸς θεατρικὸς συγγραφέας Τζῶν Ὁσμυρ. Διαπιστώνει ἀφ' ἑνὸς μὲν μιὰ τριμερῆ «πενία» στὸν ἄνθρωπον τῆς λογοτεχνίας, ἀπὸ ἄλλοι φησι θεμάτων, καὶ ἀφ' ἑτέρου μιὰ ἐφεση τῶν νέων ἀνθρώπων σήμερον νὰ ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ τὴν δυναστεία τοῦ «ἀποδεικνυμένου», ποὺ γίνεται στὸ τέλος δεδωμένο, ἀπέναντι στὸ ὅποιο δὲν ἐπιτρέπεται καμμία ἐναντίωση ἢ ἀντίρρηση.

Ἡ παραψυχολογία στὴ Σοβ. Ἐνωση

Ἐν τῷ μεταξύ, κορυφώνεται τὸ ἐνδιαφέρον τῶν Σοβιετικῶν γιὰ τίς «ἀπόκρυφες ἐπιστῆμες». Τὸν περασμένον Ἰούνιον ἀπηλλάθη ἀπὸ τὴν Μόσχα ὁ ἀμερικανὸς δημοσιογράφος Ρόμπερτ Τάθ τῶν «Τάιμς» τοῦ Λος Ἀντζελες, κατηγορούμενος ὅτι προσπαθοῦσε νὰ ἀποκτήσῃ ἕνα χαρτί ποὺ ἀναφερόταν στὶς ἐργασίες τῶν Σοβιετικῶν σχετικὰ μὲ τὴν παραψυχολογία καὶ τὰ φαινόμενα τῆς τηλεπάθειας. «Τὸ ὕλικὸ αὐτὸ εἶναι ἀπόρρητο, καὶ δείχνει τὸ εἶδος τῆς ἐργασίας, ποὺ διεξάγεται σὲ ὁρισμένα ἐπιστημονικὰ ἰνστιτούτα τοῦ κράτους μας», ἔλεγε μιὰ ἀνακοίνωση τῆς Κὰ Γκέ Μπέ.»

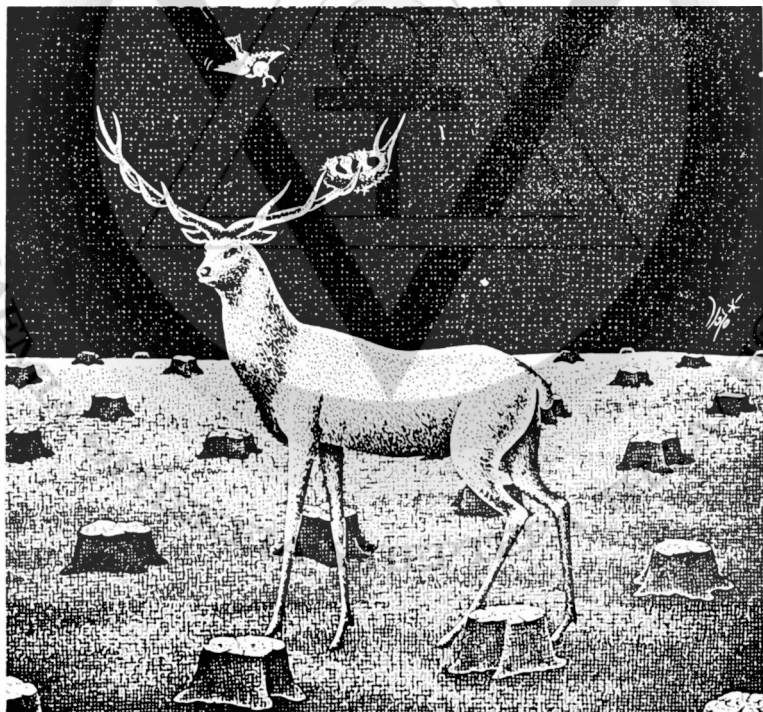
Ἡ δῆλωση αὕτη ἔγινε δεκτή μὲ κάποια δόση σκεπτικισμοῦ στὴ Δύση. Γιὰ μιὰ φορά ὅμως ἡ Κὰ Γκέ Μπέ εἶχε δίκιο. Πραγματικά, στὴ Σοβιετικὴ Ἐνωση διεξάγονται μυστικῶς ἔρευνες σχετικὰ μὲ τὴν παραψυχολογία. Σὲ μιὰ διάσκεψιν ποὺ ἔγινε π.χ. στὸ Κασακστὰν συζητήθηκε ἡ σχέση ἀνάμεσα στὶς ἀκτίνας λαϊζέρ

και στην τηλεκίνηση, στην κίνηση δηλαδή ενός αντικειμένου χωρίς καμιά υλική σχέση ανάμεσα στη δύναμη που κάνει το αντικείμενο ικανό να κινηθεί και το αντικείμενο. Πέντε από τις μελέτες που παρουσιάστηκαν στη διάσκεψη είχαν δημοσιευθεί το 1972. Δεν έφθασαν όμως στο έξωτερο διότι θεωρούνται «κρατικά μυστικά».

Το 1973 το σοβιετικό περιοδικό «Προβλήματα Φιλοσοφίας» δημοσίευσε μια θρέλιδη ανάλυση σχετικά με την παραψυχολογία γραμμένη από τέσσερις Σοβιετι-

κούς επιστήμονες που κατέληξαν στο συμπέρασμα, ότι «προφανώς όρισμένα από τα λεγόμενα φαινόμενα παραψυχολογίας εμφανίζονται πραγματικά», και συνιστούσαν το θέμα να μελετηθεί από τα σοβιετικά επιστημονικά ιδρύματα. Το 1975 η είσοδος του λήμματος παραψυχολογία στη Μεγάλη Σοβιετική Έγκυκλοπαίδεια επιβεβαιώνει την άποψη ότι τέτοιες μελέτες πραγματικά διεξάγονται στα «άρμύδια» σοβιετικά επιστημονικά ιδρυτοῦτα.

Ο ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΟΣ

Σκίτσο του Γιουγκοσλάβου γελοιογράφου Βοζίν Στάνκοβιτς από την 2η Παγκόσμια Έλθεση Γελοιογραφίας.

Πρόγνωσης γεγονότων

Υπό Παν. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΥ

Ο μεγαλύτερος πόθος για να μάθουμε την Αλήθεια σ' όλους τους χώρους της Πραγματικότητας, μάς πηγαίνει: στο χρόνο τα περάσματα. Γι' αυτό πάντοτε αντιμετωπίζουμε «τὸ παρελθόν», «τὸ παρόν» καὶ «τὸ μέλλον». Ὡστόσο, ἡ ἀπεραντοςύνη τοῦ παρελθόντος λιγότερο ἀπασχολεῖ τὸν ἄνθρωπο, παρὰ τὸ μέλλον. Ἐπιθυμῶμεν νὰ μάθει τί θὰ συμβῆι τὴν ἄλλη στιγμή, αὔριο, ἔπειτα ἀπὸ μῆνες, χρόνια καὶ ἀκόμη αἰῶνες. Ἡ πρόγνωση τῶν γεγονότων εἶναι λοιπὸν μία ἐπιθυμία τοῦ ἀνθρώπου ἐνωμένη μετὰ τὴν γνώση τῆς Ἀλήθειας. Γι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν χρησιμοποίησε κάθε μέσο καὶ κάθε δύναμη, ποῦ μπορούσε νὰ τοῦ δώσει ἢ φύσει. Τὰ μαντεῖα, στὴν ἀρχαία ἐποχή, ἔπειτα οἱ προφῆτες καὶ μέχρι σήμερα ὑπάρχει μία σειρά ἀπὸ ἀληθινὰ ἢ ψεύτικα προγνωστικὰ ἐνέργειες.

Ἄν ὅμως ἐξεταστῆι αὐτὴ ἡ ἐνέργεια τῆς πρόγνωσης μετὰ ὀρθολογικὴν βάση, θὰ δοῦμε ὅτι ἔχομε μία ἀντιστροφὴ τοῦ γενικοῦ νόμου τῆς σκέψης μας, τοῦ αἰτίου καὶ τοῦ αἰτιατοῦ. Γεννιέται ὅμως τὸ ἐρώτημα, πῶς μπορούμε νὰ προσδιορίσουμε ἓνα γεγονός, ποῦ ὀφείνεται ἀπὸ διάφορα καὶ ποικίλα αἰτία; Κι' ἀκόμη περισσότερο, ὅταν τὰ αἰτία, τὸ

ἓνα μετὰ τὸ ἄλλο, εἶναι πολύπλοκα.

Ἔχομε μία σειρά ἀπὸ προγνώσεις: στὴν ὅλη ζωὴ μας καὶ πρὸ πάντων, στὴν Ἐπιστήμη. Γιατὶ ἡ λύση κάποιου προβλήματος μετὰ τὴν σκέψη, χωρὶς ἀκόμη νὰ γίνῃ πράξη πάνω στὰ πράγματα, δὲν εἶναι τίποτα ἄλλο ἀπὸ μία πρόγνωση. Ἐπομένως, ἀποτελεῖ μία στοιχειώδη, μπορούμε νὰ ποῦμε, πρόγνωση. Ἡ Ἐπιστήμη, ἐπιστημένη στὴ σχέση αἰτίου καὶ αἰτιατοῦ, κάνει πολλές προγνώσεις, ὅπως τὶς ἐκλείψεις τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης κλπ.. Ὡστόσο, δὲν μπορεῖ νὰ κάνει προγνώσεις γι' ἄλλα πολύπλοκα φαινόμενα τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς, τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ὕλης.

Ἐπάρχουν ὅμως προγνώσεις ἔξω ἀπὸ τὴν ὀρθολογικὴν διαδικασίαν, ποῦ μάς προσφέρει ἡ ἀπλή σκέψη καὶ ἡ Ἐπιστήμη. Κι' αὐτὲς ἔχουν ἀποδειχθεῖ ἀληθινὰς. Διάφορα πρόσωπα, ποῦ βρίσκονται: σὲ κάποια ἰδιαίτερη ψυχοπνευματικὴ κατάσταση, μπορούν νὰ δοῦν τὰ γεγονότα τοῦ μέλλοντος. Δὲν εἶναι λίγα αὐτὰ τὰ παραδείγματα. Ὁ μεγάλος ψυχαναλυτὴς Κάρλ Γιουνγκ καὶ ἄλλοι διανοητὲς τοῦ κόσμου πιστεύουν στὴν πρόγνωση τῶν γεγονότων, χωρὶς τὴν παρέμβαση τῆς σκέψης. Αὐτὸ τὸ ἐξαιρετικὸ

θέμα εξετάζεται στο περίφημο βιβλίο του "Αρθουρ Καϊσλερ «Οι ρίζες της σύμπτωσης». Μας πληροφορεί ο συγγραφέας, ότι οι δύο επιστήμονες, ο Γιούγκ και ο Παυλί, προσπαθούν να δώσουν μία αιτιοκρατική εξήγηση. Δηλαδή, υπάρχει κάποιο σχέδιο αυτού που πρόκειται να συμβεί, κι' ένας άνθρωπος σε κατάλληλη στιγμή και κατάσταση, μπορεί να το συλλάβει.

Πολλές εξηγήσεις προσφέρουν διάφοροι έρευνητές για την πρόγνωση των γεγονότων. Όμως, οι περισσότερες είναι αυθαίρετες. Νομίζουμε ότι εκεί, που πρέπει να δώσουμε κάποια ιδιαίτερη προσοχή, είναι στο υποσυνείδητο

του ανθρώπου. Αυτό είναι ένας χώρος, που άρχισε να έρευνάται από τον Φρόντ, πατέρα της ψυχολογίας. Είναι όμως τόσο μεγάλο αυτός ο χώρος, που λίγα βήματα έχουμε μέχρι τώρα. Δεν αποκλείεται μέσα εκεί να γίνεται κάποια όρθολογική διαδικασία, σε μεγάλο βαθμό, από τα μηνύματα του έξω κόσμου, που έρχονται με άορατες δυνάμεις στον ανθρώπινο εγκέφαλο. Κάτι παρόμοιο, που κάνει η συνειδητή σκέψη μας με τις φτωχές της ικανότητες. Όταν ο άνθρωπος θα βρει το κλειδί αυτού του μυστικού της πρόγνωσης των γεγονότων θα περάσει στην άπειραντι όχθη της παντοδυναμίας.

ΚΩΣΤΗ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

“ΤΑ ΒΗΜΑΤΑ

ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ..

Τόμος Β'.

‘Από την ‘Αναγέννηση ως τους σημερινούς

Μόλις έξεδόθη

Τιμάται δρχ. 120

Μεταξύ μας

ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΜΑΣ

Τὰ Γραφεία τοῦ «Ἰλισοῦ», Δραγατσανίου 6, ὄροφος 6ος, (Πλατ. Κλαυθμώνος), εἶναι ἀνοικτὰ μόνον κάθε Δευτέρα, Τετάρτη καὶ Παρασκευή 9.30 - 12.30 π.μ. Τηλέφ. Γραφείων 3246 - 837.

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ

Παρακαλοῦμεν, ἀποστέλλετε μὲ ταχυδρομικὴν ἢ τραπεζικὴν ἐπιταγὴν εἰς τὴν διεύθυνσιν: «Κωστὴν Μελισσαρόπουλον, Δραγατσανίου 6, Ἀθήνας, 122» Ἀποστολαὶ μὲ τραπεζικὰς ἐντολὰς μᾶς δυσκολεύουν.

ΑΛΛΑΓΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΝ

Τεύχη ἀποσταλέντα στοὺς κατωτέρω συνδρομητὰς μᾶς, ἐπεστράφησαν ἀπὸ τὸ Ταχυδρομεῖον μὲ τὴν σημειώσιν: «μετώκησε» ἢ «ἀγνωστος». Παρακαλοῦνται ὅσοι τοὺς γνωρίζουν νὰ τοὺς εἰδοποιήσουν, ἢ νὰ μᾶς δώσουν τὰς διευθύνσεις των:

ΑΘΗΝΩΝ

* Ἰλία Λιδικοῦ, Πυθίας 9.

ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Εὐάγ. Ἀγγελῆς, Τσαλδάρη 47, Ἕγουμενίτσα. Γ. Καρίκας, Κυπρίων Ἀγωνιστῶν 17, Ραφῆνα. Καρακατιάτσος, Γ Ρούφα 4, Χανιά. Κων. Λαζάρου, Τ.Κ. 23, Λεμεσός.

ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

(μὲ τὴν σειρὰ λήψεως)

Χριστίνας Καρυδογιάννη. Δαιδαλεία Πορεία, (Ποιήματα). Ἀθήνα 1976.

* Ὀλγας Βατίδου. Ἐπιστολὴ στὸν ἐξωγήνιο (ποίησι). Ἀθήνα 1976.

Δέσποινας Συμεωνίδου - Σιοτρόπου. Ἀστραπὴ καὶ βροντὴ Ἀθήνα 1977.

Δέσποινας Πατρινοῦ: Παιδιά τοῦ Σῆθ καὶ τοῦ Κάιν. Ἀθήνα, 1977.

* Ἑλλης Ρόζου: Ἡ τριώροφη πολιτεία (νουβέλα). Ἀθήνα «Νέα Σκέψη».

Γιώργου Παππά: Λόγος καὶ στόχασσι Ἀθήνα, 1977.

Μνήμονος (Ν. Ἡλιοπούλου): Μάνη, Ἀθήναι 1977.

Γιώργου Μ. Οικονόμου: * Αὐλὴ τέφρα. Ἀθήνα 1977.

Ρόης Παπαγγέλου: * Ἀτρακτοὶ (ποιήματα). Ἀθήνα 1977.

Στυλιανοῦ Κατσίκας: Λαγγερὸ (ποιήματα). Θεσ/νικὴ 1976. Ἀναφορὰ στὸ Λογὸ (ποιήματα). Ἀθήνα 1977.

Τραπεζικοῦ Ἀγώνος: Ἀνθολογία Λογῶν καὶ Τέχνης Τραπεζικῶν. Ἀθήναι 1977.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

* Ὁ Κόσμος τῆς Ψυχῆς (Μάρτ. - Ἀπρ., Μάιος - Ἰούν.).

Σύγχρονη Σκέψη (Μάιος, Ἰούν.).

Ἐποπτεία (Μάιος - Ἰούνιος).

Νέα Σύνορα (Γεν. - Μάρτ., Ἀπρ. - Ἰούν.).

Σμύρνα (Ἀπρ. - Μάιος - Ἰούν. - Ἰούλ. - Αὐγ.).

Πολιτικὸ κριτήριον (Ἰούν., Ἰουλ. - Αὐγ., Σεπτ.).

Μικρὰ ἀγωνιστικὰ φύλλα (Ἀπρ. - Ἰούν.).

Περιοδικὸ Ἑλληνίδων Βορ. Ἑλλάδος (Μάιος - Ἰούν.).

Κρητικὴ Ἔστια (Ἀπρ., Μάιος, Ἰούνιος).

Πνευματικὴ Κύπρος (Μᾶης, Ἰούν. - Ἰούλ.).

* Ἡπειρωτικὴ Ἔστια (Μάρτ. - Ἀπρ., Μάιος - Ἰούν.).

Κρίκος (Μάιος - Ἰούν., Ἰούλ. - Αὐγ.).

* Ὁ Φυσιολατρὴς (Ἰούλ. - Αὐγ., Σεπτ.).

* Ἀχαϊκὰ Χρονικὰ (Ἀπρ. - Αὐγ.).

Ίδιοκτήτης: Ήκδόσεις «Ίλι-
σός» Συν.Π.Ε., Δραγατσανίου
6. Ήκδότης - Διευθυντής: Κω-
στής Ν. Μελισσαρόπουλος,
Πλατ. Ήθνικής Τραπέζης 3,
Φιλοθέη. Προιστάμ. Τυπογρα-
φείου: Ε. Σωτηρόπουλος &
Σία, Κερατσινίου 72, Τ.Τ.
209-Τηλ. 5224728.

Τιμή τεύχους δρχ. 30
Ήθήναι, Σεπτ. - Οκτώβρ. 1977

Καβάλα: Κ. Παπαγεωργίου
Κέρκυρα: Ή. Ήβραμίδης, Κ. Ήγιους
Κομοτινή: Ήω. Σαμουρκασιδής
Λαμία: Κ. Φαλίδας
Λάρισα: Ήριστ. Σοφίτης
Μυτιλήνη: Ήριστ. Ήρμούντας
Ξάνθη: Εϋελπίς Ράνος
Πάτραι: Ήθ. Κοντοσακίς
Ρόδος: Μ. Φωστιέρης
Σύρος: Π. Ζαραφωνίτης
Χαλκίδα: Θ. Οίκονόμου
Χανιά: Ν. Βαρδάκης
Ήμμόχωστος: Ήνδρ. Τσόκος
Λεμεσός: Ήντώνιος Στυλιανού
Λευκωσία: Ήχ. Ζαβαλλής
Πάφος: Κ. Καθητζιώτης
Ήσταμπούλ: Γ. Βακαλόπουλος

ΒΙΒΛΙΑ ΕΙΣ ΚΥΠΡΟΝ
Ήντ. Στυλιανού, Βιβλιοπωλείον,
Σαριπόλου 15, Λεμεσός.

ΑΝΤΙΓΡΟΣΩΠΟΙ
ΤΟΥ «ΙΛΙΣΟΥ»

Ήλεξ)πολις: Ήλ. Γιανώτας
Βόλος: Γ. Κουκουβίνος
Δράμα: Φιλ. Τζάλλας
Ζάκυνθος: Ν. Ταμπαλής
Ήράκλειον: Λ. Κουντής
Θεσσαλονίκη: Ήω. Στάσας, Ήν.
Χρηστίδης
Ήωάννινα: Μιχ. Πραπίδης

Ήρβινγκ Κουΐερ

Ή Μετενσάρκωσις

ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

ΣΕ ΕΚΛΑΪΚΕΥΣΗ

Δρχ. 80

Τὸ ὠραιότερο δῶρο
ΕΝΑ ΚΑΛΟ ΒΙΒΛΙΟ

Βλέπε Τιμοκατάλογον Βιβλίων
εἰς σελ. 2 ἐξωφύλλου

(Ἀποστέλλονται ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν)

Ἐγγράψετε νέους συνδρομητὰς

Συνδρομὴ 1977 δρχ. 150 (ἐξωτερικοῦ \$ 6.00)

Ὅλοι οἱ συνδρομηταὶ ἐσωτερικοῦ ἔχουν δικαίωμα
νὰ ἀγοράζουν τοὺς τόμους ἐπιλογῆς

A Τριετίας 1956 1957—1958

B Τριετίας 1959—1960—1961

ἕκαστον πρὸς δρχ. 160 ἀντὶ δρχ. 200

Ἡ συνδρομὴ τοῦ 1977 εἶναι δρχ. 150. Διὰ τὸ Ἐξωτερικὸ \$ 6.

Αἱ συνδρομαὶ ἢ ἀντίτιμον βιβλίων νὰ ἀποστέλλωνται μὲ
ταχυδρομικὴν ἢ τραπεζικὴν ἐπιταγὴν ἐπ' ὀνόματι Κωνστῆ Μελισ-
σαροπούλου, Δραγατσανίου 6, Ἀθήνας 122. Ὅχι ἐπ' ὀνόματι
«ΙΑΙΣΟΥ». Ὅχι μὲ τραπεζικὴν ἐντολήν

Πορφύρου
Μαριμαδύρας.

Κυκλοφορεῖ

τὸ βιβλίον

ΚΩΣΤΗ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

825 7634
528

«Τὰ Βήματα
τῆς Φιλοσοφίας»

Τόμος Β'.

Ἐκ τῆς Ἀναγέννησης

ἕως τοῦ σημερινού

Δρχ. 120